

Kiadóhivatal:

Városkapitány Fischer Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évönként 5 frt — kr
Féléven 2 " 50 "
Negyedéven 1 " 25 "

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

Nyitlér petítóra 10 kr.

Előfizések, valamint a hirdetésekro vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai és Délzalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség: Magyar-utca 88. házszám. Ide intézendő a lap azonnali részére vonatkozó minden közlemény. Bérmentetlen levelek csak ismert cikkekből fogadhatók el. Készítők visza nem küldetnek.

A kurai bíraskodás.

Már azét van osztva Szilágyi első garanciális törvényjavaslat a képviselőház tagjai között, már olvasta mindenki e nagy művet, mely 97 nagy nyolcadtrét lapra van nyomtatva s melyből 66 oldalt az indoklás foglal el; már elolvasták a lapok is, s megkezdődött a journalistikai bírálat.

Nincs egyetlen lap sem, mely a törvényjavaslatot általánosságban kifogásolná, pedig ugyancsak szigorú bonckés alá veszik, — főleg az ellenzéki lapok, — melyek egy-némelyike vezércikkében, a többi pedig mellékcikkekben foglalkozik a javaslattal, s az ellenség legtekintélyesebb lapja következő elismerő szavakkal vezet be három hasábra terjedő cikkét: "Es az indoklás az igazságügyminiszter terjedelmes exposéja után is kiváló érdekességgel bír, mert a legnagyobb részletességgel magyarázza meg az egész törvényjavaslatot. A nagy gondtal és lelkiismeretességgel szerkesztett indokolásnak . . . stb."

Ezek a szavak, ha hivatalos sajtó irta volna is, nagy jelentőségűek volnának, mennyivel inkább azoknak tekintendők így, midőn az ellenzéki sajtó legelső lapja mondja.

De nem is lehetett másképen. Mint már említettük egy alkalommal és mint ország-világ tudja, a jelenlegi igazságügyminiszter nem csak elsőrangú jogász, nemcsak hazánk jogviszonyait ismeri tükéletesen, hanem a külföldi jog minden ágá-

ban oly jártassággal bír, hogy tőle nem is lehetett mást mint correct törvényjavaslatot várni és Szilágyi Dező, a hozzá fizött reményeket teljesen igazolta.

Tudvalevőleg a törvényjavaslat, a választások körül felmerülő visszaélések megtorlását célozza bírői úton, s az 1874. évi XXXIII. t. c. javítása, az 1848. évi V. t. cikkben megállapított alapelveken.

E mostani törvényjavaslatnak eljárásiszabályzata az, mely leginkább felkelti a jogászvilág érdeklődését. Ez eljárásiszabályzat pedig kettős irányú, egyik: szól az eljárás tárgyáról, másik: annak céljáról. Az eljárás tárgya kizárólagosan: közjogi cselekmény.

Az eljárás célja pedig: megállapítani vajon a panasszal megtámadott választás a törvényszabta követelményeknek megfelelő-e vagy sem, s történt-e oly cselekmény, mely a választási törvénybe ütközik.

Ebből a meghatározásból önként folyik, hogy a kuriai bíraskodás közjogi bíraskodási természetű s így sem a polgári, sem a fenyítő bíraskodásai nem ugyanazonosítható, s a bíraskodás említett mindkét ágától teljesen különbözik.

Különbözik pedig eljárására nézve a polgári bíraskodástól főleg az által, hogy míg amott, a per tárgya a féléknek rendelkezési jogán alapzik, addig a kuriai bíraskodás feltételezi, hogy a közérdek elemei, s így nem egyes fél indítja meg s ezen elem kellően képviselve legyen, vagyis, hogy a kuriai bíraskodást a választók provocálják.

De különbözik a fenyítő eljárástól is, mert a fenyítő eljárás célja: megállapítani a büntetendő cselekményt s azt a törvény előírt büntetéssel sújtani; míg a kuriai bíraskodásnál az a cél, hogy: a választás jogossága, vagy jogtalansága felett nyelendő bizonyítékok bírői mérlegelése után, a választás megerősíttessék, — vagy megsemmisíttessék.

Es ha még is minden áron egyik vagy másik bírői szakmához akarjuk sorozni a kuriai bíraskodást, akkor közelébb áll az a fenyítő eljáráshoz, mint a polgárihoz, mert, de csak is annyiban, amennyiben a választás körül felmerült visszaéléseknel ép úgy mint a büntető cselekményeknél, a közérdek az, mely a bírői eljárást felhívja.

A javaslat a választás érvényessége, vagy érvénytelenítése iránt megindítandó eljárás megindítási jogát kizárólagosan a választókra ruhazza s a kérdés elbírálására a kuriát jelöli ki. Es pedig igen helyesen, mert a választók érdeke, a közérdek, a választók panasz- s közérdek megértése iránti felajdulás, nem tehetett tehát Szilágyi célszerűbben, mint ahogy tett, t. i. hogy a választókra ruházta a bíraskodás provocálásának jogát, s igen helyesen jelölte ki a kuriát, mert maga az országgyűlés vagy annak tagjaiból alakított bíróság, nem bíraskodhatik oly ügyben, mely ötlet érdekli, s melynek egyik peres fele, az ő egységének része; de nem helyezhetette más bíróság alá sem, mint a kuriai;

A „ZALA“ tárcája.

Pályámon.

Elhagyva bolyongok, Csüggedten, erőltetn
Göröngyös útamon. Pihaton megállok,
Lelkemben csüggedés Köröttem részvéttel
S szivemben lágyon. A „lejjebb“ barátok.

Céltveztett ut ez, Báhóra fordulok,
Céltveztett a pályá! Báhóra tekintek,
Visza! vissza! ittem Biztató szava sincs
Gyöngyösi útjára! Számomra senkinek...

Pötszner Árpád.

A hontalan.

— Bessely, —
Irtá: Corba Alon,
(Folytatás.)

Nem késtem képviselő ur, meg fog tisztelni bizalmával, s megbiz, hogy uram, királyom előtt az ön közönet nyilvánításának tolmácsa lehessék.

Aladár eszmélt, érte, hogy mit a konzul mondott, neki kellett volna elmondania, összeszedte tehát magát a felelt: — Nagyságos Uram! Az ő felsége a Román király részéről engemet ért királyi kegy oly várattalul s meg kell vallanom érdemellenül ért, hogy Nagyságod nem csodálkozhatik azon, — ha első perokban azon hódolatnak f' tisztelőnek, melylyel Románia koronájá leje iránt, mindenkor viseltem, visel-

tem most, és viseltem fogok mindenkor szavakkal kifejezést adni képelen voltam. Nem érdemelt meg a királyi kegyet, mert mit tettem az hazafias kötelességem volt, hazám érdekeit tartva szemem előtt, de a siker is mely elérlett, nem az én ténykedésem eredménye, hanem a józanon gondolkodó magyar nemzet működése, mely tel tudja fogni, mily előnyös a szomszédos jó barátság; es ha mégis érdemem felelő Égése királyi kegyével, kitüntet, ezt csak nemzet iránti elismerésnek jelöl vehetem, s mint ilyen hódolatlanul tisztelővel fogadok kérve Nagyságodat, hódolatomnak a romániai trónsmolyánál leendő tolmácsolására.

A konzul jobbát nyujta Aladárnak, ki azt melegen s elfogulva szorította meg.

— S most az udvartól nyert megbizásom második részét kell közölnöm képviselő úrral, — szól kis vártatva s konzul, ez már könnyebb s hiszem Önnek ép oly örömet fog okozni, mint az előbbi, — folytatja, s kezébe vevő a — hahagonyi asztalán levő csomagot, oda nyujta Aladárnak e szavakkal: — második megbizásom abból áll, hogy e kis csomagot személyesen kézbesítem önnek.

Aladár reszketve nyult a csomag után. Kibontá az azt borító rózsaszín papírt a egy arckép s egy fehér moir-antiq selyembe kötött könyv lünt szeméi elé. Az arckép csaknem kiégett kezéből. Mindent megértett. Az ő arcképe volt, azok a fenégsz vonások, az a költői ihlettséget visszatükröző homlok, azok a jószágos tekintetű szemek, az a lejedelmi tartás; szóval ő volt a megszólalásig könyvéhezve. Aladár alig

mert a képre tekinteni, míg a konzul mosolyogva figyelmezteté: — nézze meg a kép hátsó részét. Aladár gépileg fordította meg a képet, szép női vonásokkal e sorok voltak rá írva: „Költő barátomnak, műveim magyar fordítójának, emlékül, a román költőné!”

Aladár szemei kápráztak. Alig mert hinni abban mit látott s ujból elolvassa a pár szót, majd, mintha a könyv érdekelné arra fordítva figyelmezt. A fehér selyem kötésben arany himzésrel Aladár nevének kezdő betűiből összeállított monogram díszlett. Felnyitá: A költő királyné ujjab költeményeinek köteté volt; az első lapon e sorok állottak írva: — A magyar műfordítónak szives emlékül azon kéressel, ha ideje enged, fordítsa le ezt is oly művészileg mint előbbi művet lefordította a román költőnének.

A komoly pályán működő országos képviselő teljesen kiesett sodrából, a női kéz által irt e pár sor egészen más világba vitte gondolatait, s csak pár perc múlva tudott sahoz jutni: — Nagyságos ur! szól a konzulhoz a meglepetések egymásutánja fejtsé meg Nagyságod előtt az én zavaromat. A legmagasabb helyről jött emez emlék éltöm legszebb emléke leend, iparkodni fogok azt hódolatom s örök hálaammal megemlélni többet nem tudott szólni, telált s a képet a könyvet összecsomagolva, közönt s távozott.

A konzul mosolyogva kísérté ki vendégét az elő szobáig.

Aladár koszába veté magát s lakására hajtott.

Alberto érezte, hogy a leány távozik és hosszú tekintet utána.

Látta, hogy a kecses kis fehér kalapka eltűnik a templom boltíveivel között, s majd a kőport előtt tünye föl még egyszer; s aztán mintha a menyhót a való rideg földére esett volna le, olyan fűresnek, fűsültnek érezte szívét, kedélyét, mint nagy csalódások után szokta az ember.

Majd haragudott is saját nagára, s lelki furdalásokat is érzett, ismét felülkerekedvén benne a vallásos tulbuzgóság:

Egész isteni tisztelattal illetlen, világi, profán gondolatok jártak az eszébe s egy kaczer kis fehér kalapos leány — talán az első, — a ki életében az utadba tövedt — elfordítja szivedet, tekintetedet a Malonnától, attól a szent asszonytól, a kinek örök hűségét fogadtál.

Szomorúan ment haza kis szellőjába; érezte, hogy szívének nyugalma, lelkiének szüzi, szeplőtelen tisztasága odavan; ajkai imádságot mormoltak, de azért gondolata másutt volt — annál a kaczer kis fehér kalapu — de azért oly szelid, az oly fenségesen szelid mosolygású leánynál, a kit — hiába akart ettől a gyötör gondolattól, eszmétől megszabadulni — szeretett, igen megszeretett, mihelyt megpillantotta!

Igen, a szerelem! Guerazzi azt mondta, hogy mi, olaszok a templomokban leszünk szerelmesek, eleven modelljeit látva azoknak a szemképrázatúan szép szent asszonyoknak, a kiket a mi nagy-nagy művészeink festettek szentegyházaink számára.

Igy történt Albertoval is.
S mikor érezte, hogy szeret — bármit is tegyen, nem tud ez érzés hatalma alól megszabadulni — elveszítettnek, elátkozottknak hitte magát az első pillanatban. Sokkal inkább szerette volna, ha már régóta meghalt, hogy ne kövessen el ily óriási nagy, ily szentségtörő vétkeket.

Hanem aztán, hovatovább mind kevesebbet gyötörték ilyen lelki furdalások. A vágy, őt látni, feledtetett vele minden egyéb földi, avagy földön túli dolgot; addig-addig járt-kelt, nyomozott, míg rákapt az imádott leány lakására, s aztán óráhosszat sétált az ablakai alatt; majd aztán nagybátyjának rendkívüli nagy örömére, elhatározta, hogy leteszi a kispapi ruhát; azt a nagy lépést nem tette lelki bánat és gyötrellem nélkül. De aztán csakhamar megvigasztalódott, mert ekkor történt, hogy Lena első ízben lendített reá az ablakból — nem csak reá tekintett, hanem mosolygott is az ő kedves, bájos mosolyával — Alberto a világ legboldogabb fiatal emberének érezte a perczen magát!

VIII

A tiszta szerelem ábrándjai.

Hazasietett, hogy magába vonulva elábrándozzon e fölött a mosoly fölött. Remélt, ugyan mit reméltetett? S miért remélhetett? Talán ő maga sem tudta.

Miért? Mert ő rá mosolygott. Ha nem akarná számbavenni, ha nem ismerne, bizonyára nem mosolygott volna le reá, ez tiszta dolog.

Aztán visszagondolt rideg gyermekkorára. Szüleinek — kikre csak homályosan emlékszik immár — egymásután bekövetkezett hirtelen halálára; de ah, mégis eszébe jutott, milyen szép, kedves kép volt az, midőn apja átkarolta az ő anyját, azt a kedves, szelid asszonyt, a kinek arczképét mindig ott viseli a szíve fölött; tisztán felelevenültek emlékezetében azok a berkek, a melyeket gyermekkorában átcsatagolt, füvetek, virágokat szedve; aztán megváltozott a kép — azaz hogy csak részben — mert a berkek, mezők ugyanazok maradtak, csak hogy két alak tartotta egymást középkben átölelve — egy nő és egy férfi; a nő Lena volt, a férfi ő maga.

Az árnyak mind sűrűbbé és sötétebbé váltak felettük, a mező körülöttük ott incelkedtek körülöttük, a szerelemről sugdosva édes-bájos dolgokat, az ágak lenyulnak hozzájuk s védelőleg terjeszkednek ki fölöttük; illatos

leukok hallogatnak le az ő szép anka fejére.

S az álomképek tovább üzték, kergettek egymást. Egy kis fűcska állott a terrasszon — éppen olyan, mint ő volt piszike korában — virágokat tartva kezében; s ők, a szülők, örömmel futnak felé, átölelik s sokszor-sokszor megcsókolják a kis széke porontyát, a ki annyira hasonlít az apjához...

(Folyt. köv.)

Itt, hol a szép Zagyva.

Itt, hol a szép Zagyva elhaló morajjal
Kanyarog a síkon ezüstszálként végig
S partjain a nyíló kékcs nefejejeseit
Sötét fűzfabokrok átölelve védik,
Itt élek én csendben
Édes önfelédten;
Épültem az élet bajai elszállnak
Szívemen nem ül meg a keserű bánat.

Hűs öreg fák alján rejtve van a fészkeim,
Bojltogató lombok suttognak fülemben,
Bent az öreg hajlék hallgató csendében
Akad a szívemnek nyugodalma, enyhe;
Panaszlat nem hallik
Csupán vidám hangot
Kedves nő szűtőim s testvéreim ajkán,
Szívem vidor gyermek, öröm az én dajkám.

Ezt képzelek sokszor álmodozva lelkeim,
De édes valóra sosem válik álomom!
Szeretteim távol, mely baba merülve
Sívem drága kincse: anyám a körágyon;
Szenvedések árján
Zúg, ragad a pályám,
Kedvesim meg measztó tőlem, számkivetve
Mint hajótörött a rengeteg szigetén!

Lóráy Mihály

XX FEJTÖRŐ XX

Képtalány.

A mult számban közölt talányok megjelése:

A képtalányé:

Szem a lélek tükré.

A számrejtvényé:

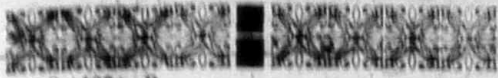
Volt szerencsém, de már nincsen stb.

A bűvsrejtvényé:

Ligeti Antat.

Sakkrejtvény.

				hul	ssa	fil				
				letl	nyo	ja				
	gta	te	laly	i	zany	pos	za	te	gő	
	kris	fil	va	me	bár	i	nyal	gta	var	
	kul	gal	nak	ve	szál	ket	ten	gőa	szony	
ik	sem	esky	kor	szat	fo	bul	lag	gta	va	kom
nyan	te	lag	nyon	paru	lok		ko	ty	vi	vad
nya	gta	rud	mi	kar	gal	gal	a	dal	lyo	dal
	kony	vi	lok	oh	szom	a	re	sem	gony	
	lat	de	lok	szom	bul	szal	ho	du	erd	
	a	a	lak	ny	szal	nő	nat	lok	szom	
				ma	be	ozo				
				sz	a	ba				

4880. 1891. P.

HIRDETMEY.

A **Szent-László** községben gyakorolt italmérséi jogért megállapított kártalanítási díszegre vonatkozólag az 1889. évi 45.896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezés megkísérlésére a az igényeknek tárgyalására határidőül **1891. évi szeptember hó 5. napjának d. e. 9 órája** a nagykanizsai kir. törvényszék emeleti 10. sz. hivatalosabájába kitűzetett. Mely határidőre a közhirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az időse végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A n.-kanizsai kir. törvényszék.
1891. évi július hó 11-én.

Dr. Svastics,
jegyző. 908 1-1

Gr. Hugonnay,
h. elnök.

Richter-féle
Fejettörő
Legújabb türelmi játék.
176 feladat.
Nagyon érdekes és nagyon mulatságos.
Ára 35 kr.; minden jutalmat brokátokhoz kapható.
Utánasoktól nevjünk magunkat és csak oly oktatásokat fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony” van.

Luser L. Tourista tapasza

biztosan és gyorsan ható szor a
fogkóros, lábtalp és sarkon lévő
daganat s egyéb bőrkeménye-
dés ellen, a hatásért jótállás
vállaltatik. A gyógyszer tá-
rakkban kapható.

885 4-n

A nagy mennyiségű alkalmi és tartós okmányok betekintetők.

SCHWENK L.
gyógyászorvos
Meidling-Bécs.

Valódi e tapasz csak akkor használati útistállással és minden darabja fentebbi védjeggyel s aláírással el van látva, mielőtt az orvosoktól az utószáktól, Kapható N.-Kanizsán, Marton és Hubert keresk., és Helus L. gyógyszerert.

A nagy mennyiségű alkalmi és tartós okmányok betekintetők.

Sarg Glicerín-Fog-Crém.

A fogak
szépség e. Nélkülözhetetlen rövid időig tartó használatlaltal a fogak tisztítása

KALODONT

Egészségügyi hatóság által megbíráltva.

Igen alkalmas utazásoknál. Illosan üdítő.

Ártalmatlan még a leggyöngébb fogor-mánónál is.

Jegyzék: Németország és Franciaországban a legnagyobb eredménynyel van használatban s úgy az udvarnál, mint a legmagasabb körökben és az egyszerű polgár házában is használtatik. 695 26-26

Kapható a gyógyszerészek és illatszerészeknél. Ára egy darabnak 35 kr. Nagy-Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf, Strem és Klein, Marton és Huber és Prager Béla gyógyszerészek áránál.

KOTZÓ PÁL BUDAPEST, VIII. ÜLLŐI ÚT 18. SZÁM.

Ajánl:

Brantfordi gumukötő kéveket legújabb és leggyorsabb szerkezet, acélványával; előnye: a legnagyobb szilárdság és egyszerűség, a legnagyobb arató és a legalacsonyabb vágó képesség, a legkönnyebb járás és a leggyorsabb csomókötés.

Compound gőzmozgonyokat, 40% tüzelő anyag megtakarítással.

Gőzmozgonyokat, 12-18 szén- és szalma-fűtőre 24-30 ló erejű.

Sínes gőzcséplőket, legújabb szerkezet, 4-szer fordítható sínekkel, rendkívül hosszú, tehát töltést nem igénylő szalma-rázókkal.

Nzőges gőzcséplő gépeket, 3-4 lóerejű lettes tisztító szerkezettel, árpahéjazóval és választó hengerrel. Továbbá mindenféle járgánycséplőket, vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket.

Olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek.

882 7-8

GRAEPEL HUGÓ
GÉPGYÁROS
MARSHALL SONS & CO. LTD
VEZÉRÜCYNÖKE

V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46.
(EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).

Ajánl legkitűnőbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rostákat, ugyancsint legújabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű faju kétvasú ekék, csöves tengeri darálók-, kukorica morzsolók-, szecskavágók-, répavágókat, továbbá löhere-tohlászoló készüléket, bármily gyártmányú cséplőgéphez, valamint őrlőmalmok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztítók (Eureka), tarárok, malom trieurók, hengerek, lisztosztályozó hengerek, felhordók, dara tisztító-gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemezek és általában mindennemű gazdasági gépek és eszközöket legolcsóbb árakon és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Lyukasztott rostalemez.

NERZÁNGÉPEK, szerzőmök és eszközök gépészek, kovácsok és lakatosok számára.

Konkolyozó (Trieur). Csöves tengeri daráló. Kétvasú eke. Körfűrész. Szecskavágó. Szecskavágó. Tisztító rosta. Gépola. Répavágó. Oriómalom. Malomtrieur. Bőrnagyújtó. Sorvetőger.

Lóheré tohlászoló. Malomkő. Lisztosztályozó henger. Fűhasználóger. Aratóger.

Jövődolmező mellékteresei.
 Szakavatott egyes Agrárok, egy teljesen solid
 lakhatóság felvételnek törvényesül engedélyezett
 ingatlanok eladására rendezték.

Fellett előnyös feltételek mellett.
 A megvásárolt ingatlanok helyszíneinek ábrái is
 adóik, Ajánlatok kinyit 100 G. cím alatt
 Danneberg J. hirdetői irodájához Wien,
 Kumpfgasse No 7. Telefon 9324. Irtatás.
 895 G.-n

OSIK JÓZSEF
 első szecéni portland-cement- és vízhatlan mészgyár
 EÖÖSINIBAN.

Kiszállít: tiszta fe. raklár: **HEIDENSTEIN, V. Rudolf-rakpapi S.**

Magyarországi és külföldi kereskedelmi, ipari, közlekedési, állami és egyházi intézmények, valamint
 magánemberek általános forgalmi és ipari vállalkozásai számára készített és készíttet
 magánforgalmi és ipari vállalkozások számára készített és készíttet magánforgalmi és ipari vállalkozások
 számára készített és készíttet magánforgalmi és ipari vállalkozások számára készített és készíttet

Bécs, 1873.	Budapest, 1873.	Körmök, 1888.	K. Páltelep, 1897.	Lendák, 1878.
Erdőbénye, 1873.	Nagykanizsa, 1873.	Óbuda, 1873.	Aranybány, 1873.	Doboz, 1873.
Prága, 1887.	Körmök, 1873.	Ujvárad, 1873.	Megyer, 1873.	Tócsa, 1873.
Breza, 1873.	Xéni, 1873.	Aranybány, 1873.	Erdőbénye, 1873.	Aranybány, 1873.

Szállítható mezei vasutakat

gazdasági, erdőészeti és ipari célokra lezjobb kivételben
 jutányos árakon, továbbá:

SCHLICK-féle mélyítő-
 és egyetemes acél-ekéket
 (SACK-rendszer)
 jelentékenyen lezállított árak mellett szállít a

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár
 részvény-társaság
BUDAPESTEN.
 896 1-10

Hirdetmény.

NAGY-KANIZSA város rendezett tanácsa által köz-
 hirre tetetik, hogy a városi közkórháznál rendszeresített
 évi 700 forint fizetéssel javadalmazott

kórház gondnoki állás

melylyel egyezer forint értékű tiszti-biztosítéki kötelezettség
 jár - a tekintetes városi képviselő testület által választás
 útján be fog tölteni, felhivatnak a pályázni kívánók, hogy
 ebbeli - okmányaikkal felszerelt - kérvényeiket a városi
 tanácsnál 1891. évi augusztus hó 2-ig benyújthatják.

Nagy-Kanizsán, 891. július 15-én. **A városi tanács.**

Üzlethelyiség-változtatás.

Vagyok bátor a v. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

óras- és látszerészeti üzletemet
 a Wágner-féle házból az
 „Arany Korona“ szálloda épületébe
 helyeztem át.

Együttel a v. é. közönség becses figyelmébe ajánlom dúm óra- és
 látszerészeti raktárral, valamint javító-műhelyemet, melyekben
 jutányosabban és pontosabban fog kiszolgáltatni mint bárhol,
 miután sikerült előrengő gyárosokkal összeköttetésbe lépnem.

A v. é. közönség becses pártfogását kérve
 ELYEM: teljes tisztelettel **Ij. Csömöts Mátyás.**

Legcsekélyebb haszon nagy forralom-mellett.

Nickel Remont óra
 5 frttól feljebb
 kétévi jótállással

Exakt Remont óra
 fémjelző hivatal által
 hitelesítve 8 frt feljebb

Datum szerkezettel két évi jótállással
 3 frt. 90 kr.

Ugyanez datum nélkül frt 3,50

Ohivatal:

Fischel Fülöp könyv-akadémia.

TÉRSI ÁRAK:

5 frt — kr
2 „ 50 „
1 „ 25 „

nyoson számítatsak.

állításra 10 kr.

amint a hirdetésekre
Fischel Fülöp könyv-
be intézendők.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Szathmáryné mama.

Nemzeti színházunk hírneves művésznője, Szathmáryné, múlt év december havában vált meg a színházról, melynek negyven évig volt egyik büszkesége.

Nem szándékozom és hivatottaknak sem érzem magamat arra, hogy e hasabokon Szathmárynéről, a nagy művésznőről mondjak ítéletet, s a „hazai művészet körül szerzett kiváló érdemei“-t méltányoljam. Ez a kritika hivatott embernek kötelessége, ki a magyar kultúra és művészet történelmének lapjain ugy sem felelkezhetik meg a Szathmáryné nevével. Oda irta ő azt maga, letörölhetetlen betűkkel, saját nemében páratlan művészetével. Annyit jelentek csak ki tudomásul, hogy művésznőnk színészi pályájának 50-ik évében, mint a nemzeti színháznak 40 éves tagja vonult nyugodalomba. Ha semmi egyebet nem tekintünk, már magukban ezek a számok is kell, hogy tiszteletet gerjesszenek iránta mindenkinben, kinek fogalma van arról, mit tesz az ily hosszú időn át, törhetlen szívvel, önfeláldozó lelkesedéssel és buzgó kötelességérzettel a színművészet műzsjának szolgálatában állni. Hát még a magyar színművészet műzsjának! . . . a ki oly soká volt mezítláb futkosó, rongyokba burkolt, éhező, fázó, lenézett, hajléktalan, mostoha gyermeke a kornak s egyéb viszályokkal küzdő nemzetnek.

A színészi pálya olyan, mint a katonai — hadjárat alkalmával. Folytonos izgalom, örökös felkorbácsolása az érzelmeknek, kabálunkben dúló küzdelme a mesterségesen földézett szenvedélyeknek, örömmel egy, mint fájdalomnak, mely mikor kifőz belőlünk, ugyanakkor vele szakad, ha csak parányi része is, de mégis része saját „En“-ünknek,

és annak a rezgő húsdarabnak, melynek neve szív.

A katonának minden hadjáratban eltöltött éve duplán számít; a színész-

Szathmáryné olyan harcos színművészetünknek, hogy az ő 120 év előtt tisztelettel kell meghajolnunk.

SZATHMÁRYNÉ mint Fülékiné. (Báلكirálynő.)

nek, fájdalom, gyakran még egy évet is felére szeretnék redukálni, kivált mikor a háború végén kikapja a „lénung“-ot.

Az 1818-ik év február 1-ő napján ajándékozott meg minket az ég Lujza mamával, Rimaszombatban. Atyja: Farkas János, a színészet világában „a szép Farkas“ melléknévvel ismert híres, hős és szerelmes színész volt annak idején Budán, még a Kántor-féle erában. Lujza mama mint egészen kis gyermek árvaságra jutott s olyan korban, mikor más leánykák még a bubával játszanak, ő már maga játszott bubaszerepeket, s mint a társulat gyermekszínésznője, nélkülözést szenvedve, túrva, küzdöve, kenyeret keresett.

„Kronsteini harcjáték“, „Embergyűlölet és megbánás“, „Fejedelm titkos utazása“, „Kröllin öbester“, „Formentériai remete“, „Háladatosság ünnepe“, „Kalábriai haramiák“, „Kettősök“, „Lákostai Timóteus Sebestyén“ stb. stb. című darabokban aratta Lujza mama első színpadi bábérait.

Három éves volt, mikor legelőször fölépett. Metastásiának „Abel halála“ című, 1750-ben fordított darabjában játszta az angyalt. Ennyiből állott az egész szerep:

„Vedd est a füvet; főzsd med tiszta vízben; add be Adámnat és ő meddődül!“

Lujza mamának gyermekkorában olyan mély hangja volt, hogy a színészek, a különben is mogorva és nagyon szófukar leánykát, mint valami kuriózumot pénzért beszéltették. Különösen Szentpétery szokta volt a kis Lujzát garassal és csukorral tömni, csak hogy szavát vehesse. S a mint az évek multak, Lujza mamának is kezdett megjönni a szava és ő beszélt, még pedig

ak, főleg azért! élyesebb lapja nek vele mint a hogy: „kötve szép szavaknak, leg van a fulk is, hogy e kezésben nincs ja senki, hogy den állanak a rténtekkel; le közel multat, igyelmzettetjük csak visszatet yt parlamenti k eseményeire, tud, tisse fel gig a tizenhat ja, hogy épen mit szavaival s közvetlenül intézte táma inden támadás ostromnál kuenem hajlandó iti az esemé-

lássuk meny on védekezése a kabinet az

danunk, hogy ömmel üdvö-ét az államo-zi mert tény,

; de tartok tőle, ragyna hanem betegnek legtel-

gyike volt azok-almi életét is-tett iránta, — im szól többé,

kis szünet után an szükségem, neglehet az éj-

ajtón csesget-öl a tanár tudta,

Felhallszik hozzám lassan,
Egy édes, bús zene . . .

II.

Vilám zene a parton,
Táncol a lány s legény;
En elmerengve hallom,
Hajónk jűdelzetén.

S mig ottlenni még vigabban,
Harsog a kürt, zene,
Szívem lassan maglobban,
S kény jó szemembe . . .

Bethlen Oskár.

voltak halkán szőlt: — nem sok reményem van. Kár e derék képviselőért.

A kocsi elrobgott az orvosokkal; a házme-sterne pedig futott a vénnyel a győgtárba.

— A legerősebb, legmakacsabb lúz, melylyel orvosi gyakorlatom ideje alatt küzdenem kelle-tett, — szőlt a tanár, mikor szobájába lépett, segédjéhez; ha a természet valami csodát nem tesz s a ma éjjeli krízisnél javulástnem idéz elő, — nem lesz ok holnap meglátogatni a képviselőt.

— S a szer, melyet most irt a tanár ur? — kérde a segéd, ki nem volt hozzá szokva, hogy a tanár ily kis lelkűleg nyilatkozzék az ő bete-geiről s saját gyógykezeléséről.

— A szer, barátom? Az orvosnak kötelessége még a végpercben is azért írni, ha nem másért, azért, hogy megnyugtassa a beteg hozzátartozóit, — ezt tettem én is, bár igaz, hogy a szert, leg-jobb tudomásom szerint írtam, s ha valami még

hogy sűrgősen kívánják segélyét. — a szolgál kint hallotta a sűrgős csengést, sietett ajtót nyitni, s a másik percben Aladár legénye lépett a szobába.

— Uram mindjárt meghal, orvos ur, a Nagy-ságos asszony kéreti jőjön vissza hamar.

A tanár fejét rázta s halkán sugá segédének: — gyorsabban halad a dolog, mint gondoltam, aztán a szolgálhoz fordulva, kérde: — az orvos-ságot beadták-e a betegnek?

— Igen, — volt a legény rövid felelete. A következő percben a tanár, segéde és a le-gény utban voltak Aladár lakása felé.

Az előszobaajtaja nyitva, beléptek a beteg szobájába, kinek ágya mellett az anya állott, a beteg homlokát simogatva.

A tanár az ágyhoz lépett, megtapogatta az üt-ereket a segédjéhez fordulva latinul mondá: az érverés ötven, — tovább nem mehet.

ügy, hogy az egész ország közönségének a figyelmét magára vonta. Már 1830-ban, mikor alig múlt 12 éves, szerződttve volt a kolozsvári színházhoz gyermek és „ifjonez” szerepekre, s mint ilyen fölvaltva játszott a vidék minden nagyobb városában a kellett általános feltűnést rendkívül éles megfigyelő tehetségével, élénk felfogásával a azzal a meglepő természetességgel, mely apró fogások és fortélyok nélkül, mint az örök igazság, lebillensélt és magával ragadja a nézőt a mely művészi tulajdonsága őt később oly nagygyá, mondhatjuk páratlaná tette.

A gyermekből okos, ügyes és nagyon szép leány lett s 15 éves korában Kállényi társulatához szerződttették, még pedig elsőrendű drámai szende szerepekre.

1834-ben megt férjhez. Egyik pályatársa, ki maga is jeles színész volt, Szathmáry Dániel vezette oltárhoz. Egy évvel később született fia Károly. Régi jó ismerőse a közönségnek, ki több évig volt a budapesti nemzeti színháznak is tagja, s hol mint kimagasló művész, hol mint igazgató bentaxta az egész országot s ma is a vidék jelensei között foglal helyet. Másik fia: Árpád, a színészet világában „Szatyri ur” néven szintén országszerte ismeretes. Soká volt a népszínház tagja s elmondhatja magáról, hogy: „a hol valaha magyar színész játszott, ott Szatyri urat ismerik és szeretik!”

Mind a két fia örökölte anyjától a művészi tehetséget, a színészi temperamentumot. De azt is elmondhatjuk, hogy ezt a két fiut ugy szerette és szereti Lujza mama, mint nagyon kevés szülő a gyermekét. E tekintetben a mi kedves ünnepeltünk nem színpadi anya de az a valódi, szülötteiért küzdő, rajongó, önfeláldozó édes anya, milyet a romlatlan természet magának megalkot, s példányképül állít fel a többi számára.

1844 április havában szerződttette Hajza a nemzeti színházhoz az elsőrendű, drámai, fiatal hősnők szerepkörére, s azóta — lezámitva néhány évet, midőn családi tekintetekből teljesen visszavonult a színésztől, — kimagasló tagja volt hazánk első színházának, és hogy mennyire kimagasló s szeretett tagja, arról nem is szólok, beszéljen felőle a színházba járó közönség.

1848-ban az első ágyugolyó, mely Fehértemplomnál a magyar haza ellen röpített, özvegygyé tette Lujza mamát. Férje mint önkénytes lépett a honvédek seregébe; s lón a szabadságharc első áldozatává.

Hogy ő maga minő szerepet játszott a szabadságharc alatt, azt nagyon jól tudják ama dicső kor vezéralakjai,

kezdve a legnagyobbakon, egész az ismeretlenekig.

1850 márczius havában ment férjhez másodszer Laczko-czyhoz s ez időtájban kezdődik az ő tulajdonképeni szereplése, mint általánosan ismert, nagy művésznő.

„Griseldis”, „Deborah”, „Lecouvreur Adrienne” stb. akkor dívtos szerepeivel Lujza mama valóságos hődtő hadjáratot folytat az egész országban. Szántalan emléktárgy, koszoru, vers van birtokában, melyek sokat tudnának regélni e nagy napokról.

Mi, a kik most fismérjük ezt az Isten ajándékozta művésznőt, s látjuk azt az egészséges, őt erőt, mely ma is lüktet minden porczikájában, csak sajnálni tudjuk, hogy nem voltunk akkori művészkedésnek tanúi; de míg e fölött sajnálkozunk, fájdalom e részben az ő érdemeit sem tudjuk kellőképen méltányolni. Hogy ez így van, egyrészt sajnálatos, másrészt azonban vigasztaló, s egy újabb, szintén nagyon ritka jó tulajdonságát tünteti föl a nagy asszonynak.

Hogy melyik ez a ritka és jó tulajdonság? Megmondom.

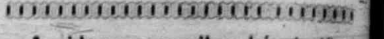
Azokat a Griseldiseket, Deborah, Adrienne s egyéb drámai szende és hősnői szerepeket, a nemzeti színháznál Laborfalvy Róza, Prielle Kornélia, Felekyné, végül ma Jászay Mari vették át, részint pedig egészen letűntek a fejlettebb s nagyobb igényeknek megfelelően tartozó színpad repertoírjáról. Ez veszteség Szathmáry-néra és csodálatos, éppen e veszteséggel kezdődik az ő tulajdonképeni nagysága. Hogyan? Mert helyes érteke, szigorú önismerete segítségével megtalálta már jó eleve azt a hidat, mely színészi pályánkon a viszonyok és a kor által előírdézett szakadékokat és mélysegeket összeköti, s melyen átlépve a művész — a helyett, hogy megállni volna kénytelen vándor útján, vagy a „megtűrés” és csak „elnézés” örvényébe süllyedne, — épp oly biztosan s nagysága teljes glóriájától övezve haladhat tovább, egész ama végső pontig, hol a szerepet a legfőbb rendező veszi ki kezéből, s a játszótk elküldi abba a garderobeba, a hol minden földi lény kénytelen magát bemaszkirozni.

Szathmáryné a drámai s vígjátéki mamák, az izról-izre magyar háziasszonyok, tisztos matrónák, papucsoshökök teremtkő házi zsarnokok, félelmes anyók, neveléséges vén kisasszonyok oly páratlan személyesítője lett, hogy e tekintetben az ő nagyságát nem közelítette meg senki, s a mely nagyság előtt ma a 60 év előtt tapsoló aggyatyan épp oly tisztelettel és bámulattal hajlik meg, mint a kor mai gyermeke, ki Lujza mamát csak mint „Mamát” látta szerepelni.

Megnéztetek őt a „Tücsök”-ben, mi-

kor Fadette anyót játázotta? „Bómeó és Julia” dajkájában? „Tatuffe” Pernelle asszonyában? „A Tudós nők”-ben? „A fővény” Fuzinájában? Hát az eredeti színdarabok végtelen sora, nem is említem „Mamát”. Ott van „Perru az erdő”, „nincsen kas”, „Nők az alkotmányban”, „Czifra nyomoruság” Zenóbája, „Jólat”, „Proletárok” Szabónéja, „Kiki prédikációk”, „Kókai ház” öreg Dagadó nénije. S a mit a legelső sorban kellett volna említenem: „Idegesek” Tuffer mamája! De micsoda repertoír kellene itt följegyezmem, ha minden nagy alakításáról meg akarnék emlékezni?! A kik e szerepek bármelyikében látták Lujza mamát, — azok nem fogják elfelejteni soha.

Gabányi Árpád.

Az ideges muzsikusképviselő.

(Igaz vadásztörténet.)

Nagy és vidám hajtóvadász volt a napokban egy vendégszerető alföldi földesurnál. Kifünő társaság gyűlt össze, hogy halomra gyilkolja a környék vadjait. A társaság büszkesége, gyöngye azonban egy képviselő ur volt, ki a fővárosból érkezett, hol mint jeles szónok s mint kifünő muzsikusképviselő.

A kifünő muzsikuskok rendszerint gyöngye idegzettel vannak megáldva. Így a képviselő ur is. Az egész napi hajtást mégis vítezőn kiálta. Mikor arca a hívós reggeli szél csipkedte, fülébe a hajtók közelgő zaja, az ebek szökölése, elfojtott csaholása hol közélről, hol távolról a puskák ropogása hangzott, szinte azt képzelte, hogy ő a prairiek morc, kemény gyermeke, kiké nem a t. ház fülledt melege, hanem a szabad puszták szele az áltető eleme.

Az egész napi hajtásra természetesen jó borsos, paprikás eszem-izsom következett, az urasági házban. Itt már a képviselő ur Szikszay szelid étkei és szelid vendégl. által elkényeztetett inye, sokalotta a csipős elemet ugy az ételekben, mint különösen a nagy hangon elmondott vadász-adomakban. Az ideges képviselő ur epedve várta azt a pillanatot, mikor valami jó petyhes ágyban nyugalomra teheti kedves, elcsigázott testét.

A pillanat is elérkezett, — de őh, jaj! A képviselő urat negyedmagával szállásolták be az ispanlak egyik szobácskájába. Négy zsup volt biz ott egymás mellett letérítve a szobapallóra, az egy azonban, mely az ideges képviselő urnak nyugvóhelyéül volt rendelve, egy párnával és egy dunyhával volt megkényelmesítve.

A három hálópajtás — ugy, a hogy épen voltak — humorizálva dobta le magát a zsupra. Hanem a képviselő ur! Ő kérem megszokta otthon, hogy előbb langyos fürdőt vegyen, éji toalettel

csináljon s arról itt szó se lehetett. Nagy keservesen végre lovetközött s fekhelyére mászott. Szemét behunyta azért az elhatározással, hogy most mindjárt elalszik.

Már közölte Morfeusz ráteríteni csodás fátolyát a képviselő urra. Mely csönd volt. Egyszerre csak elkezd valami a sötétben: „kakuk, kakuk” — s így tovább tizenegyszer. Az ideges képviselő ur föluggott s elkezdte keresni a kakukos órát. A kotyegés után nyelve szerencsésen meg is találta, le is ütötte, pedig csak meg akarta állítani. — No legalább most alhatik.

Morfeusz újra ott lengett nesztelenül a képviselő ur fölött. Most azonban egy szörnyű hangra, mely mélyen a föld alul hallatszott föléle törni a felhőkig, messze röpött az álom istene s az ideges képviselő ur ijedten ült föl fekhelyén.

Az istenért, hiszen a jobb szomszéd borzasztón hortyog! A képviselő ur ráyulni kezd, hogy hallgatásra bírja. Semmi eredmény, sőt a balszomszéd versenye kel a jobb szomszédal, de rákélvén a hortyogást a harmadik hálópajtás is, tulharsogja a másik kettőt.

A képviselő ur összeszidja a koncertezőket, de azok a vadászok egészséges, mely álmát alusszák, rá sem hederitnek, míg hortyogásuk folytonosan rezgette az ablaktáblákat.

— El innen! A képviselő ur fölkapja párnáját, dunyháját és ismeretlen vándorutnak indul a késő éjszakán.

A másik szobába ér, hol hatan fekszenek. Itt már idegességét majdnem legyőzi az a bámolat, mely annyi csodálatos hang hallatára, mint a mennyi e hatól álmában kiderül, erőt vesz rajta. Ki vékonyan, ki vastagon, ki gyors, ki lassu tempóban, de mind hortyog jobb ügyre méltó buzgalommal. El innen is!

Az ideges képviselő ur dunyhától, párnáját tovább tapogat, egy-két, három szobával. Mind tele hortyogókkal, ez iszony!

Ki botorkál ideges kínjában az udvarra. Megesapja a hűvös lég s az első a mi elfogja egy szörnyű nagy nátha, a második végzetlen respektus a fölébredt kutyák iránt.

Ott áll dunyhájával, párnájával az ajtóban. Künn ugatnak, benn hortyognak. Pedig az udvar másik részén csöndesen és melegen hivatgatja az istálló, melynek ajtajából ködpárák szállanak föl a hűvös légbé.

— Anye ni kísértet! — kiáltá most el magát megrezzenve egy kocsislegény. — ki kitefengett az istállóból, megnézni, hogy mit ugatnak a kutyák — mikor megpillantá az ideges képviselő urat, a mint a fehér dunyhát csóválgatta a harapós ostromlók felé.

— Ne ijedez fajankó, hanem verd el inkább ezt a sok veszett állatot,

hadd jussak már az istállóba, — szólt a képviselő ur.

— A kocsislegény e folyólagosításra megtette a kívánt intézkedéseket s az ideges képviselő ur baj nélkül átjutott az istállóba.

— Van-e itt valami ágy-fele?

— Csak van, nagyságos uram.

— Hát balha van-e ben?

— Az is csak akad, mert rajt aludtak a vizslák.

— Vigye el őket az ördög! Tégy nekem ide szénát ebbe az üres jászolba.

— Anye nagyságos uram, nem sértem meg?

Tökélik, ott fogok aludni.

Az ideges képviselő ur aztán belevágta magát, párnáját s dunyháját a jászolba. A széná bökte ugyan kicsit kényes tagjait, de hát az örm, hogy megszabadult a hortyogó kompániából, kezdte lassankint álomba ringatni.

De ez már fátumszerű, ez borzasztó! Megint az a csodálatos hortyogás. Jól hallotta fél álomban is. Elkezdett tempán morogni a jászol alatt, harsogva szált följebb s valahol magasán a szénapadláson diminuendo elveszett.

— Jancsi kitarodj, ne hortyogj itt a fülemb; mert agyonütlek.

— De nagyságos uram, — felelt a kocsis, mióta itt van, még be se hunytam a szememet, csak úgy ébren bágóztatok.

— Ej te akasztófa, hát ki hortyogott épen most olyan buzgón, hé?

— Hát bizony maga a nagyságos uram; meg díszterem is magamban a tudományát mikor hallottam.

— Mit, én? — ordítá kétségbeesetten az ideges képviselő ur. Hiszen én akkor tönkre ment ember vagyok, nem alhatom soha többé, mert én képtelen vagyok olyan emberrel hálni egy szobában, aki hortyog. Hát még egy ágyban! De hát ragadós betegség ez a hortyogás? Én máskor sohasem hortyogtam.

Az ideges képviselő ur egészen oda volt; hiába próbálta meg az alvást, a jólelkű Jancsi tanácsai szerint, hol így, hol amugy fekvé; mert alig szunyadt el kissé, a saját hatalmas hortyogása újból és újból fölveré.

Soha sem ért még ilyen hosszú éjtel, mint mikor reményvesztetten földögött ott a sötét istálló szűk jászolában. Az a reggel sehoggy sem akart jönni. Halálosan fáradt és álmos volt s e mellett nemcsak hogy aludni nem tudott, de orra még ébren is megtagadta a szolgálatot. Iszonyu nagy náthát plántált be abba a hájtövadászat, meg az éji kísértetjárás; — biz az orr nem szelelt. Lassankint aztán arra is rájött ott a jászolban való filozofálás között az ideges képviselő ur, hogy hortyogásának is a nátha, a bedugult orr az oka. Azt is kispekulálta szegény, hogy egy nátha legkevesebb öt napig tartván, ő ugyancsak emy napig nem fog

az alvás dicso élvezetében részesülhetni.

Végre egy örökkévalóság után reggelt. A vig vadászok földülde a csöndes éjszakai nyugalomban vigan, dalolva, tréfálva, nevetve jöttek mentek, mozdóztak, kutyát a portiroztattak s e bevezető koméziók után, sáskamódra estek neki a pompás vadász-reggelinek. Előkászolódt a társaság gyöngye, büszkesége, az ideges képviselő ur is. Lába ingott, szeme be volt esve, hangja rekedten susogott, szóval igen szomorú figurát csinált. Herbatéát és doktort kért. Megkapta, de tekintélye oda lett. Ezer élvezet csináltak hamarosan szegény ideges beteg rovására. Pakolt is szegény képviselő ur még az nap s jött vissza a legközelebbi vonattal Budapestre, hova félholtan érkezett meg.

Egyébként még mindig betege annak a hortyogós éjnek. Három orvos kezeli. Orra már kitzitult annyira a mennyire, de idegrendszeré még mindig nagyon meg van támadva. Nincs is rá remény, hogy néhány hónal előbb helyreáljon.

Mindezek után pedig ne tessék csudálkozni azon, hogy egy igen jeles fiatal képviselő, ki különben kitűnő muzsikus, nem fog részt venni a közigazgatási vitában.

Andronikusz.

A Habsburg-Lothringeni ház törzsfészkel.

(Nancy és Habsburg.)

Gyakori utazásaimban nagy előszeretettel keresem fel ama helyeket, melyek némi összefüggésben állanak hazánk történetével. Így tettem most is. Fölkéstem a helyeket, melyeken királyi családunk böleseje ringott. Leírásomnál — tekintve Páriszt mint kirándulási pontot — a helybeli viszony miatt kénytelen vagyok az időrendet megfordítani és előbb a Lothringenek törzsfészket bemutatni, aztán pedig csak a Habsburgok származási helyére térni.

Különös. Két köztársaság szabad földjéből nőtt ki a hatalmas törzs, mely egy felévezreden át árnyékával annyiszor elhomályosította a szabadság fényét, és mely fényével ma beragyogja Közép Európát. Tempí passati. Ledölt a kárnaposság, ugy mint ezek a lovagvárok falai is ledötek. Ezeket a kőből épült alkotmányokat restaurálták, és restaurálták a papírosan épült alkotmányokat is. Hogy melyik a tartósabb? Azt tartom az utóbbi. — Nancy városában találkozunk a lothringeni ház emlékeivel. Ez volt országuk fővárosa, és Nancy még ma is halával emlékszik rájuk vissza. Nagyobb tereiken számos szobor örökíti meg emléküket. Olyanok is, melyek a legújabb korból. (1851) származnak. A terek és utcák nagy része valamelyik lothringeni herezeg nevét viselik. Nancy Franciaország leg-

A vásáron. Pörge Gergely Istménye után.

elenkebb kereskedővárosainak egyike. Meglátszák az már indóházában, melyből minden öt perczben egy vonat robbog ki. A mint elhagytuk az indóházat, az előtte-elterülő téren Thiers Adolf áll és barátságosan az érkező előnyújtja ércből-öntött kezét. A sok közül, ez a város legjobb szobra. A rue Gambettán át és a diadalkapu alatt elhaladva, a gyönyörű Stanislas-térre érünk, melynek közepén Leszczyński Staniszló lothringeni hercegnek és Lengyelország királyának (1737—1766) szobra áll, lengyel díszruhában. Ő volt a város jöttevője. Ő építtette e teret, a diadalkapukat, az e tér mögött elterülő Carrière teret és az ezt bezáró korinti oszlopokon nyugvó amfiteátrumot. A legtöbb nyilvános épület és intézet, a tudományos akadémia, a múzeum, az örülési park, mind neki köszönik létüket. A régi emlékeket is ő restauráltatta. Ezek között első sorban a lothringi hercegek a rue ville viellében levő régi palotája érdekel bennünket. A XIV. századból származik, szilárd falait már jól megviselte az idő, gothikus erkélyeit és díszített renoválni kellett. A középső eskély a legragyogóbb munka melyet valaha goth izlésben láttam. Ebben az épületben született a lothringiai császári és királyi ház törzssapja, mint lothringeni és barri herceg. Czimükhöz tartozott még a „Jeruzsálemi, szílliai és aragoniai királyi” czim is, mely még ma is benn van királyi családunk czimében, noha a jeruzsálemi czim már VII. Endre óta Szent-István koronájának attribútuma. Az egykori hercegi palota ma történelmi és szépművészeti múzeum. Közvetlen szomszédságában áll a régi hercegi vártemplom is, számos érdekes régiséggel. Vagy száz lépéssel lejjebb az utcát az 1336-ban épült, a múlt század közepén kilgázított Graffe-kapu rekeszti be, mely a régi várnak egyetlen, napjainkig fennálló maradéka. A kapu fölött négy uralkodó herceg dombormívű mellszobra van a köbve vésva. Raoul Raoul (1328—1356), Jean (1356—1390), II. Károly (1390—1407) és II. René (1473—1508.) A kapu tulsó oldalán nagy márványtáblán a XIV. századból származó feliratnak a helyét láthatjuk; kimosta az ossó. A közelben emelkedik a híres és fényes Saint Epure székesegyház, az újabbkor legragyogóbb gothikus építkezéseinek egyike. A hegybe induló toronyrész aljáig sokban emlékeztet a párisi Notre-Daméra, sőt az épület kereszt-pontján felemelt torony ezt a reminisczenziát csak annál inkább feleleveníti. Belseje ritka pompával van kidíszítve. Itt a 150ft-tól jobbra, fehér márványlap van a falba illesztve, melynek aranyozott betűi azt hirdetik, hogy 1867. október 22-dikén, délután 4 órakor 5 felsége I. Ferencz József császár és király, Károly Lajos

és Lajos Viktor főherczegek kíséretében meglátogatta e székesegyházat: A plébánián is voltak, a hol beírták nevüket a vendéglönyvbe. Ugyanakkor meglátogatták az említett palotát is.

Nancy, a legtisztább és legrendezetlebb város egész Franciaországban. Szépség dolgában sem mérkőzhetik vele Párison kívül másik. Számos remek építményei közül különösen fel

Egy szál virágot!

A plébánián egyttal megtudhatjuk, hogy e templom felépítésére és fentartására Magyarország több főnemesi családja is tetemes alapítványokat tett.

kell említenem a városházát, mely Stanislas herceg székhelye volt, a plébánia templomot, az érseki palotát, a Saint-Léon székesegyházat, az egyete-

Libbenő fény.

— Elbeszélés. —

— Ista Molnár Gyula.

met, akadémiát és az Alliance-téren a kútat. Hogy el ne feledjem Drouot tábornok szobráát és a Neptun és Amphitrite kútakat a Stanislas-téren. Ezzel bemutatam volna a Lothringenek szülő-
városát.

Most utunk Strasburgon át Bazel felé visz. Az álleni állomásnál kiszálunk Helvétia szabad földén vagyunk, a Habsburgok ősi birtokán. Hogy hegy hátán emelkedik égnek, mosoly ó völgyek látszó, az odasiető Aarau folyócska partjain. Oltén városkából fé. óra alatt ténn vagyunk a hegytetőn, melyen a svájci Wartburg áll. (Össze nem tévesztendő a világhírű thüringeni Wartburggal.) Hogy ki építette e büszke lovagvárat, azt nem tudjuk. Először 1164-ben történik róla említés, másodsor 1299-ben, mikor Rudolf és Frigyes osztrák hercegek a szomszéd Aarburgot megvásárolták. A mai Wartburg a réginek kiigazított része. Csak az alapfalak a régiek. Keskeny hegyi úton érünk fel a fenyevesekkel elborított hegytetőre, melynek caesusa a lovagvár áll. A régi idűkre semmi sem emlékeztet, csak a vötek, melyet ismét áttekinthetünk Itt balra Aarburg romjai, amott Wüldenstein omló falai. Emaz a lovagvár a Schiller „Tell Vilmosában” megörökített Bruneck. Lábalnál fehér házikó fénylik át, melyben csendesen folytak le Pestalozzi áldásos napjai. Ide látzuk a kicsiny Birt is. Mezején verték lökre Caesar a helvéteket; temetőjében pedig Pestalozzi hamvai nyugosznak. Itt keletre sárguló lomb alól, az Aar partján kicsiny mezei lak mosolyg felénk: itt gondolkozvt, működött és szüvedett egy másik nagy emberbarát és író: Zachotke Henrik. Egyszerű sírdombját a közelbi Aarau temetőben rejti magát. E falvacska felett emelkedik fel a büszke Wülpeisberg, tetejében a régi habsburgi vár félig összeomolt falai. Ezek a komor falak, melyeket magasan befut a repkény, látták születni a habsburgi grófokat. Brugg városkából érünk fel leg hamarabb a meredek hegyen. A kik szeretik a kényelmes hegymászást, azok az ismert Schinznach fürdőből is feljuthatnak 20 perc alatt kevésbbé meredek úton az 1627 bécsi láb magas hegytetőre. Félévre minden esetre csalódást érzünk. De csak akkor, ha valami romantikus izlésben épült lovagvárat, vagy legalább lályonnek romjait vártuk. A Habsburg nem egyéb egyszerű emeletes építménynél, csakis a hozzá ragasztott torony ad neki némi kevés jogot a lovagvár címre. Hogy mikor épült és hogy ki építette, azt senki sem tudja. A falak, melyek némely helyen már beüledeznak, a régiek. Innét, e szegényes lakból hívták meg habsburgi Rudolf gróft Nématország császárának. Hogy hogyan jutott a vár lak és a Wartburg időgen kézre, arra nézve nem kaphattam felvilágosítást.

Talán akkor, mikor a constanzi zsinat (1415) Frigyes osztrák herceget kiátkozta. Két évvel később már felemelti a történet, hogy a berni és szolothurni császárpártiak felgyújtották és lerombolták Aarburgot, mely a Frigyespartj Hallwyl tulajdona volt. De hogyan és mikor jutott Halwyl e várak birtokába? A Habsburg falain semmi kiigazításnak nyomai. Falai nyolcz láb vastagok, így ellentállhatt az idők fogának. A várak ugy mint a Wartburg is jelenleg az aarui kanton birtoka. Mindkettőn 1542-ben Solothurn városa tűzjelző állomást rendezett be, honnét ágyulövessel jelezték a környéket a tüzet. Mindkettő ma is még tűzjelző állomás. A régi falakon kívül egyetlen régi emlékek sem találkoztunk. A Habsburgon a tűzör csak annyit adhat felvilágosítást: „ezekben a szobákban és előttem habsburgi Rudolf gróf lakott, mielőtt császárnak választották.” Most pedig én brom az egyikben nyugodtan e cikkemet. Persze ezekben a szobákban. — mindössze 18 csak a pusztá falakat láthatjuk. Csappán 3 van szegényesen bebutorozva. Azt is megtudjuk, hogy II. József uralkodó 1777-ben és I. Ferencz 1815-ben meglátogatták őseik e törzsfészekét. II. József ez alkalommal lemorzsolta a toronyról egy kövecskét és zsebébe tette. A Habsburgból a kilátás nagyon szűk. Még is belátjuk a közeli völgyet, hol az Aarau és a Simmat folyócskák egyesülnek. E ponton állt egykor a híres és gazdag Vindonissa, a rómaiak legnagyobb és legvirágzóbb városa Helvétiaiban. Attila haragja elsöpörte a föld színéről; ma hat falvacska áll szét szórva romjai felett. A völgy felett Königsfelden apátság-tömör falai emelkednek égnek. Albrecht császár özevgyének kegyeletes emléke ez ama kegyetlen és szörnyű bosszuért, melyet férjének gyilkosain vett.

Szócs Antal.

Csened. . . . *)

— 16. Szász Gyula. —

Bagoly pihéjű szárnyival
Eljön az éj, és betakar.
Sárd azét van; csend lebeg
Erdő, mező, rét, tó felett.

Mi sem neszol, csak valahol,
Nagy messze egy furulya szól,
Oly fel-fel stró mély szava: —
— Szerettem, hajh, régen vala . . .

És hogy fakszem magamban itt,
Az éj, a csönd elandaltit. —
S a furulya tört hangjából
Az én elmúlt bört panaszol. —

És mélyen gondolkodom:
Mégis csak jobb volt akkoron,
Mint most, heverve a gyepen
Mély csendben, szerelemtelen.

*) A nem rég elhunyt fiatal költő kézirati hagyatékából.

A szalon kellemes, meleg levegőben ketten ültek a kandalló tüze körül. A fiatal, nagyon szép és művelt Bátorfy Etta kisasszony, a környék legzala gabb partija és francia nevelője M. Tour Raoul, ki annyira megszerette Magyarországot, hogy imé itt maradt. A társalgás franczián folyt. A gyönyörű szőke kisasszony lovagló öltözében egyike volt azon csinos jeleneteknek, melyeneket a porfere-vadászok alkalmával gyakran láthatni. A magas ex cylindre-kalap kitűnően illt arany-szőke hajzatához; Raoul ezt nagyon is észrevette. Oh! nagyon. Aztán a pattogó tölgyfahasabok kellemes morajt idézték elő, mi oly jól társult a női, tiszta csengésű hanggal. A tűzfutó, libbenő fényt vetett a kisasszony arcvonásaira, melyek ezuttal mintha nagyon komorak lennének. Talán Etta nagysám komolyan gondolkozott vala? Valóban neki is lennének gondolatai? M. Raoul ezt valóban nem akarja neki elhinni. De azért látja és figyelemmel kíséri azt a libbenő fényt, mely a kedves arczon végigsimul, loppal, mintha nem volna megengedve.

A csinos, barna francia férfi ime nem hallgatja Etelka kisasszony beszédét, tépelődik önmagával, tusakodik akarataival. Szemei előtt ott lebeg a kedves fiatal leány rózsás arca, vérpiros úde ajkai, melyek csókra teremvők. Istenem! de mit érdeklik őt ez ajkak! . . . mit a rózsás arcz! . . . hiszen Etelka nagysám hideg, kacér teremtés azzal a csinos testalkatával, azzal a kedves arczával. . . . Miért? . . . Azért mert nem hajt a nevelő ur szavaira, melyek sokat ígérnek . . . de megtartaniak-e azokat, miket mond? Meg! Raoul legalább azt hiszi . . . szíve neki azt sugja: Meg! . . . meg! . . .

Etelka kisasszony még mindig beszél és lovagostorával látszik állításainak nyomatékát adni, a mint a levegőbe suhint véle. Egyszerre csak észre veszi, hogy tulajdonképen hiában vesztegeti szavait.

— M. Raoul, ön nem hallgatott reám. . . .

A francia férfi összerezett, mintha álmából ébredne fel, aztán a tübbe bámulva, suttogva felelt, mintha szellemhez beszélne:

— Igaza van . . . nem hallgattam, kisasszony . . . az a melankófia, mely elfog rendszeren, ma újra szórakoztatótt. . . . Bocsánatot kérek érte . . . tudja miért, kisasszony . . .

A fiatal leány elfordította fejét, fehér hegyes fogait ajkába mélyeszettette, szemében különös fény világolt, talán az ellenszenv komor kifejezése?

Aztán a fiatal leány felemelkedett a szőlőből, pár lépést tett az ablakhoz

és letekintett a kastély udvarára. Lenn két türelmetlen angol telivért jártatott az inas; az egyikén női nyereg volt: az Pook, a kisasszony kedvenc lova.

Etelka kisasszony visszafordult és nevelve jegyzi meg a nevelőnek, Raoul-nak, hogy:

— Iám! lám! Pook türelmetlenkedik. — M. Raoul velem tart-e ma a kilovaglásnál? . . .

A francia férfi feláll és daczosan felveti a fejét.

— Nem. . . nem! . . . — Vagy igen!

Meggondolta magát, pedig nem akart vele menni, nem, mert úgy akarta a szíve, úgy a lelke, hogy nem! De habozott: az alkalom . . . oh! az alkalom a társaságában lehetni! De vajon ninesen-e alkalma vele lehetni, a mikor akarja . . . igen, hiszen az öreg Bátordy nem szól a dologba. Beszéljenek annyit francziául, a mennyi tetszik. . .

Hogy miről foly a társalgás, azzal ő nem törődik. . . A leány eléggé eszes, hogy tud magára ügyelni. . . Mivelt, okos, emancipált. . . kell-e egyéb. . .

Aztán az a M. Raoul oly furcsa, bizarr ember. . . mit tartson hát tőle? . . .

De most Raoul vele akar menni, igen mert esze azt súgta neki, hogy kell mennie. . . különben megvárja a daczos kisasszony Tárnoky Bélát, azt a bamba fiézköt, ki szintén gazdag föld-birtokos és ki még lovagolni is tud. . . Aztán l'occasion fait le voleur. . . Béla szerelmes Etelka kisasszonyba. . . úgy ám! . . . Tehát belátja M. Raoul ur, a nevelő ur, hogy mennie kell. . .

Ehagyják mindketten a szalont, hol a tűz egészen besugározza különös fényével a falon függő képeket.

Etelka kisasszony beszél édes atyja dolgozószobájába:

— Apus! kilovagolok ma. . . nagy kedvem van. . . aztán az idő is oly kedvező hozzá. . .

Az öreg Bátordy Tamás, a gazdag földbirtokos ur éppen ispánjával tanakodik a gőzmalom restaurálása felett. Számokban duskál, közönyösen emeli fel a fejét és mondja:

— Jól van. . . jól, gyermekem! . . . M. Raoul ur veled megyen? . . .

— Igen, apus! — feleli a leánya. — Helyes!

És a leánya büszkén megy le a márványlépcsőkön. Az udvarban két gyönyörű ló várakozik rájuk. Az idő telies színben van. Egy kis szél rázza meg a park hatalmas fáinak levelzetét.

Ut-ott mintha hó hullanék a kissé megfagyott földre. Szótalanul segíti őra Etelka kisasszonyt a nevelő ur. Megindulnak a kigyózó utakon, melyek a parkon vezetnek át, ki a mezőre, hatalmas fák védelme alatt, hol immár hem hangzik a madárvilág elandalító zenéje: A lovak lépésben mennek.

M. Raoul ur újra tépelődik valami felett, a gyeplőt alig hogy tartja; a lova is, mintha alig ismerne reá, mert

fejével minduntalan bólint, hogy lovasa térjen már magához. Minek? . . . Oly jól esik neki az ábrándozás, hogy észre sem veszi Etelka kisasszonyt, ki gyönyörű arccsal szemléli némán, szemében azzal a libbenő fényvel, mely legott megszűnik, mihelyt másfelé tekint.

Egy félórája, hogy már tart ez a néma lovaglás. A szellő kipirosította mindkettejük arczát. A lovak immár vágatva mennek. Etelka kisasszony délezenen áll meg Pook-ot, a kedvenc lovat, mely vágatásra nógatja a társáét.

A mezőt cserjés, bózotos hely váltja fel; az út meredek víz partján visz el.

Etelka kisasszony nem állhatja meg, hogy oda ne szóljon társának, hogy vigyázzon, mert egy félre lépés és kitöri a nyakát.

(Vége következik.)

LENA.

(VITTORIOBERZEZIO REGÉNYE.)

Olaszból fordította: V. SZŐCS GÉZA.

(Folytatása.)

— Istenem, ha az a leány szeretne engem! Kialtott fel, felocsudva merengéséből. S miért ne szerethetne? Nem vagyok-e én tisztességes, becsületes fiatal ember — s aztán mennyire szeretem — oh, ha tudná, mennyire! De bizonyára észre is vette már, hogy minden nap ott vagyok az ablaka alatt.

Az a mosoly, a melyet az utóbbi napokban kapott, nagyon biztosította.

Carolina asszony mindennap kiment a sétátra, a hol rendszeren nagy kö-zönség keresett üdülést a meleg napokban a platanok hűvös árnya alatt.

Leültek egy padra; az anya valami kézimunkán dolgozott, Lena pedig rendszeren olvasgatott. A fiatal szerelmes nem késétt a maga céljaira kizsákmányolni a nőnek ezt a szokását. Lena többször láthatta őt, a mint tiszteltteljes távoiból nézi-nézi őt sötét szemek szerelmes, könyörgő, mély-séges tekintetével. . .

Napról-napra mind közelebb és közelebb bátorzkodott, s végre annyira ment, hogy ugyanarra a padra ült le, a melyen ő — gondolatainak örökös tárgya, istennője — szokott pihenni.

Kezdetben folyton a földre függesztette szemét; majd aztán fölemelte tekintetét — mind fennebb, fennebb, míg végre egy pillanatnyira összetalálkoztak szemsugaraik.

Aztán egy alkalmas tárgyra akadt Alberto, a melyet gyönyörűséggel nézhetett, a nélkül, hogy zavarba kellene jönnie. Ez a valami, egy kávészíni, rézcsattos, magassarku cipőcske volt, a melynek párja ép olyan kicsike lábacskát rejtett magában, mint épen ő; nem mondunk nagyot: milyen szívesen csókoltta volna össze-vissza Alberto ezt a csinos, kicsi cipőcskét!

De egyszerre csak visszahúzódott a cipőcske — s majd a párja is — a szoknya alá; Alberto önkénytelenül is felpillantott! nagy Isten! Ó folytonosan mind csak reá nézett!

Lénának pedig reszketett a kezében a könyv, a melyből olvasott. Alberto mindjárt észrevette ezt, a örömben egészen neki pirult. Aztán lopva pillantgattak egymásra.

S ez így ment egy ideig, napról-napra. Keveset mertek egymásra nézni, de azért mindig látták egymást. Az angyalok nevettek volna örömlükben azokra a tiszta, fellengős, édes szerelmi gondolatokra, a melyek e két fiatal lény agyában ez „édes együttlét”nek nevezett ismeretlenségben megfogamzottak.

— — — De ime, a mama megszólal:

— Ideje volna már mennünk, lányom.

A leánya vonatottan felelt:

— Igen-menyünk — s felállott álté-ből.

A két nő eltávozott; de az alkalom-mal Lena a földre ejtette könyvét zavarában (igazán zavarába, mert nem volt benne még asszonyi találé-konyáság, a mely erre a kis cselefszágra megtanította volna.)

Alberto kezei közt tartotta az ő könyvét — el lehet gondolni, milyen nagy tisztelettel és boldogsággal meg-csókolta volna a drága könyvet, de szégyelte magát, mert látták Körül-nézett; szeretett volna kedves zsákmányát elmenekülni; de az anya és leánya visszatértek az elejtett könyvrt.

— Bocsnát uram, — mondá az anya — ez a könyv a mienk, ép az imént hagyta itt a lányom.

— Igen, asszonyom — dadogta Alberto — igen, igen, épen át akartam adni.

Lena remegő kézzel nyult a könyv után, a melyet Alberto szintén reszke-tet jobbal nyujtott feléje, s elfogódott hangon susogta:

— Köszönöm, uram.

A két nő aztán szívélyesen köszönt a fiatal embernek távozásukkor.

A szerelmes ifju aztán ott maradt, mintha földbe gyökereztek volna a lábai. Boldog volt, kimondhatatlanul boldog. Hallotta az ő hangját! Istenem, milyen-szeidl, milyen bájos, milyen édes zenéjü hang!

Aztán valahányszor találkoztak, mindig tisztelettel üdvözölte a nőket Alberto.

Egyszer kérdezte az anya Lénától:

— Ki ez a fiatal ember?

— Az, mama, a ki a könyvemet meg-találta volt, — tudja, akkor . . .

— Igen, igen, — emlékszem.

Végre Gugliettiné egészen úgy tekintette fiatal emberünket, mint valami közeli ismerőt. Ugy, hogy ha vagy egyszer elkésétt, hogy nem várta őket helyen, úgy szolt Gugliettiné Lénához:

— Hát vajjon a mi ismeretlen barátunk hol késik?

S a két fiatal lény eddig csak üdvözölt egymást, de ez üdvözlésben, e köszöntésben oly sok, sok minden érzés és kifejezés rejtett!

IX.

A dolog jobb fordulatot vesz.

Az Alberto nagybátyja, egy világlátott, sokat tapasztalt ember, nem sokára észrevette, hogy öcsese milyen nagy változáson ment át. Meg akarta tudni a valót és Alberto, a ki nem szokott hozzá a hazugsághoz, elmondott neki mindent; — elmondta oly igaz hévvel és őszinteséggel, hogy a derék embernek kaczagott a szíve örömeiben.

Ambár úgy gondolkozott, hogy egy kissé korán kezd szerelmes lenni Alberto, mégis ő örvendett szerelmének, mert legalább kiver a fejéből minden szerzetesi gondolatot.

Azonnal tudakozódni kezdett a lányról és családjáról és meggyőződve, hogy tisztességes, becsületes emberekkel van dolga, elhatározta, hogy nyelbe üti — még pedig közmegegyezéssel — az öcsese szerelmi ügyét. Meglátva a leányt, a bácsi is egészen el volt ragadtatva szépsége és kedvessége által.

— Gyönyörű szép! kiáltott fel. Olyan teremtés, a kit imádni szoktunk — de nem jó, ha feleségül vesszük.

Azonban mégis csak rávette magát lassanként a gondolatra, hogy a szép kis leányt, mint sógorasszonykáját lássa. Elgondolta, hogy milyen unalmas volt eddig az ő agglégényi lakása; kedélyessé, lakályossá tenné pókhalós, hideg, ronda szobáját ez a bájos, vig kis — asszonyka.

Aztán még fontolgatott, utána járt a dolognak, s végre egy napon nevezetes lépésre szánta el magát.

— Alberto — mondta egy nap öcsésének — elhatároztam, hogy megkérem számodra a Guglietti kisasszony kezét.

Alberto elsárgult, mint a szűrt viasz; le kellett ülnie egy karos székre, a melyet éppen előtalált.

— Valóban? Nem tréfál? kérdezte izgatottságtól reszkető hangon.

— A legkomolyabban beszélék. Kereskedő ugyan az apja csak, de azért nagyon jó emberek. Sok hozományt nem hiszem, hogy tudjon adni leányának.

Ah! kiáltott fel önkéntelenül Alberto, szinte indignálódva, hogy hogy tud ilyen prózái dologra gondolni bátyja.

Azonban ez nem képez akadályt; szerencsére, te elég gazdag vagy; s aztán itt vagyok én is.

Az öcs bátyja nyakába borult, átölelte, elhalmozta köszönő, édes, de zavart kitoréreseivel hátlójának és nagy, leírhatatlan örömeinek.

— Köszönöm — köszönöm — ön

valóságos édes apám — oh, milyen boldog vagyok!

Azonban valami hirtelen gondolat megzavarta nagy boldogságát; levette karját nagybátyja melléről, s sápadtan mondta:

— Igen, de hát ha visszautasítanak?

A bácsi elkaczagta magát:

— Hogy téged visszautasítsanak?

Mondom, hogy a leánynak vagy nagyon kevés hozománya, vagy éppen semmije sincs. Ebben a dologban hallgass csak reám; sokat tapasztaltam, láttam én már.

(Folyt. követc.)

Báránnyelők.

Szeretem én a tiszta, kék eget,
Ha nem borítja egy felhőske sem,
Ha úgy tekint a földre, mint a lány
A kevesére, oly hűségesen!

S szeretem őt ha vékép elborul,
S sötét arczán szikrázik a harag,
Reszkess, azt dörgi — hitvány föld alatt,
Mert egy csapással elpusztítalak!

Es szeretem ha éjhomály fedli,
S leragyogtatja rám a csillagát,
De lejjebb szeretem — rajta fölnt,
Szemem, báránnyelőköt, hogy ha lát!

A báránnyelős ég tekintete,
Rég mult időkbe vonja lelkemet,
Mídon egy ösvény — a regék szerint —
Osszeköti a földdel az eget!

S jártak azon: az ég a földre, és
Az égre fel-viazott a földiek,
Az a sok apró felhő az égen:
Egy most is ott halygó báránnyelős.

Egy pásztor — mondják — kint legelteté
Fehér nyáját naponkint a mezőn,
S megszólalt, hogy ha csöndes este lett,
A furnyája, búsan érezem!

S az édes hangra: a hegyek közül
Lejött mer nyve hozzá a leány,
S ült a hűvös pásztoróra, ott lenn,
A titkos árnyu bokrok oldalán.

Ott ültek együtt ők a zöld gyepen,
S vagyado ajkuk némán összeforrt,
Az éj, a melyen által cirkelt így,
A boldogságnak legszebb ója volt!

A legszebb éj, a melyet szült a nyár,
Csak ne lett volna oly nagyon selet,
A pásztorinak eltévedt nyája, míg
Keblen ringatta dőgő kedvesét!

S piros hajnalban, hogy keresni ment
Nyomat se lelte többet, — merre jár?
Rezgő kolompja méla hangjait
Nem hangoztatta sehoh a határ.

S kereste itt leunt, völgyön és hegyen,
S sóvár szemekkel nézte az eget,
Hát egyszer látja, — ott fenn látja a
Nyáját, mint száz aprócska felleget!

Mondják: utánna készült, ám de az
Ösvényt örökre elvonta az ég,
S míg fennmaradt a nyáj, a pásztor
A kedveséhez visszaköltözék.

Fel nem bocsátották szegény fiát
Az égre, hajh, felmenni nem tudott,
Azt mondják neki: mit keres az ott!
Kinek már lenn a mennyország jutott!

Malomhegyi István.

Csak egy.

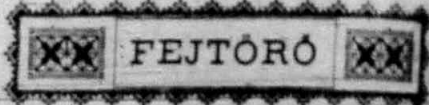
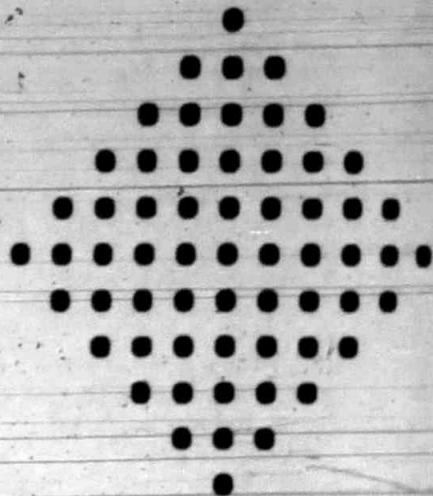
Kalteribon.

A lámpa fénye mellett
Megtörve, betegem,
Mondd, ósz anyó, mi lehet,
Hogy sírsz keservesen?

A vesztesség részünkön*
Így írja azt a lap —
Egyetlen egy vitéz lón
S ez nem jelent sokat.*

Neve — — A keserő gúny!
Egyetlen egy vala. — —
S az egyetlen ki elhuny,
Egyetlen egy fia!

Felki Sándor.

Képtalány.**Bűvserejtvény.**

E pontok helyébe a betűk akként helyezendők el, hogy a két leghosszabb sor felől lefelé és balról jobbra olvasva, egy elhunytlejésünk nevét adja.

Az alakítandó szók értelme:

1. Betű az ábécé középből.
2. Közlekedési eszköz.
3. Picziny állatka.
4. Más szóval órog.
5. Úgyirat.
6. Híres festőművész.
7. Egy erdélyi napilap.
8. A közbiztonság óre.
9. Ilyen legyen a férfi.
10. Szerencsétlen a ki ilyen.
11. Mássalhangzó.

A. mult számban közölt talányok megfejtése.

A képtalány: Száműzetés.
A sakkrejtvény: Szembe szállok a világgal. Szembe szállok gúnynyal, váddal stb.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischei Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 frt — kr
Félévre 2 " 50 "
Negyedévre 1 " 25 "

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlitter petitsora 10 kr.

Előfizetők, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischei Fülöp könyvkereskedésébe intézkedik.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Dézsalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házszám.

Idő intézkedő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak lesemert kezek.

ből fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Védekezések.

Már hiába, mióta emberek vannak a világon, mindig úgy volt, úgy van most is a igen valószínű, hogy örökre úgy lesz, hogy önhibáink miatt mindig másokat vádolunk és ha csak szerét tehetjük a felelőséget másra hárítjuk.

Épen nem csodálkozunk tehát azon, hogy a magyar parlamenti ellenzék az ő obstrukciós hibáját, minden áron a Szapáry kabinetre akarja hárítani s az ellenzéki sajtó ily irányú védekezést kezdett meg, elmondva azt, mit az ellenzék érdekében jónak tart elmondani s el hallgatja azt, mit tulajdonképpen mondania kellene.

Azzal védekeznek ugyanis az ellenzéki sajtó emberei, hogy a kormány minden bajt mi most a parlamentben van, az ellenzéknek akar tulajdonítani, pedig . . . ezt csak a kabinet idézte elő.

E védekezést aztán iparkodnak meg is okolni s csak akkor veszik észre, hogy az egész védekezésüket halomra döntötték, midőn az egész indokolásukat elmondították.

E védekezés ellen, mi nem tartjuk szükségesnek tollharcba eredni, vagy épen sajtó érveinket felemlíteni, eléggé ki fogjuk mutatni e védekezésnek légből kapottságát, magából az ellenzéki sajtó érveléseiből.

Mindenek előtt az ellenzéki sajtó azon kezd, hogy kimondja, miszerint a Szapáry kabinet megbuktatása ez idő szerint nem célja az ellenzéknek és nem veszi észre, hogy a tóga alól kilóg a lóláb, s hogy a

sorok között olvasni lehet azt, mit nem mondott, mert épen azt tagadja, amit tenni akar; nem lévén épen semmi más célja a függetlenségi párt obstrukciójának, mint a Szapáry kabinet, vagy legalább is a Szapáry személyének megbuktatása, mert ki fog azon kételkedni ma már, midőn egy oly törvényjavaslatnak, mint az államosítási javaslat, oly szokatlan obstrukcióval áll ellen az ellenzék, hogy annak tárgyalását ad graecas calendae akarja vinni, nem más célból teszi, minthogy e törvényjavaslat hosszadalmas tárgyalásával az azt benyújtott kormányt közvetve, közvetlenül pedig Szapáryt népszerűtlensé. És ki nem látja, hogy az ellenzék, midőn a vádat a kormányra hárítja, csak ki akar térni azon ítélet elől, mely a nemzet többsége által az ellenzékre akkor lesz kimondva, mikor e törvényjavaslat törvénynyé fog válni.

De az ellenzék politikusan jár el az ő védekezésében s hogy árnya se legyen annak mintha az ellenzék támadásai nem a kabinet illetve annak feje ellen s így nem személyesség ellen volna intézve, elmondja, hogy a mostani kabinet programja sok rokonszenvvel találkozók s hozzá teszi: »Kiváló ministerek, nagy egyéni és politikai erők állnak a kabinet rendelkezésére« sőt tovább megy s Szapáry személyére áttérve azt állítja, hogy az ellenzék »Szapáry gróf személye s politikai állása ellen hadat soha sem kezdett sőt semmi aktióba nem bocsátkozott.«

Szép és sokat mondó szavak, főleg azért mert az ellenzék legtekintélyesebb lapja mondta; de mi úgy vagyunk vele mint a magyar közmondás tartja, hogy: »köteve higy a komának«; mert a szép szavaknak, melyek hízogók, mindig meg van a fulánkjuk; de ha megengedjük is, hogy e diplomatiail körmönfont védekezésben nincs is fullánk, azt nem tagadjuk senki, hogy a mondottak merő ellentétben állanak a lefolyt eseményekkel s a történetekkel; lehet, az ellenzék már feledé a közel múltat, de mi nem feledtük el, s figyelmeztetjük az ellenzék, sziveskedjék csak visszatekinteni a legközelebb lefolyt parlamenti élet utolsó tizenhat hónapjának eseményeire, — vagy ha emlékezni nem tud, üsse fel a ház naplóját, lapozza végig a tizenhat hónap jegyzeteit s látni fogja, hogy épen az ellenkezője történt annak amit szavaival állít, mert épen a kabinet s közvetlenül Szapáry személye ellen intézte támadásait; ezt azonban, midőn minden támadás visszá lett verve, a minden ostromnál kudarcot vallott, — bevallani nem hajlandó az ellenzék s inkább elferdíti az eseményeket.

Ezek előre bocsátása után lássuk mennyiben jogos az ellenzék azon védekezése hogy a parlamenti bajoknak a kabinet az oka?

Mindenekelőtt ki kell mondanunk, hogy a nemzet nagy többsége örömmel üdvözölte a kormány előterjesztését az államosítási törvényjavaslat iránt, ezt mert tény,

A „ZALA“ tárcája.

Az Ádrtáról.

I.

Könnyen sídók kis sajkám
A csendes vizen át;
Itt mintha hallanám a
Nympháknak sóháját.

Miként ha messze, távol,
Világból zengene, —
Felhallaszik hozzám lassan,
Egy édes, bús zene . . .

II.

Vidám zene a parton,
Táncol a lány s legény,
En elmerengve hallom,
Hajának fűszelétén.

S míg ottkinn még vígaldban,
Harog a kiált, zene,
Szívem lassan meglöbben,
S könyv jó szemembe . . .

Bethlen Oszkár.

A hontalan.

— Bevezető. —

Irtó: Coroba Alvas.
(Vége.)

— Legyen nyugodtan Nagyságod! Aladár baja komoly ugyan; de hiszen erős testalkata megbírja a heves lázt, reméljük, e szert azonnal csináltassa meg, adjon be neki óránként két kanálal, az éjjel be kell állani a változásnak. Ha, mit nem hiszek rosszabbra fordul, küldjön utánam azonnal, — ha nem küld értem, jele lesz, hogy betegünk kór állapotja jobbra fordult s én kora reggel eljövök.

— A tanár távozott segédével s midőn az utcán voltak halkan szólt: — nem sok reményem van. Kár e derék képviselőért.

— A kocsit elrobogott az orvosokkal; a házmesterné pedig futott a vénnyel a gyógytárba.

— A legerősebb, legmakacsabb láz, melylyel orvosi gyakorlatom ideje alatt küzdenem kellett, — szólt a tanár, mikor szobájába lépett, segédjéhez; ha a természet valami csodát nem tesz s a ma éjjeli krízissel javulást nem idéz elő, — nem lesz ok holnap meglátogatni a képviselőt.

— S a szer, melyet most irtó a tanár? — kérde a segéd, ki nem volt hozzá szokva, hogy a tanár ily kis lelküleg nyilatkozzék az ő betegéről s sajtó gyógykezeléséről.

— A szer, barátom? Az orvosnak kötelessége még a végpériben is szeri irti, ha nem másért, azért, hogy megnyugtassa a beteg hozzátartozóit, — ezt tettem én is, bár igaz, hogy a szert, legjobb tudomásom szerint irtam, s ha valami még

segíthet az csak ez a szer lehet; de tartok tőle, hogy a láz nem hogy alább hagyyna hanem emelkedni fog, s ez esetben a betegnek leglegjobb éjtélig lehet élnie.

A fiatal ember elkomorodott, egyike volt azoknak kik Aladár politikai s társadalmi életét ismeré s mindig tisztelttel viseltetett iránta, — elkomorodott, de mivel lónöke nem szólt többé, ő is halgatott.

— Késő az idő amice, szólt kis szünet után a tanár, nekem is nyugalomra van szükségem, menjen szobájába, feküdjék le, meglehet az éjjel felköltenek.

Alig végzé szavait az orvos az ajtón csengettek. A csengettyű izgatott rázásáról a tanár tudta, hogy sürgősen kívánják segélyét. — a szolgálta kint hallotta a sürgős csengetést, sietett ajtót nyitni, s a másik percben Aladár legénye lépett a szobába.

— Uram mindjárt meghal, orvos ur, a Nagyságos asszony kérti jöjjön vissza hamar.

A tanár fejét rázta s halkan sugá segédének: — gyorsabban halad a dolog, mint gondoltam, aztán a szolgálhoz fordulva, kérde: — az orvosságot beadták-e a betegnek?

— Igen, — volt a legény rövid felelete.

A következő percben a tanár, segéde és a legény utban voltak Aladár lakása felé.

Az előszobajajtaja nyitva, beléptek a beteg szobájába, kinek ágya mellett az anya állott, a beteg homlokát simogatva.

A tanár az ágyhoz lépett, megtapogatta az ütérket a segédjéhez fordulva latinul mondá: az érverés ötven, — tovább nem mehet.

Nyilttér.

A hamisított selyemszövetet felismerhetjük ha a szövetből egy kis darabkát elegetünk, mi által a hamisítás...

HIRDETÉSEK.

Sarg Glycerin különlegességek.

E különlegességek azóta, hogy F. A. Sarg és Sarg...

Károly azokat feltalálták, O Felsége a királyné s a legfelsőbb uralkodó család más tagjainál...

Glycerin szappan valódi hamisítatlan papírban és barkokban 15 kr. deszkadobozokban 63 kr. 3 db. 90 kr., egyenkint árul a 3 db. 60 kr.

Méz-Glycerin szappan dobozokban 3 db. 60 kr.

Folyékony-Glycerin szappan üvegekben 65 kr. (a legjobb szer a kezek és arc szépítéshez.)

Glycerin ajók krém üvegekben 50 kr.

Glycerin blastol (hajnövesztésre, s a hajkorpaeltávolítására stb) üvegekben 1 frt.

Pipere-carból-glycerin szappan dobozban 3 darab 1 frt 20 kr.

Kalodont Glycerin-fogkrém, darabja 35 kr. (Rövid használat után, mint fogtisztító nekülözhetlenné válik.)

F. A. Sarg fia és társa es éskír. udv. szállítók Bécsben.

Raktár: Nagy Kanizsán Schwarz és Tauber; Rosenfeld Adolf Strem és Hietn, Marion és Hüher és Prager Béla győgszerész urnál.

Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva.

Először mech. Tricot- és fehérnemű gyára Kapferer L. és társa cégnek Bécs, Hernals.

Főraktár: Nagy-Kanizsán Irmler József, Keszthelyen Mérei Ig.-nál, Kaposvárott Lőr Mór és Testvérénél.

Pályázati hirdetmény.

A nagy-kanizsai takarékpénztár részvény-társaság megüresedett pénztárnoki állásra, mely 1200 forint évi fizetéssel jár, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázati kérvények legkésőbb folyó év augusztus hó 15-éig adandók be.

Az alkalmazandó belépésekor 3000 frt óvadékot tartozik letenni.

A nagy-kanizsai takarékpénztár igazgatósága.

OSIK JÓZSEF

első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgár BECSINBAN.

London, 1878. Díszoklevél. Bécs, 1880. Díszoklevél. Arany-érem. Budapest, 1883. Nagy díszokl. Érdem-érem. Szeged, 1878. Arany-érem. Triest, 1883. Arany-érem. Ujvidék, 1875. Arany-érem. Kecskemét, 1872. Érdem-érem. Paris, 1867. Bronz-érem. Budapest, 1878. Érdem-érem.

Gyors es biztos segítség nyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s legbiztosabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatósabb gyógyfűvekből a leggyöndesebbben van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felhőtűgér, vérdúlás, aranyers bajok stb. ellen teljesen hajthatóknak bizonyul. Nyilvánvaló hatással következtében ezen életbalsam egy bebizonyított, megbízható házi-szerévé lett a népek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmezteték, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegcskéje kék burkba van csomagolva, melynek hátsóoldalán „Dr. ROSA életbalsama a „fekete sas” or” címzett gyógyszer-tárból FRAGNER B. Prága 205-III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, azéles feleln pedig az lőle nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a Fészítő FRAGNER B. főraktárában, gyógyszer-tár a „fekete sas” Prágában 205-III és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárban s Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: 759 17 -26 „prágai általános házi-kenőcs”

Több ezer hányattalozattal ellentert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és genyedés ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásaival, a tej terpedésével s az emlő megkeményedésével szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fekérdékeknel, pekolvaróval, köröngyök-nél, az ugynevezett körömféregnél, keményedéseknel, felpuhadásoknál stb. daganatoknál, szirdaganatok-nál, érzékeny tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, tej-elfádat s legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már genyedés-mutatók, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fejti-m valkál fel-szítja, kiserel és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.

Óvás! Mivel a prágai általános házi-kenőcs sokszor utánozva, minden-ki figyelmezteték, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga csemelencze, melybe töltött, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és kék kartónba, melyen az lőle nyomott védjegy látható - burkolva van. HALLÁSI BALZSAM a legbizonyítottabb, számtalan próbatát ál-tal legbiztosabbnak elismert szer a nehezhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallással teltség visszanyerésére Egy üveg ára 1 frt.

„THE GRESHAM“
 életbiztosító társaság Londonban.

Magyarországi fiók: **Bécs, Gizellastrasse 1. sz. a.**
 Ausztriai fiók: **Bécs, Gizellastrasse 1. sz. a.**

A társaság vagyona 1890. jun. 30-án frk 111.610.612. —
 Evi bevétel biztosítások és kamatból
 1890. évi június 30-án 20.084.349. —

Kifizetések biztosítási és járadéki szer-
 ződések s visszavásárlások után a
 társaság fennállása óta (848) 234.804.082. —

A legtöbb tizenkét havi üzleti idő-
 alatt a társaságnál 55.986.275. —
 értékig nyújtottak be ajánlatok,
 miáltal a társaság fennállása óta
 benyújtott ajánlatok, összártéke 1.066.812.555. —
 értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal,
 melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá
 ajánlatokkal, díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar
 monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak
 és a magyar és osztrák fiókok. 899 2-3

**SCHLICK-féle Vasöntőde és gépgyár Részvény-
 Társaság Budapest.**

Gyár és irodák: **VI. külső vácozi-ut 1696 99. sz.**
 Városi iroda és raktár: **VI. Podmaniczky-utca 14. szám.**

Ajánja kitünő és szilárd szerkezetű, 811 19-24

**gőz- és járgányeszköz-készületeit és számos első díjakkal kitüntetett szab.
 SCHLICK-féle 2 és 3 vasú ekéit, és szab.
 mélyítő-ekéit, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasú ekéit
 talajmívelő eszközeit, horonált és rögtörő hengerelt
 valamint SCHLICK-féle szab.
 „Haladás“ sorbavetőgépeit.**

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER
 és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri
 morzsolók és darálók, szabad Jókay-féle „Hungaria“
 daráló gépek erőhajtásra, órlómalmok és olajmalom-
 berendezések. Eredeti amerikai kéveköti és marok-
 rakó arató gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható mezeli
 vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.
 Arjegyzék kizárólag ingyen és bérmentve.

Richter-féle
Fejettörő

Legújabb
 türelmi játék.
 176 feladat.
 Nagyon érdekes
 és nagyon hasznos.
 Ár 35 kr.; minden
 jutalmazás keretében kapható.
 Utasasoktól orvunk magunkat és csakis oly skatulyákat
 fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony“ van.

KÖTZÓ PÁL BUDAPEST, VIII. ÜLLŐI ÚT 18. SZÁM.

Ajánl:

**Brantfordi önműködő kéveköti
 aratógépeket,** legújabb és leggyorsabb
 szerkezet, acélványával előnyei: a legua-
 gyobb szilárdság és egyszerűség, a leguagyobb
 arató és a legulacsoyabb vágó képesség, a
 legkönnyebb járás és a leggyorsabb csomó-
 kérés.

Compound gőzmozgonyokat, 40%
 tüzelő anyag megtakarítással.

Gőzmozgonyokat, fa-, szén- és szalma-
 fűtésre 2' - 30 ló erejű.

Sínes gőzeséplőket, legújabb szerke-
 zet, 4-szer fordítható sínekkel, rendkívül
 hosszú, tehát: toldást nem igénylő szalma-
 rázókkal.

Szöges gőzeséplő gépeket, 3-4 lóerejű tisztító szerkezettel, arphéjazóval és választó hengerrel.
 Továbbá mindenféle járgányeszköket, vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket.

Olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek. 882 8-8

Jövődélmező mellékkereset.

Szakavatott ügy-
 nékök, egy teljesen solid
 bankházhoz felvetetnek törvénysszerűleg engedélyezett
 sorsjegyeknek elárasítása szempontjából

Felette előnyös feltételek mellett.

A megfelelő képzettségű ügynéköknek fizetés is
 adatik. Ajánlatokat kérjük „100 G.“ cím alatt
**Danneberg J. hirdetési irodájához Wien,
 Kumpfgasse No 7. Telefon 4022. Iutézni,
 895 6-6.**

Üzlethelyiség-változtatás.

Vágyok bátor a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

óras- és látszerészeti üzletemet
 a Wágner-féle házból az
„Arany Korona“ szálloda épületébe
 helyeztem át.

Együttal a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom dús óra- és
látszerészeti raktáramat, valamint **javitó-műhelyemet,** melyekben
jutányosabban és pontosabban fog kiszolgáltatni mint bárhol,
 miután sikerült elsőrangú gyárosokkal összeköttetésbe lépnem.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve
ELVEM: teljes tisztelettel **Ifj. Csémits Károly.**

Legcsekélyebb haszon **nagy forgalom mellett**

Nickel Remont. óra
 5 frttól feljebb
 két évi jótállással

Ezüst Remontoir óra
 femjelző hivatal által
 hitelesítve 8 frt feljebb

Datum szerkezettel két évi jótállással
 3 frt. 90 kr.
 Ugyanez datum nélkül frt 3,50

Nickel ébresztő óra csinos kivitellel
 3 frt 90 kr.
Legjobb és legpontosabb kiszolgálás.

Czigarettázók!

A ki összerben cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettá jószágánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvado. Eszt, de még egészege érdekében is ügyeljen minde cigarettázó, hogy a hasznalando papír finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megugygyással és bizalommal használható a

„Les dernieres Cartouches“

BRAUNSTEIN FRÉRES

PÁRISI GYÁRÁHÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitünó voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztókönözég sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártók cégek nevet kinyomni, a mit pedig a tisztességes gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírúkat kezdetben teljes lapozamatt és annak minőségét is leszállítják és kevesebb miny papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hiszünk, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartouches“ jegyű árúkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttel figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírúknak cimláján cégünk neve áll

793 14-25

BRAUNSTEIN FRÉRES.

Cigarettapapírunk és hüvelyünk gyári raktára Bécsben, 1. Schottenring 25. sz. alatt létezik.

ÖT TEKEASZTAL

és pedig két carambole- és három tekéző asztal, teljes jó állapotban, a soproni Kaszinóban eladó, és azonnal át is vehetők. 909. 1-1

Bővebben tudakozódhatni Hofer kávé s urnál ugyanott.

Foncière, Pesti Biztosító-Intézet.

T. cz.

BUDAPEST, 1891. augusztus 1-én.

Van szerenesénk becses tudomására hozni, miszerint a **nagykanizsai** főügynökségünk vezetésével

Fesselhofer József

urat biztuk meg.

Intézetünk iránt eddig tanusított bizalmáért ez alkalommal köszönetünket fejezván ki, bátor kodunk önt felkérni, hogy biztosításai megkötése végett ezentul új képviselőtünkhez fordulni sziveskedjék, és maradunk

teljes tisztelettel

Foncière, Pesti Biztosító-Intézet.

Kochmelster. Schön.

T. cz.

NAGY KANIZSA, 1891. augusztus 1.

Vonatkozva a Budapesten székelő **Foncière, Pesti biztosító-intézet** (1864-től 1879. év végéig »Pesti biztosító intézet« cég alatt) fentebb olvasható körözüvényére, mely a társaság teljesen befizetett 20,000 drb 100 forintos részvényből álló

két millió o. é. forint

részvényitökével bír s melynek ezenkívül még tartalékaiban és évi díjbevételeiben mintegy

nyolcz millió o. é. forint

áll rendelkezésére, minél fogva a **leggazdagabb és a legnagyobb biztosítékot** nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik: egész tisztelettel ajánlom fel Önnek közvetítő szolgálatainkat következő biztosítások eszközésére, u. m.:

- I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett **tűzkárok** ellen, és pedig:
 - a) épületekre és azokban levő készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre;
 - b) áruaktárakra, házi eszközökre és butorokra;
 - c) takarmányra és mezeti természetményekre akár szabad ég alatt legyenek a kazalokban, boglyákban akár pedig föld alatt;

NB. A biztosítást a kicséplendett szemes gabonára is kiterjesztjük, ha kellő időben jelentés tétetik azon helyről, hová el fog helyezettetni.

II. **jövedelem veszteség** ellen, mely valamely gyár vagy bérház leégése avagy felrobbantása folytán a gyártulajdonosra nézve a gyár szűnetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lakhatlansága következtében keletkezett;

III. ablakok, ajtók és butorok **tűkörüvegein eshető törés-károk** ellen;

IV. **szállítmány-károk** ellen vizen és szárazon szállított javakra nézve;

V. **Jégkárok** ellen mindenemüi mezeti természetményekre nézve, a felbecsült kár teljes megtérítése mellett;

VI. az **ember életére**, és pedig: tőke-, kiházasítási- és járadék-biztosításokat minden módozat szerint;

VII. **baleset** ellen.

A biztosítási feltételek a t. cz. közönségre nézve a lehető **legelőnyösebbek.**

Előforduló **károk** a legméltányosabb módon rendeztetnek, és **leggyorsabban** fizettetnek ki. Mindenemüi szóbeli írásbeli értesítésnek adására legkészségesebben ajánkozván és biztosítási ajánlatait, a lehető **leghalásabbban számítandó díjak** biztos kilátásba helyezése mellett maradok

teljes tisztelettel:

a Foncière, Pesti Biztosító-Intézet

nagykanizsai főügynöksége **Fesselhofer József.**

Czigarettázók!

A ki összerőn cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettá jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvado. Ésrt, de meg egészsége-érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használadó papír finomsága minden kételet kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

„Les dernieres Cartouches“

BRAUNSTEIN FRÉRES

PÁRISI GYÁRÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitünő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztóközönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártók cögök nevét kihasználva, a mit pedig a tisztességes gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapzásmait és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartouches“ jegyű árukat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelemtetünk mindenkit, hogy papirosunk címlapján cégünk neve áll.

793 14—25

BRAUNSTEIN FRÉRES.

Cigarettapapírunk és hárselyünk gyári raktára Bécsben, 1. Schottenring 25. sz. alatt létezik.

ÖT TEKEASZTAL

és pedig két carambole- és három tekéző asztal, teljes jó állapotban, a soproni Kaszinóban eladó és azonnal át is vehető.

908 1—1

Bővebben tudakozódhatni Hofer kávéés urnál ugyanott.

Foncière, Pesti Biztosító-Intézet.

T. cz.

BUDAPEST, 1891. augusztus 1-én.

Van szerencsénk becses tudomására hozni, miszerint a **nagy-kanizsai** főügynökségünk vezetésével

Fesselhofer József

urat biztuk meg.

Intézetünk iránt eddig tanusított bizalmaért ez alkalommal köszönetünket fejezvé ki, bátorkodunk önt felkérni, hogy biztosításai megkötése végett ezentul új képviselőtünkhez fordulni sziveskedjék, és maradunk

teljes tisztelettel

Foncière, Pesti Biztosító-Intézet.
Kochmeister. Schön.

T. cz.

NAGY KANIZSA, 1891. augusztus 1.

Vonatkozva a Budapesten székelő **Foncière**, Pesti biztosító-intézet (1864-től 1879. év végéig) Pesti biztosító-intézet cég alatt) fentebb olvasható körözüvényére, mely a társaság teljesen befizetett 20,000 drb 100 forintos részvényből álló

két millió o. é. forint

részvénytőkével bír s melynek ezenkívül még tartalékaiban és évi díjbevételeiben mintegy

nyolcz millió o. é. forint

áll rendelkezésére, minélfogva a **leggazdagabb és a legnagyobb biztosítékot** nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik: egész tisztelettel ajánlom fel Önnök közvetítő szolgálatainkat következő biztosítások eszközzésére, u. m.:

I. égés, villám avagy robbanás által keletkezett **tűzkárok** ellen, és pedig:

a) épületekre és azokban levő készletekre, gépekre, szerelvényekre és eszközökre;

b) áruaktárákra, házi eszközökre és butorokra;

c) takarmányra és mezeti természetményekre akár szabad ég alatt legyenek a kazalokban, boglyákban

akár pedig föld alatt;

NB. A biztosítást a kicséplendett szemes gabonára is kiterjesztjük, ha kellő időben jelentés tétetik azon helyről, hová el fog helyzetetni.

II. **jövedelem veszteség** ellen, mely valamely gyár vagy bérház leégése avagy felrobbantása folytán a gyártulajdonosra nézve a gyár szűnetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lakhatatlansága következtében keletkezett;

III. ablakok, ajtók és butorok **tűkörüvegein eshető törés-károk** ellen;

IV. **szállítmány-károk** ellen vizen és szárazon szállított javakra nézve;

V. **Jégkárok** ellen mindenemű mezeti természetményekre nézve, a felbecsült kár teljes megtérítése mellett;

VI. az **ember életére**, és pedig: tőke-, kiházasítási- és járadék-biztosításokat minden módozat szerint;

VII. **baleset** ellen.

A biztosítási feltételek a t. cz. közönségre nézve a lehető **legelőnyösebbek**.

Előforduló **károk** a legméltányosabb módon rendestetnek, és **leggyorsabban** fiztettenek ki.

Mindenemű szóbeli mint írásbeli értesítések adására legkészségesebben ajánlkozván és biztosítási ajánlatait, a lehető **lehetősebb számítandó díjak** biztos kilátásba helyezése mellett maradok

teljes tisztelettel:

a Foncière, Pesti Biztosító-Intézet

910 1—1

nagy-kanizsai főügynöksége **Fesselhofer József.**

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Zichy Géza gróf.

A Zichy-család egy-egy tagjával a magyar közélet minden ágában találkozunk. Van festő Zichy, főispán Zichy, diplomata Zichy, képviselő Zichy, Zichy Nándor is közülök került ki, van-e ki Jenő grófot nem ismeri, — de a legmarkánsabb alak mindnyájuk között az, kit a felsége bizalma az intendánsi székbe ültetett: Zichy Géza gróf.

A művészetek iránt való érdeklődés, bár távolról sem olyan, mint a művelt nyugaton, növekedőfélben van nálunk is. Annyira még nem vagyunk, hogy a művészetet támogatnók, de támadni már megtanultuk. S ez is haladás. Csak a közönyös ember veszedelmes, az ellenségből még jó barát is lehet.

Ebben a „támadási” korszakban, a forrongás idejében foglalta el hivatalát a művész-gróf.

A gróf még fiatal ember. Alig 42 éves. Mert miként a szegény hosszú Parisis a „Figaró”-ban meg is éneklé: „Zichy Géza gróf 1849-ben, a forradalom közepette, a kozákok lándzsái alatt született, a táborban, hol atyja a hősök egy legióját vezényelte”.

A művészetek iránt kora ifjúságától fogva nagy hajlamot tanúsított. Hegedült, zongorázott, sőt verseket is írt. A műzsák védőszárnyai alá vették egész életére, hanem Diána istenasszony ellen megvédeni nem tudták.

A 15 éves ifju egy vadászaton jobb karját veszíté. Más embert ily baleset nyomorékká, őt művészé tette.

Zichy Géza gróf.

Hogy Istentől kegyelt művész, abban nincs ki kételkedjék. S hogy páratlan akaratereő lakozik benne, azt már ifju korában megmutatta, midőn zsarnoki erővel győzte le a balkéz gyengeségeit. Is annyira tökéletesíté azt, hogy mint lelkes francia diosítottja, Parisis mondá: „Ez egyetlen karral szárvasokat, vaddisznókat, medvéket ölt meg, három párbajban győzött, a lovakat zabolázza, evez, a lútvágja, almát hámoz, röviden azt teszi a karral, a mit csak akar. És ezen az egyetlen karon egy kéz van, mely a szerencsétlenek számára mindig áldozatkész.”

Mert Zichy Géza művészeti tevékenységét kiválóan jellemzi, hogy anyagi eredménye mindig a szegényeké volt. Az igaz, hogy ő megelégedhetett a szellemi jutalommal is és ez busásan jutott neki.

Bár Zichy költő és zeneszerző is és csak ellenségei mondhatják, hogy e téreken kiválót nem produkált, mégis első sorban zongora-művész.

Már Liszt Ferencz, ki őt is homlokon csókolá (ez a csókolódzás egyik gyöngésége volt a zongora- királynak) megmondá neki: „Neked nem lesz vetélytársad. Tu Marcellus eris”. S ugy is lett. A félkezű művész beutazta Német-, Franciaországot, Dániát, Skandináviát, Oroszországot s miúdenütt az elragadtatás, a bámulat legzajosabb tetszésjeleivel halmozta el.

Hanslik, kit a jelenlegi német kritikusok legkiválóbbjának tartanak, akként nyilatkozott róla, hogy „ját

A temetés napján.

Irta: *Vértesi Gyula.*

szani sokan tudnak, elbűvölni néhányan, de várakozni csak Zichy Géza tud, s a ki úgy játszik, mint ő, az nem balkézre kötött házasságot a művészettel."

Szükségesnek tartottam mindezeket felemlíteni, hogy kiténtessem, mint vélekedett a külföld Zichy Gézaról. Mert nekünk magyaroknak ez imponál reményben. Itt nálunk még nagyon sokan vannak a kik egy főrangu dilettánst hajlandók látni benne, — nos, ezeknek nem ajánlhatok mást, mint hogy — hallgassák meg egyszer, bár eddig is ritkán játszott nyilvánosan, ezután meg csak szerepet fog játszani művészeti életünkben. De némi fogalmat alkothatnak maguknak játékaról a következő esetből is.

Berlinbe játszott a gróf. A jó németek el voltak ragadtatva, de hát közöttük is vannak olyan kritikuskoknak nevezett ragadozó emberek, a kik semmit sem akarnak ebből Dr. Gumprecht, a berlini kritikuskok egyik legkiválóbbja, a leghatározottabban állította, hogy a zongora körül valami szivindi történt, mert máskülönben egy kezével úgy játszanék nem lehet. Joachimnak, a herceglükirálynak kellett védelmébe venni testvérét a zongorában, hogy a kételkedőket hívókké változtassa. **M. M.**

Enyém vagy hát...

Enyém vagy hát, enyém egészen!
Vagy álmodom megint mérszesen,
Bár minden álmodban csalódtam?
Csak lápra az ez? Csak légsze,
Mely kínos éhségre késztet?
Nem! Itt vagy, itt vagy te valóban!
Enyém vagy hát, enyém egészen!
Nem álmodom most, oh nem! Érzem:
Erdő vágóhíd gyengen, erőtlen
Ómlássz szivemre, karjaimba;
Mint fán csilgó rózsafala,
Ugy fűgessz támaszt csövé télen!
Eltem legvakmerőbbik álma
Hónan szakadt valóra válna.
Kézed, arczod, mint a tőz eget,
Lehelléted kábító illat,
A mely lerészegít, megingat:
Alig bírom az édrózságot!
Szívemből a gyönyör kicserélt,
Ugy megtámaszt a drága korlát!
Oh! hadd öleltek, hadd öleltek!
Oh! hadd csókollak ószo-rizsza
Baldogáigból szokogva sírva,
Mint áldás-terhen nyári felleg.
Hadd fussak most ki a világba
Szelved nagyságát kikiáltva:
Hadd tudjak meg, hogyan imádom!
S azt is, mit én sohasem hittem,
Hogy boldogabb nincs nálam itten,
Ezen a sírba, nagy világban!
Csitt! mégis... Inkább halgá, halgá!
Rejtőd tiltott, szent bővőd, te halgá!
Gaz a világ, ha rá bírtalak!
S völd hős dicsőzet, vagy könyörögve:
Mérget lop szíved gyönyöröibe,
Ha egyszer akádon kicattan!
Ehhalgát feledni a madárka,
Bármily édes dalomat érja,
S fügyel minden lomberezenre:
S a legtitkosb eszedet bevárta
Bírtón simol mellője párja:
Hiss legcsóbb dal szíved verése!

Putyí István.

A mester ur nagy széles kezével jól húzott a kis szurtos inasgyerekek hátára, azután a fülelél fogva maga elé penderítette, s kiadta neki a napi parancsot, iszonyú káromkodások közepette, mert a lajtékipáján épen akkor vette észre, hogy bajusz kezd képződni. Tudvalevőleg pedig ez nem tartozik a legkedvesebb felfedezésnek közé.

— Délutánra eltakarodhatsz a műhelyből. Mehetsz az anyád temetésére, de azt előre meg mondom, hogy ha hét órára haza nem hoz az ördög, szíjat hasítok a hátadból. Hátra arcz, indulj!

Míg a mester ur előtt állt a kis kölyök, addig az alkalomhoz illő komoly pófát vágott, sőt a szemét is egész vörösre dörzsölte maszatos kezével, s mikor a majstrom kijettette a temetés szót, apró fekete szemét áhitatosan emelte a feléje piszkos padozata felé, s a sárkokban óvatosan körülnézett, hogy nincs-e ott a pékhalóknak olyan észrevehető nagy menyisége, a mennyirel a tisztaságkedvelő mester őt eltárogathatná.

Alig tette be a gyerek maga után az ajtót, széles arczára a legjobb ízű mosolygás állt ki.

Milyen kedves dolog is egy szabad délután. Tudni azt, hogy egész hét óráig nem püföll, nem tepazza senki, hogy nem kell korgó hassal nézni, míg a segéd urak uszonna idején szaláminak vagy túróznak. S a mi fő: mehetni oda, a hová neki tetszik.

No hát neki először is nem tetszik a temetésre menni. Csak nem fogja a temetőbe tölteni ezt a kedves délutánt, de meg azután azt is tudja, hogy az anyja után sok mindenféle rendtelenség maradhatott, hátha ő most elmegy arra a lakásra, a többiek neki fognak esni, hogy hozzon rendbe mindent. A piszkos ágyruhát mossa ki, a pallót surolja fel s a tartózsákat adja meg.

Különösen az a részeg Péter, az a vén kőműves, az felelmetes egy alak. Ha megtudja, hogy valahol kapott egy hatos borralvót, rögtön előáll, hogy az anyja tartozik neki egy hatossal, adja meg. S ha meg nem adja, no hiszen ad akkor ő neki.

Nem megy el. És minek is menne. Meghalt, vége van, nem iszik több pálinkát. S míg lassan bandukálga az utcán, sákkódosik az emberek hol jobbra, hol balra, megjelénik előtte a rongyos ruháján, sárga arczu asszony alakja, a mint részegen szedik fel az utcán s vezetik haza, majd látja, mikor rendőrök kísérik be a kapitánysági épületbe, látja mikor kikerül a börtönből, sápadtan, beteges, s első utja ismét a pálinkamérésbe vezet. Hallja fülelben csengeni azokat a gunyos sértő szavakat, melyekkel anyját illették: a vén

tolvajt, a sárga butykoszt — s mennyi kelemenesen érzi magát abban a gondolatban, hogy most már nem kell püfölni a rúniára érte.

A mint megy, megy az utcán, hebe korba papucsát messzire elragdosva, vagy egy szolgálókisasszonyra s nyelvét öltögetve — egyszerre csak azon veszi magát észre, hogy ott áll az előtt a nagy ház előtt, melynek pinczéjében lakott az ő anyja.

Péter épen akkor jött ki a kapu — Hát te kötnivaló, még a temetésre tudtál eljönni. Tegnapi halt meg, ma vitták ki. Jaj, hogy nyészörgött tegnapelőtt egész éjszaka, nem tudtam tőle a másik szobában sem aludni. De azért még tegnap reggel is pálinkát kért. Utóljára is én hoztattam neki pálinkát két hatosért, el ne felejtöd a két hatost meghozni! Most nem kérem, pedig tudom, hogy van nálad. Csak erődj, jó ha az embernél pénz van, mikor baj éri. Megiszik egy két pálinkával és elfeledi. Mégis csak anyád volt. Én az enyémet most is sajnálom, ha meghal az embernek az anyja, olyan egyedül marad ezen a világon, olyan szomorúan, mint a fa, mikor leszaga róla a levél. Te, de a két hatost elhozod, mert baj lesz!

Hát már el is temették No legalább nem vethet magára, itt volt, nem tehet róla ha elkésétt.

Megszörgötte zsebében a rézkrajcárokat, melyeket Péter ur kegyes engedelmével megtarthatott, s a legközelebbi trafikban rágyújta egy kurta szivarra, vigyorgó arczczal nagyokat kopogtató sétált ki a városliget felé. Utközben még fel is kapaszkodott egy kocsi hátuljára s egész urasan vitette ki magát.

És azután élvezte a szép délutánt a maga teljes szabadságában. Tessék pedig ezt úgy érteni, hogy bevett vagy két kupicza pálinkát, kiszivott két szivart — s azután lefeküdtött a puha zöld fűbe s ott aludt estig.

Hét óra rég elmúlt mire haza került, ki is kapott a majstromtól tisztességesen. Es csodálatos, úgy érezte, mintha az ötlegek most nem fájának úgy mint máskor, sőt komikusnak látszik ugyan, de még jól is esett neki ez az élvezés. Úgy érezte hogy nagyon megérdemelte, s hogy azért a mit tett, ez nagyon kis büntetés volt.

És este is elalvás előtt addig izgett-mozgott az ágyban, míg hálótársa ki nem lökte az ágyból. S azt is úgy érezte, hogy nagyon megérdemli. Elhátározta, hogy nem mászik vissza az ágyba, de ott lenn marad a kemény földön.

Karját a feje alá tette s várta, hogy álom jöjjön a szemére. De sehogysen tudott elaludni.

Régi dolgok jutottak az eszébe. A kis sváb falu, hegyes fatornyával, a kovácsműhely, a hol mint izzi-pizzi gre-

rek mezegette a patkólast, azután a ház melletti kis kert.

Egyszer az apja pipájába játszott ott, csudalatos jól emlékezik rá, olyan kőgarasos sárga kupaku pipa volt, lejtette, összetört, az apja jól megverte - s az anyja odajött hozzá (szép magas piros asszony volt még akkor) s az ütések helyét végigcsókolta.

Egy nagyon kedves hang csendül meg a fülében:

- Édes fiam!

Úgy hallja a hangot mint évekkor azelőtt, odalent a kis faluban, a műhely mögötti kis kertben, s míg hallgatja, hallgatja, kezén meleg nedvességet érez.

Hálótársa leszólt az ágyról:

- Ne pocsogj no, inkább visszazereztél az ágyba.

A gyerek pedig ott fekszik a földön, s zokogva suttozza:

- Anyám, édes anyám!

Libbenő fény.

- Elbeszélés.

Írta: Molnár Gyula.

(Vége)

- És talán sajnálna-e valaki?...

visszanszól M. Raoul, ki oly merészen tapasztalja tekintetét a fiatal-leányka felpirult arcára... Talán olvassni akar azokból a kemény vonásokból... Mit?...

Oh! kétségtelen, hogy boldogságot... Kell, hogy azt olvasson ki, különben vége... örökre vége van a reményeknek...

Ki tudja?... Azt hiszem, hogy még van olyan ember, M. Raoul, kit még érdekel az ön jelenléte... Aztán nem sajnálná a lovat?...

Etelka kisasszony felkaczagott. A lovak sebes vágatása volt rá a felelet. A fiatal leány mindenfelé tekintett, amott a fordulónál az ut nagyon sziklás és meredek; alant mélység terül el, szinte ide hallatszik a vizeses, zúgása. Császármadár röppent át a mélység felett, sebesen szállva a távoli bükös felé. Mélységes csend mindenütt, csakis a vizeses zúgása verődik tompán a sziklafalkoz.

Hirtelen, mint egy gondolat, karcos nyul szalad át az uton, aztán villámgyorsan tűnik el a cserjék között.

A Pook előbb visszahorkan, aztán megijedve nagyot szökken, könnyű terével örülten vágatni kezd. Az ut kigyóva szürkélkék tova, veszélyes kanyarulatokkal. Etelka kisasszony a rémület vad kétségbeesésével fogózkodik meg a nyeregbe és összea hidogvársra van szüksége, hogy alá ne zuhanjon a tohanó pariparól.

- M. Raoul látja, hogy Etelka kisasszony veszte van, ha idejében nem segít rajta. Örülten csapkodja lovát, utól akarván érni a halálós kinok között

vonagló amazont. Megkezdődött az a vad futás, melyről csak olyannak lehet fogalma, ki az ily helyzet kínait átélte. Elöl a fiatal leány tajtékzó lován, szétomlot hajfűrteivel, mikbe bele-belekapott a hűs szellő. Utána a francia nevelő a halálos aggodalom fájó kifejezésével arcában. Tudja, érzi, hogy itt most oly játék forog szóban, melyet okvetlenül meg kell nyernie. Hiszen jó lovasnak tartották, ezt be kell bizonyítani, ha mindjárt bele is hal... Aztán a kötelességérzet... hiszen az atya reá bízta gyermekét... Sértetlenül kell visszaszolgáltatnia... Hát a szerelme, mely ime majd meglebolyítja a férfit...

Mint a tör, nyit utat szívébe a sajgó fájdalom... Egy évezrednek tűnik fel előtte az a néhány röpke pérez, mely alatt ez a látogatás tart...

A ló, mintha sejtene, mintha érezné mily kín járja át a lovasa szívét, vadul nyargal társa után.

A távolság mind kisebb-kisebb lesz... A remény csillan meg az ifjú ember szemében... Egy kis bátorság még és a leányka mentve van...

A Pook, a megvadult ló azonban visszaretten attól a kőrakától, mely az ut baloldalán a víz levezetésébe szolgál... Felágaskodik és nagyot ugrik; a ló és lovasnője eltűntek a jobb oldalon tángoló mélységben...

Vad, szivrepszó kiáltás tör elő a nevelő ur keldéből, szemében az örüllet futó fénye csillan meg, a mint lováról lengrik az utra. Vége, vége van... Azt sem tudja, hogy kapta meg azt az ösvényt, mely levezet a mélybe...

Mint egy automata rohant le a mesgyén, kimeresztve szemeit a kétségbeesés kínos érzetével... Hátha összezuzta magát a kiálló sziklákon, vagy esésében ugy vágódott valamelyik cserjéhez, hogy a szép leánynak immár romcsai maradtak meg... Igazán, észtepő gondolat... Megörjítő gondolat...

Végre szemei megpillantják a drága alakot, rukájában akadt fel egy cserjén... El volt aléva?... Meg volt halva?... Mit tudta ő, mikor újra fenn találta magát az uton... Csak-hogy a leányka nem sérült meg... Ki tudja, a Gondviselés?... hátha még él?

Oh! ha a kín, a fájdalom ül, nem ül-e az öröm is?... Szerencséjére közel, ott bugygyant ki egy forrás úde, friss vízával...

Az ifjú óvatosan helyezte el drága leánykáját az utra és... kalapjába...

Felcsofolta egyszer, kétszer, sokszor a halvány arcot... Semmi mozdulat nem árulta el, hogy a fiatal leányka él... még pillája sem rebbsent... oh! az a rettegés, az a fájdalom, mely M. Raoul a francia nevelő szívét átjárta leirhatatlan.

Kibontotta a korsetjét, feltárult előtte az a remek női kecs, melyet még - nem pillantott meg emberi szem... Mesterséges lélekzést kísérlet meg... Valahára a szív is megmozdult... elkezdett dobogni... Oh! az az öröm, mit e pillanatban az ifjú érzett, felér-e a mennyei üdvvel?... Végre, hosszas kísérletek után, a leányka is felnyitotta a szemét és halkán csak annyit tudott mondani „hol vagyok?...”

Újra lezárta a szemeit. Az ifjú nagy óvatosan karjaiba emelte a drága testet és felült lovára, mely oly csendesen oly csendesen állott mellette, mintha a jelenetet szemlélne. Lassan indultak meg haza felé. Hosszu volt most az ut, melyet újra szótalan némán fettek meg. Az ifjú érezte, mint ver a - szíve a leánykának. Oly kellemes érzéssel telt el a keble, milyent sohasem érzett addig. A nőt, kit úgy szeretett, most szabadon ölheti kedvére. Mit törődött ő most azzal, hogy bűn az, a mit cselekszik; hogy vétkezik akkor, mikor visszál a helyzettel; hiszen máskor sohasem fogja azt terhelni, a mit a jelen perczben. Ő is csak ember és hozzá még pezsgó vérü francia!

A kastélyba érkeztek. A szerencsétlenség híre mint futó tűz terjedt el legott a cselédség között. Az öreg Bátordy rémülten elhalványodott, a mint leányát megpillantotta. Rőtön orvossárt küldött és maga vitte fel egyetlen gyermekét a szobájába. Az orvos csakhamar megjött és Etta kisasszonyt megismerlélvén, a magához tért gyermeknél a lázt konstatalta.

Két hétig forgott a leányka az élet-halál közt. De a fiatal, erős szervezet legyőzte a betegséget. Üdült, magához tért és gyönyörű szemében újra megjelent az a libbenő fény, valahányszor a francia nevelő oldala mellett volt... Libbenő fény, vajjon az ellenszenv kifejezése?... Mit tudta Raoul... mikor boldog volt, hogy ő élt...

Ha sokáig ott volt Etta kisasszony mellett, a leányka nem szólt többé hozzá, ideges, nyugtalan volt... Az ifjú ezt nem tudta mire vélni...

Ettá kisasszony, bár, mint látszott tudomással birt a történet felől, egy szóval sem cselézt beszélgetéseikben arra... M. Raoul szintén hallgatott róla.

Nem azok közé a természetek közé tartozik, kik dicsekedni szeretnek az ifysimvel... Aztán talán volna mivel?!

A cselédek megtalálták Pookot teljesen összezuzva. Az öreg Bátordynak kombinálni kellett a cselédek elbeszélése után, mert ha a nevelő kérdezte, az megtagadta a feleletet, mondván, hogy megőrül, ha csak egyszer is elmondaná... Jobb reá sem gondolni...

Ha leányát kérdezte, az szintén kitért a felelet elől... Miért nem akart Etta kisasszony felelni?... Miért?... Egy délután a leányka hidegen, nyersen, hevesen kérdezte: M. Raoul úrtól!

— Miért nem akar atyánnak feleletet adni. M. Raoul ur, ama borzasztó eseményre vonatkozólag? ..

— És a lányka arca a hárag pirjában égett, szemében újra az a libbenő fény, mely elvakítja az embert.

— Miért? ... Mon Dieu! miért? ... Hát tehetek én arról, ha nem szeretek még csak rá-gondolni sem? ...

— Etta kisasszony bosszusan mondta: — Ön kiállhatatlan ember!

Azzal elfordult.

M. Tour Raoul lassan mormogta fogai között: — Nincs itt még az idő... M. le comte de la Tour Raoul barátom... A francia nevelőnek még várni kell... Igen, várni!... és ez oly édes valami.

A kókharisnyás.

(Beszélgetés.)

Irta Kemenczy Kálmán.

Nyilvános étkező-terembe vezetem olvasóimat. Vidám társaság ül körül az asztalok mindegyikét. Itt-ott néktől tarkítva.

Kedélyesen foly a társalgás, a menynyire a kielégítésre váró gyomor lehetősé teszi, a kősek és villák csörömpölése között. Az ebédő ajtajának zárja koronkint még föl-fölpattan egy-egy éhes vendég előtt, s mind általánosabb lesz a térfoglalás, míg valamennyi asztal környéke megtelik.

Majd kinyílik az ajtó megint. Középkorú szerény külsőjű, egyszerű fekete öltözetű nő lép be az ebédő-terembe. Tétovázva megáll, mert sehol nem lát üres asztalt. Minden szem felé fordul kíváncsian méregetik végig. Legkivált a nők. Itt-ott sugdosni kezdenek, különösen a nők jelentős mosolylyal hajlongnak egyik-másik lovagjokhoz, gunyos pillantással nézik a kissé zavarba jött, szerény modorú nőt; míg végre közlében egyik asztaltól egy étkezését éppen bevégzett, művelt fiatal ur ember föláll és nyájas modorral kinája meg helyével.

A fekete ruhás nő lekötelő fejbólintással fogatja a figyelmet, és szerényen leül az ismeretlen társaság közé. Majd hasonló szerénységgel megrendeli vacsoráját, s míg azt felszolgálnák, szükségképen szemügyre veszi asztaltársait.

Balról egy nyájképmű öreg ur ül, a ki egész élvezettel merül el maradékborocskájának fogyasztásában; vele szemben jobbról, élete párja hátsó magát terjedelmes legyezőjével, kihízott tokja békés nyugalomról beszél; míg köztük, a fekete ruhás nővel szemben, egy alig tizenhat éves, ildomos magaviseletű csinos leánya ül, a ki olykor-olykor neheztes pillantásokat látszik vetni szomszédjára, a már említett udvarias fiatal emberre.

Ebből gyanítva, ez a fiatal ember bizonyosan vőlegénye, vagy legalább is olyan egyéniség, a ki iránt nagy az érdeklődése. Hyeténképen tehát nem lehet tőle rossz néven venni a neheztes pillantást, mert hát mások irányában való nagy udvariasságot nem igen szokott megtűrni a szerelem, s ő nem azért ment oda ebédelni, hogy barátjának édes pillantásai most ne essenek rá oly sűrűn és oly alkalmas irányból,

üldögel, nők, férfiak végyesen. Ugyan-úgy csak hajlongnak jobbra-balra, hol egyik, hol másik sug valamit szomszédjának, miközben jelentős pillantásokat vetnek a szomszédos asztal felé. Néha-néha egy-egy gunyos nevetés hangzik az egyik-másik eperajkon, míg végre kitor a nevetés s a nők egyike feltűnően hangos kacagás közt e szókat ejti el: — Igazán érdekesnek látszik az a kék harisnya.

egy idegen nő iránti nagy figyelemnek miatta ...

A fiatal ember észrevette a görbe szemeket, egy ügyes fordulattal háta mögé kerül, mint látszik meleg szavakat suttog kis barátjője fülébe, mire a boszus arczocaka egészen kiderült s löbbé figyelemre sem méltatja az idegen nőt, de boldog mosolylyal ajkán hallgatja vőlegénye csevegését.

A másik asztalnál zajosabb társaság

Alig hogy elhangzott a kétértelmű szó, mindenki kíváncsian fordult a fekete ruhás hölgy felé, a ki figyelmére sem méltatta a nőiség határát át lépő asztaltársaság nőtágjait, de nyugodtan tovább folytatta étkezését. A vale egy asztalnál ülök, kik vidéki jómódu birtokosoknak látszottak, szintén kíváncsi szemekkel néztek szomszédjokra, nem bírván kitalálni: mi lehet oka ennek a tulajdos figyelemnek.

Az asztaloknál később mindjobbán növekedett az élénkség, a zaj. Különösen a szomszédos asztal nőikkel vegyes társasága mintafelt nagy élénkséget. A fekete kávéhoz két nő tüntetőleg párososította a legfinomabb hűlgyasztalokat. Negédes mosolylyal ajkaikon gyújtottak rá, mintegy jelezni akarva: hogy a szépségnek minden jól áll s minden megengedhető.

Az öreg urat ez a nem nőknek való

miért pislogattak olyan feltűnő módon asztalunk felé?

A fekete ruhás nő finom mosolylyal felelté:

— Sohase nyugtalankodjék, uram. Jobb őket észre sem venni. E hölgyek illetlen magukviselésének oka: a neveltség. S hogy ezt most annyira feltűnően gyakorolják, annak — a mi tudniillik szemök járására vonatkozik — részben talán magam vagyok előidézője.

gát, hogy épenséggel semmi ok sincs a rá, hogy a nőszemeknek annyira czéltáblája legyen. És igazra van önnök, uram, mert mi sincs visszatetszőbb, utálatosabb, mint a nőknek nőietlen magukviselése. Kihívó modoruk, férfias tempókat, passziókat fitogtató cselekedeteik, szokásaik annyira kivetkőztetik formájokból, hogy a komolyan gondolkodó, a nőt nőnek látni óhajtó férfiaknak szükségképen utálatlall kell elfordulni tőlök. Az ilyen nőt bizonyára egyik sem óhajta, de ne is óhajtsa családi tűzhelyének őrangyalává tenni. S ha mégis egyik-másik férjhez megy, ott mindenesetre az érdekeknek szennyes leple a sűrű fátyol, mely a ferde kinövészeket, a megvetést érdemlő nőietlen vonásokat és tulajdonokat látni nem engedé. A férfiak szigorú kritikusok, mikor tisztán csak nőről, szívről van szó. De nincs olyan női árnyoldal, ferdeség, hebehurgyaság, a mi tetszővé ne varázslódna a jó parthielra vadászó fiatal emberek szeme előtt. S ez a varázs rendszeren szépen meg is marad

a lakodalomig, vagy legfeljebb míg a hozományban tart. Így készűlnek a házassáletnek vonzó, kedves idyllképei, melyek aztán a beuuk egy ideig gyönyörködő lakus közönség szemei elöl, mikor érdekességökkel már általános feltűnést keltesnek, fölkerűlnek végre egy csupa komoly műértőkből álló s belbesűk szigorú megítélésére hivatott bíráló-bizottság elé: a királyi táblához, onnan pedig egy másik, amannal is bölcsőbb és hatalmasabb fórumhoz: a kúriához.

Az öreg ur oly nagy érdeklődéssel és odaadással hallgatta ezt az asszony-embernél nem mindennepi s egészen az ő szája ize szerint való helyes és szép beszédet, mint mikor szent ájtatossággal prédikációzt hallgat a faluja templomában. S épen szólani akart, de a fekete ruhás nő tovább fűzé beszéde fonatát.

— Nézze ön, uram, azt a negédesen szivarzó barna hölgyet, a ki legelső volt figyelmének zajos nyilvánításában. Az egy vagyonos csalátlak egyet en gyermeke; ott balról az a magas, nyulánk, szöke fiatal ember, az völegénye; az a másik szivarzó hölgy pedig társalkodónője, a társalkodónők ama fájából, a kik készék engedelmes rabnőivé lenni úrnők minden ostobaságának, szeszélyének, még ha — esetleg — ellenszenvvel viselgetnek is azok rossz szokásai, ferde kinövésel iránt. Az a harmadik fiatal nő, a ki nem szivarzik ugyan, de annál éktelenőbbül vigyorog és habotáz, amannak közeli rokona. És végre az a szeműreges, ragya-verte arcu, öregesre hajló nő, a ki beszédével nem sok vizet zavar, de a kézzet annál szivesebben neveli: az egy évek hosszú során át magas hivatalt viselt és köztisztvisletben állott derék férfiak özvegye, a ki egykor nagy kényelem-

passzió és nőkböz nem illő magaviselet egészen kibozta a sodrából. Már különben is régen izgott-mozgott székén, mert nem volt teljesen bizonyos benne, há nem családját illette-e az a gyakran látszó ületlen, gonyos nevetés. Oda fordult ismeretlen szomszédnőjéhez és sűjaj, de izgatott hangon kérdé:

— Úgyan kérem, édes nagysád, kik lehetnek azok az ületlen magaviseletű hölgyek itt a szomszédaságunkban, és

Az öreg ur bámuló szemeket meresztett asztaltársnőjére, látzott arcán, hogy a felelet rejtelly elötte. Mert hát becsületes gondolkodásával és józan eszével semmit sem talált a nön, a minek szükségképen annyira rá kellett volna vonni a figyelmet.

— Látom, uram, hogy nem találja ki az igazit; mert hát az ön jószágos arca azt látzik mondani: hiszen ön, asszonyom, olyan szerényen viselt ma-

116 k

ben élt, özvegyeége óta azonban vagyona elkallódván, most nagyon szegény körülmények között, mondhatni uri ismerőseinek asztaláról ét. Ezt a körülményt egyszerűen csak azért említém meg, mivel ismertetéséhez tartozik. A többieket, a férfiakat, a gazdag urúhölgyeket volt és leendő utvalóinak lehet nevezni, kik mindannyian lesik egy-egy mosolyukat, vágyukat... Boldog, a ki hamarabb nyújthatja oda a pattogó gyufát a szeszélyes hölgynek, a kinek éppen most is, itt nyilvánosan is, abban telik passziója, hogy agyongyötrje hűséges majmát a szivaroztatás keserűségével.

E szavakra a jó öreg ur, helyeslő fejbólintások között, jóízűt nevetett, vidám hangulatra ragadta a hozzátartozóit is.

— Nézzék csak, kérem, hogy sápad szegény! De szolgálai természete nem engedi, hogy letegye a szivart és ki mondja: „Nem, uróm! nem bírom tovább, szédülök ettől ez utálatos füsttől”. Dehogyan mondja! Ő úgy tánczol, a mint uróje hegedül; sőt talán most már bravourt is lát benne.

— De ki lehet ön, asszonyom, hogy így a szívem szerint tud beszélni? — szalad ki elragadtatásában ajakán a kérdés a jó öreg urnak. Hát ön is kárhóztatja, utálatos szokásnak tartja nők-nél a szivarozást és általában a férfias hivalkodást?

— Hát én bizony, uram, az az úgynevezett „kékharisnyás” vagyok, azoknak minden pedanteriája nélkül.

Az öreg úr meghökkent és nagy szemekét meresztett a „kékharisnyás” szóra.

Nem értem önt, asszonyom, — szólt a megütközés hangján. Sőt őszintén megvallva, azt hittem, hogy az én anyjokomról van szó, a ki szintén kék harisnyát szokott viselni, s azt gondoltam: talán véletlenül kilátzott és a felett gúnyolódtak illetlen magaviseletű szomszédaink.

A fekete ruhás nő ezekre az aggodalmat tanúsító szavakra elnevette magát és nyomban sietett a dolog mibenlétét megmagyarázni.

Sajnálom, igen tisztelt uram, hogy békés nyugalmukat akaratom ellenére így megzavartam. Valóban ez hálátlanság tőlem, mert hát az örök szives figyelme nélkül ma aligha jutottam volna itt helyhez, a mi minden esetre kellemetlen lett volna rám nézve, már csak azért is, mivel hogy renlesen itt szoktam étkezni, itt lakván éppen e házban. A gúnyosan kifejtett „kékharisnyás” szó egyszerűen azt jelenti: egy ama nők közül, a kik a férfiak mesterségébe mernek kontárkálni, azaz: irónó.

E magyarázatra az öreg ur arca legott visszanyerte előbbi vidámságát, a szeméből ez utolsó szóra, a teljes

megnyugvásra kívül, a tiszteltnek még nagyobb mértéke vala kiolvasható.

— Sokan a nők közül folytatja a fekete ruhás nő — a szellemi munkával való komolyabb foglalkozás által megtépettnek látják a nőiség nimbuszát, de rendszeren csak az olyanok, a kik a helyesírást is csak hibből ismerik, s a saját becses nevéket is akombakom módjára tudják leírni. Egyéb-

rendszen hajlandók azt „férfiaskodásnak” tartani. Pedig hát önnek, uram, most személyesen van alkalmja meggyőződni, hogy az itt jelenlevő hölgyek közül melyiket illeti meg az a cím, hogy nőietlen.

— Valóban, s ezt nem nehéz kitalálni. Ah, ön tehát irónó? Mennyire örvendek a szerencsének!

Hölgyünknek úgy tetszett, mintha s

A tenger partján.

íránt az írással való foglalkozás nálam nem szorít háttérbe semminemű más foglalkozást, a mi a női hivatással jár. Nálam az írás: pihenés és én csak akkor írok, mikor mikor minden dolgot elvégeztem s pihenés után vágyódom. A szűk látókörű, felületes hölgyek előtt afféle komolyabb, a levélírogatás keretén túl terjedő foglalkozás és törekvés általában a nőiség rovására esik és

szavakat az öreg ur kissé különös hanghordozással ejtette volna ki.

Igen, uram, és némi jogot formálhatok hozzá, hogy annak tarthassam magamat, a mennyiben néhány a nagy közönség kezén forgó s a kritika által is méltányolt dolgozataimmal hozzájárultam irányregény-irodalmunk gyarapításához. Avagy talán ön előtt is visszatetszést szül?

— Oh dehogy, asztronyom! Ellenkezőleg. Nekem nagyon jól esik ilyen alkalom. Sőt ha mindnyájan ilyenek lennétek, mind én, ahajtanám, hogy valamennyi nő iróni lenne, mert akkor bizonyára sohasem feledkezének az arról, milyennek kell benni itt vagy ott a valódi műveltséggel és csupán szép talájdokokkal bíró hölgyeknek.

A jó öreg ur szinte nekiprocsodott az őszinte elismerés nyilatkozatától, s megörölvén izzadságtól gyöngyöző homlokát, folytatta:

— És az én szerény véleményem szerint éppen iróniánk volna az első sorban arra hivatva, mert jobban ismerik a nők körében mindinkább elhapuzódó s a nőességet megőző fogynásokat és bajokat és joguk is több hozzá, hogy a „szépmem” rut szokásait, hűbelségeit, férfaskodó gyarlóságait ostromozzák, kigunyolják.

— Az én véleménye tehát ilyen módon éppen is kötelezne. De nagy fába vágta az a fejszémet és mindazoknak a fejszéjét, a kékét a fa fátynahajtatásnak a lenyesésére első sorban tartatottaknak. A fa nagysága magában véve még nem volna baj, mert a fejszék erősített ereje azon idővégre is győzedelmeskedhetnék. Csakhogy az a fa annyira petrifikálódva van a legkisebb fátynahajtatásig, hogy a nyerevszerszám nyomban mind kieserül bele, s ilyen módon darabba dől a posztandéklatu törvényes.

— Az én véleményem, igaz, semmi pozitív tapasztalaton nem nyugszik — azért még komolyan a jó öreg ur véleménye és a vélemények érvényesítésére kötelességgel két különböző s együtt csak ritkán járó dolog.

— Az én véleményem elcsúszhat igen szép és helyes, hanem a gyakorlat tehát ettől édes-keveset várhatni. A nőéletben hajlékonyság ostromozását megkísérítők már sokan a legnemesebb intézményvel s nem csupán férfiak. De a nők s többféle irányban. Nem látszott semmi fogantatja. És bizony meg, uram, hogy hiánváros is lesz bármely törekvés mindaddig, míg lesznek a nőnek földönt: a nőességet kellőképpen megtapasztalni nem tudó, sőt az ostoba tökéletlenségeknek, ilyen vagy amolyan okból, egyenesen tömjénező férfiak — s míg lesznek anyák a kék leányokkal szemben nem emelkednek az ok — és emezert nevelés színvonalára.

— De hát e bajnak nem volna semmiféle orvossága, mely hathatós lehetne? — Kérdés nemes hűvel a jó öreg ur. Válasz! mi lesz a világból, hogy ha az így megyen, ha mindjobban elhapuzódik a kék? Azalatt, csak az én kedves anyjaim leánykorában is, mennyire másképp volt! Ugy-e jelképez. Akkor a nő megmaradt nőnek, mint megmarad a virág virágnak és nem kint a foga lenni. Akkor tudta a nő, hogy mint a virág, csak a saját szí-

maival ékes. Nem akart kivétközni eredeti individualitását, egyedül vonzó természetességéből, neméhez illő szép vonásaiból; nem affektált, nem idétlenkedett, nem mutogatott virtust a férfaskolásban, hanem tisztán megőrizte valódi női jellegét, úgy külsőleg, mint belsőleg, úgy szóban, mint tettben és magaviselésben. Haj! csak hogy akkor az anyák is másként voltak ám! Más-kép fogták föl az „anyaság” nemes tisztét, kötelességeit és jó és szép példát mutattak leányaiknak mindenben. Valóban alig van visszatartóbb és egyszerűsödőbb sajnálatraméltóbb teremelés: a nőességet néltuntató nőnél.

A jó öreg ur egészen nekimelegedett a lelkes beszédnek, melyet minden szavában a tisztá meggyőződés hangja lenggett át. A feleletválasz nő feszült figyelemmel s helyesséneken jeleivel hallgatá beszédét. S hogy még itt nem volt vége, a mit nemes hevében egy szuszra elmondani akart, minden szónoki figura mellőzésével, kitérte az abból, hogy az utolsó pont elmondásakor hirtelen meg-támadó köhögés elmulva után, nyomban tovább folyt a beszéd a fonatát, újra föl-leve a már egyszer fölvetett kérdést.

— Hát ennek a mind józan elha-rapódzó bajnak nem volna hathatós or-vossága? Hiszen ez így nem maradhat. Ezt egyszer látni is irtóztató, hát még gyakran, hát még napról-napra! Én most láttam először ilyen, de csömört is kaptam tőle.

— A bajon gyökeresen egyedül csak a férfivilág segíthetne, — mondá komoly nyugodtsággal a fekete ruhás nő. És pedig az által, ha kifejlődnek és megerősödnek a férfiakban a női benső szép vonások iránti vonzalom, s általában a valódi nőesség iránti érzék; ha minden művelt férfi egyformán vágyódik utána, s utálattal fordulna el az olyan nőtől, a ki azzal nem díszelkedhetik. Ez az, a mi igazán segítene a bajon; mert ez esetben a mamák is más követ futnának, s a pénzes-zacsok biztató s az erkölcsök és a szív vilá-gában mellőzésre látortó esőrgése mel-lett is, bizonyára egészen másképp jár-nának el a leányok nevelése körül. De hát mindez persze csak jámbor óhajítás marad, mint annyi sok más tényező, s a mi a lelki élet aethetikai oldalára vonatkozik és a mi egyekben is a boldog házasság életét képezhetné.

A jó öreg ur egyre helyesebből böltingatott galambos fejevel és helye-síleg intogattat — szótlanokkal élén-kebben — kedves élete párja is, a kiken meglátáztatott az egymással való megelégedés, egymás iránt való gyö-nőző szeretet és boldog családi élet. A fekete ruhás nő pedig szép csendesen távozni készült, s míg a keztyűjét föl-hurta volna, így szólt:

— A mai nap nem fog eltűnni nyom nélkül. Mával is gazdagabb lettem tapasztalatokban. Ezek egyik része igen

kellemes és ez önmagát illeti, hogy meg-ismertem önökben egy egészséges né-zetekkel bíró, kedves és szeretetreméltó családot, a minőt sokat adjon a jó lsten. A másik része... no az nem volt ugyan kellemes: de mindenesetre hasznos. S nekem ez is ér valamit. Addig is azonban, míg ezeket a becses adatokat valamikor feldolgozhatnám; míg a gunyós mosolyok, szidalmak és ócsárlások bőven osztott jutalmát a félsz-szégesség és nyomoruságok kegyetlen ostromozásáért elnyerhetném: irni fogok, talán még ma egy rövidke elmefuttatást, a mostani nem kellemes tapasztalatok benyomása alatt, valamiről, a mi sok hölgynek épenséggel nem lesz a szája ize szerint való.

S ezzel magát bemutavva, miután még egyszer megköszönte asztaltársai-nak iránta tanúsított szives figyelmét, könnyed főhajlattal és köszöntéssel búcsút véve eltávozott.

Örök álmom.

IRTA: LUCZKA BELA.

A frissen hullott esőtől harnatos füvek kedves illata szállt be a kis szoba nyitott ablakán. A felhők alól még egyszer visszatekintő sugar odalát a hófehér egy csipkés párnára, s rózsaszínű fényvel játszott a beteg halvány vonásain.

Az ifjú asszony megmozdult, vékony fehér karját fölemelte, mintha ödvözölni akarná az enyegző sugarat. Sötét árnyéku szemei felnyiták s fátynalozott tekintettel kerestek valamit ott, a hon-van az a mámoros illat jött. Csend van körülte, a nappali élet moraja már elnémult. Alkonyodik.

Ódakünn tavasz van. Az ablak előtt álló barackfa ágai meginganak az esti fuvallom érintésére s virágok hintik be a széles kőparkányt. Egy éppen az ágy elé röpül. Szirmaiból csak egy van meg s a pusztán maradt kehely levelei közül búsan emelkednek ki a poroda szálak sárga fejecskéi. A leány felodalt fordítja fejét, szeméi rátapadnak a széthullott tavaszi virágra s hosszasan maradnak elmerengve a letört virágok és a fonnyadt, testszínű szirmon.

És egy tetszik, mintha az az ablak, a melyik előtt most a barackfa hullatja virágait annak a hosszú, klastrom-utcazi háznak az ablaka lenne, a melyiknek kék és fehér fájczintjaiban most két éve olyan sokan gyönyörködtek, s mintha látás az alkonyi órák sétatáit, a mint ott hosszú sorban haladnak el, tekintetökkel a fájczintokat s talán még valami mást is keresve. Végre jön „ő” is, a mint az óra a szomszéd egyház tornyában az órák ősi; és úgy tekintet, egy köszönés, semmi egyéb, de mégis mintha többet érne azoknak a többie-knek minden édeskes mosolyánál, mintha

kedvesebb lenne még az ő szép jáczint-jainál is. . . Azok a kedves jáczintok! Hányszor nézte el gyöngéd szeretettel a világossárga vastag leveleket, milyen türelmetlenül várta mint bontakozniak ki azokból az illatos szirmok, melyek tavaszt varázsolnak a szoba kedves melegébe, mikor még oda künn egész zordonságával ül a város felett a tél.

Hogy öntözgette, gondozta, szerette őket, nem adott volna közülök egyet a világ kincseire valakinek, csak egyszer a bálon — neki.

Oh, mennyi sugaras ígézet volt abban a fehér jáczintban — akkor.

Mikor leszakította, még tél volt mikor odaadta neki, virágzó kikelet, ragyogó tavasz kelt ki belőle sugaras fényvel vonva be az egész világot, csodás melegséggel töltve el szívet.

Drága, kedves jáczintok. . . Elszáradtak már künn a kertben is; a forró nap, melytől a hóvirág patyolat arca elhervadt, őket is megölte.

Künn már gyöngyvirág nyílik a hűvös árnyékban s nemsokára fehér skácztól lesz havas a domb alja is.

Olyan mámorító annak a másik tavasznak még az emléke is. Milyen öröim volt, mikor az első nefeletts kék szeme mosolygott feléjük a fűből, mikor együtt jártak a mezőn, hol napsugárral kaczerkődő pillangók tergették színes szárnyaikat a malárdaltól hangos légben, s mohón csókolva le a szirmoknak mézet, könnyen, vidáman kaczerkődva szálltak tovább.

Hü maradsz hozzám a távolban is?

Egy szemrehányó, mely tekintet volt a válasz, a miért ő odaborult a kis kezekre s bűnbánattal csókolta meg azokat.

— Lásd, én nem kértem, fogsz-e szeretni mást? . . .

— Soha.

A bolyhos derekú, zománcos szárnyu dongók, bohó táncukban kellemetlenkedve zümmögtek a virágokon. A cserfák széles levelei megmozdultak, s mint egy elható, mely sóhajtás sikamlott át a lombok között a szél.

Elmúlt a tavasz s a nyár olyan hosszú, olyan unalmas volt. Aztán hullani kezdtek a megsárgult levelek, a nagy szomorú nyárfa bánatosan ingó galyairól s ő a távozó madaraktól küldte hívó szavát, szíve izenését utána és várta mindennap választát, érkezését.

Egyszer érkezett is valaki.

— Férjhez kell menned, mondták.

Eppen az őszi rózsákkal beszélt róla, mikor ez a hang felrezzentette. Csodálkozott nagyon. Hogy azután mit beszéltek, csak úgy félálomba hallotta; mintha kérő asszonyi beszéd, parancsoló durva férfi szó, haragos tekintet, bánatosan szelíd arcz s talán egy pár könnyesepp sajtáságos vegyülete venné körül; a szemek resz irányozva, a beszéd

hozzá intézve. Lecsukta szeméit és álmodott tovább.

Aztán hallotta, mint emlegetnek gazdagságot és szegénységet, fényt, ragyogást, szegényt és nyomort össze-vissza, zavaros, szenvedélyes kérő és siránkozó hangokon. Nem értette. Csodálkozó tekintete lelkének egész ártatlanságával kérdezte, miért neki mindezt hallani, látni.

Egyszer aztán megkapta a választ. Fonalat keresett virágbokréfájához egy szekrényben s egy fekete szegélyű lapot talált ott az „ő” nevével. . .

A fehér és kék jáczintok nem nyíltak azon a tavaszon az utczafeleli ablakban, talán megfélekedtek rólnk a nagy örömben, melyet aranysegélyű koronás ehjegyzési lapok adtak tudtára a világnak. A földszintes ház lakói palotába mennek. . .

Az esküvő megtörtént. Az élet megváltozott, talán emléke sem maradt fenn annak a virágos ablaknak és még sok egyéneknek a mi a mögött volt és a mi a mögött történt. . .

A beteg fiatal asszony megkísérelti fölemelni fejét, hogy az ablakon kitékintsen, hiszen tavasz van odakint. Szép derült tavaszi este. Nincs ereje hozzá. Bágyadt tekintete oda tapad arra a violaszínű hegyesúcsra, a merre első szírienne távozott egykor, a honnan annyit várta érkezését. Az ormon lángoló fény melegeit küld szívébe, a hosszan visszaverődő napsugár megmutatja az utat arra hol elveszett boldogsága visszatér.

Aztán megövekednek az árnyak, kiátszik az utolsó sugár is s az égen megvillan az első csillag.

Künn, a kert bokrai közt megszólal a füfemilék siró csattogása és feltámad az est zsongó élete is.

Odabenn csend van . . . az örök álom néma boldogsága.

Félelmem.

— Lenau. —

Szakadj le zapor, csak szakadj
A mély örvénybe le.
Csak törj és zúsz, úvöltés vihar
Nekidühödvé te.

Gyúlj lángra, oh villám te is
Es dörgjél menny szava.
Nyugodt vagyok, nem félek én,
Ov lellem szózata.

S ha rám is tör elemcsapas
Gyermekjáték leszen!
Hogy pusztítsa a cselötok
Természet szűt hiszen!

S nevetem bár vihardühöt
Es sügő menyörajt;
Egy hangnak sügő szózatán
Oly félve csüngöt rajt;

E hangnak gyászos dallama
Széttözná a szívet,
Ha kedvesen így szólana:
„Szerelmem nem tied!”

Székelv Béla.

Komoly vagyok

Most léptem át a búcsú férfi karba,
A harmadik tízed jó messze-még,
Sugy érzem könnyű kedvem rég kiforrva,
Ea ifjuságom máris elbűnték,
Nyomat sem lehettem sehol —
Komoly vagyok, nagyon komoly!

Emlékszem, egykor holmi halászágon
Nevetli tudtam szünes-szünetlen,
E friss-kaczej hajh be visszavágyom,
E léhaság be jól esnék nekem,
Ajkomra alig jó mosoly —
Komoly vagyok, nagyon komoly!

Neki rohantam vakon a világnak
Ezer villám közt, vést nem ismerőn,
Most kéteyl és gond mind előmbé vágnak
Es mérlegelem nagybölcsen eröm
Félő is, uton lefelé hajol —
Komoly vagyok, nagyon komoly!

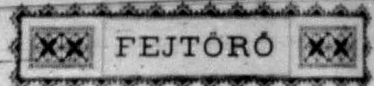
Fellázított akarki gúnya, gáncsa
Es kifakadtam kíméletlenül
Nyugalmam alig van most a mi bánisa,
Haragom is hamarosan lehol
S kevés mit lekem ostromol —
Komoly vagyok, nagyon komoly!

Az emberek gyengeit megügyeini
Nyúzsó utcán nagy gyönyöröm val,
Nincs már ingemre köztük járm-kelmi
Kedves nekem szobámnak négy fala
Mint a legsürgöbbs négomoly —
Komoly vagyok, nagyon komoly!

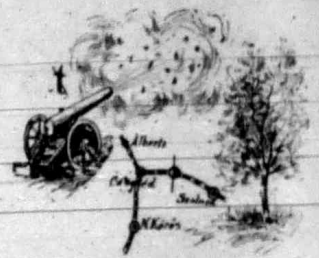
Vidám barátok harsogó körében
Csavogó helyeknek elthon ráta,
Most ottan titkon elborul a képen
Mikéntha valami hiányzanék,
S szememből rejtet könny onol
Komoly vagyok, nagyon komoly!

Az volt egykor legedem ideálom
Örömbé, búba de csak szabadon,
Az árvaságot immár meg nem álom
Megbabonáz a sok szép hajadon,
S fejem már hitvesért honol
Komoly vagyok, nagyon komoly!

Lenkei Henrik

Képtalány.

Háromszög-Rejtvény.

Hörvath Ferencz-től.

A	A	A	A	A
A	D	D	K	
P	P	P		
L	L			
R				

E háromszögben a betűk akként helyeződök el, hogy felülről lefelé és balról jobbra olvassa, egy és ugyanazt az értelmet adják.

Az alakítandó szók értelme:

1. A ruházat kiegészítő része. — 2. Város honunkban. 3. Most is van előttd. — 4. Ige. — 5. Egy betű az abczo végéről.

A mult számban közölt talányok megfejtése:
A képtalány: Kurucz világ.
A bűvös rejtvénye (mely a multkor hibásan volt feladva): Ligeti Antal.

Berkosztóság:

Magyar-utca 33. házára.

Ide intérendő a lap szemléli részére
vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert kezek

böl f.

Kiszárolás

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai Takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelem bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

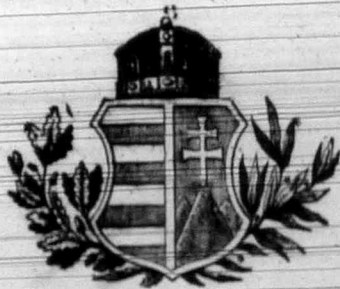
ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Augusztus 18.

Nem a véletlen, nem a sors, hanem az isteni gondviselés intézkedése volt az, hogy hatvanegy évvel ezelőtt a ragyogó nap első sugarai egy arany bölcsőn törtek meg, melyben a fejedelmi ág egyik sarja mosolygott; nem véletlen, nem a sors, hanem az isteni gondviselés intézkedése volt az, mely rá akart mutatni nemzetünknek arra, hogy országunk első királya s apostola névnapja előtt adja nekünk azt, ki az első királynak s a nemzet apostolának nemcsak méltó utóda lesz, hanem, elköltözött elődei után az egyedüli uralkodó, kit a nemzet a legszébb névvel: »A legalkotmányosabb király« címével fog felruházni. Első lesz, kit a nemzet szeretete s nagy kitüntetését s a magyar nemzet öszszeségének bizalmát oly fényesen tünteti fel a rövidke címben,

mely cím azonban felér a világ fejedelmeinek minden címével! -

A gondviselés, melynek utjai beláthatatlanok augusztus 18-án 1830-ban, Szent-István első apostoli királyunk névnapját augusztus 20-dikát megelőzőleg ürvendeztette meg a 300 év óta szent koronánkat viselő Hababurgház tagjait a vele a magyar nemzetet I. Ferenc József 5 cs. és kir. apostoli felségének születése által.

A lángész, mely Ő Felsőségében már ifju korában felszilllogott, nem hagyhatott kétséget az iránt, hogy a királyi ág, ha a koronát diszitendi homlokát, a legbölcsebb kormányzattal, atyai gondoskodással, alkotmányos érzülettel a fáradszóról szorgalommal fog alattvalói jólétén működni. És a vihar, mely az ifju fejedelem feje felett elzajlott nemcsak hogy el nem homályosította a lángész fényét, hanem bölcsészettileg emelte azt, nem csak, hogy meg nem zsiabasztotta a tevékenységet, hanem meg-edzette azt s a férfivá vált ifju fejedelem Europa legelső uralkodójává, a nemzet imádott királyává lett, s Europa nagy hatalmai vételekde keresék a nagy hatalmu király szövetségét.

Magyarország trónján sok jeles király ült eddig, a nemzet különböző címekkel

ruházta fel a haza üdvéért működött koronás uralkodóit, a történelem arany betűkkel jegyzé fel a »Szent«-nek nevezett első királyt, »István«-ki megalapította a nemzet jólétét, megajándékozta azt ezredéves alkotmányával és szent vallásával; — »Nagy«-nak nevezte el »Lajost«-ki birodalmának oly kiterjedést szerzett, hogy »Magyar tengerben hunyt el éjszakkélet, s dél csillaga« — az »Igazságos« címmel ruházta fel »Mátyást«, kinek atyáskodó kormányza alatt nemzetünk kulturális fejlődése a világversenyt érte el; de oly névvel, minővel dicsőségesen uralkodó mostani apostoli királyunkkal feldiszíté: »A legalkotmányosabb király« címével egyetlen fejedelem sem dicsekedhetett a magyar királyok közül.

És Ő Felsőége nem kereste e címet, a nemzet hálás keblének megdobbanása ruházta Őt azzal fel, mert évről évre mindinkább meggyőződött nemzetünk arról, hogy Ő Felsőége egész valóját alkotmányos értelet foglalja el és hogy a magyar nemzet ezredéves alkotmányának oly hű őre, annak oly gondoskodó atyja még egyetlen fejedelem sem volt oly mérvben, mint I. Ferenc József Ő Felsőége!

És mert a nemzet így volt s így van meggyőződve, nem mulasztja el egyetlen

A „ZALA“ tárcája.

Hallgatom az ablak alatt . . .

Hallgatom az ablak alatt,
Hogy a kis lány mit dalolgat,
Azt dalolja, azt éneklí:
Hű babája nincsen neki!

Hej te kis lány, vajha tudnád!
Ki hallgatja szíved dalát?
Az, ki léged régen szeret
Kit ruháid tett fénylő szeméi!

Tarsolyi Károly.

A ki önmagát üldözi.

Dermeztő hideg éjszaka volt. Csak úgy sivított az éjszakai szél. Az utcán nem látni senkit. Fagyos, hideg, zuzmarás időben, ígyosan deres szakállal csak egy ferfu bandukol a sötét éjben.

A gyéren világitott utca teljesen néptelen. Az éji vándor megáll az utca szögletén s szeméit révedezve emeli a csillagtalan éjre. Hóna alatt kis csomagot szorogat. A szél hatványozottabb alakban kezd fújni, úgy hogy kékre fagy a vándor ajaka, keze.

— Huh, huh! — dörmög.
Akután, miat ügött vad, futni, rohanni kezd a rémes éjszakában.

— Tovább, tovább!

A külváros kis viskójánál állott meg. Hangos dorbézolás sája, rikácsoló. undok, pálinka büztől átható szagu emberek sivalkodása hallszik ki.

Az éji vándor belépett.
— Hohó, hohó! Brávó, éljen! Itt van a kontrásunk, itt van a Bolond Laci. Brávó, éljen!
— Huzd rá, Laci!
— Huzd rá, Bolond Laci!
— Brávó, éljen!

«Az a szegény ember pedig egy sarokba huzódva elővette azt a darab fát, melyet hóna alatt szorongatott, s állához emelve játszaui kezdett. Minő játék volt az!

«Az a kéjtől remegő leányarc, az az undok, pálinka büztől áthatott tömeg, maga a korcsmárosné egyszerre, mintha parancsolták volna, — elcsendesedtek. A hegedű pedig sirt, zokogott; egészen ismeretlen világ volt az, melyet azzal a nyirettlyvel hallgatói elé tárt. Egy világ, mely csak a temetői lidércfényével csillog, egy világ, melyben csak a szenvedés, a kín, az örületes fájdalom a kísérok . . .

A hegedű lassan elnémult.
A kulap megtelt rézkrajcárokkal.
Azután otthagya a mulatókat, ismét csak künn az éjszakában bandukol cél nélkül.
— Tovább, tovább!

Másnak a lapok röviden emlékeztek meg egy eseményről, mely a külváros egyik utcájában történt.

Az eseményt néhány sorról illusztrálták: »A külváros dárda-utcájában egy ösmeretlen embert megfagyva találtak. Egy leposztélt iratosomó és egy hegedű volt birtokában. Az iratosomó való-

színűleg világosságot fog deríteni a rejtélyes esetre.»

Bizony nem igen velett világosságot, mert a lenti pár sornál több eme eseményre vonatkozólag nem jelent meg.

Ezelőtt két héttel kaptam a rendőrirodában alkalmazott barátomtól egy nyolc ivre terjedő kéziratot, mely szerintem összefüggésben áll eme eseménnyel.

Nem csalódtam.

A kéziratból néhány lapot szakítottok ki:

Dérfalva, 18** július 19.

«Ideértem. Amiért annyit epedtem, ami almainnak tárgya, az itt van szemem előü. Ott hagytam érte mindent, anyámat, a hozzám fűzött reményeket . . . Azt mondták, nagy ember leszek, de legyen törpe, legyen pária, csak őt lássam.

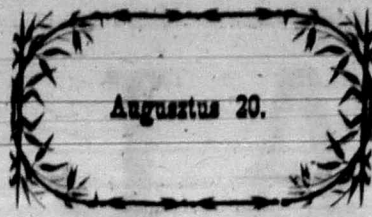
Hah, mint dől keblemben ez érzelem, szakit, tör, zuz. Ha megreped is anyám szíve, ki engem papnak akart, elviselem érte. Odahagytam iskoláinkat, ahol úgy dédelgettek idejöttem! Céлом nem is cél! Nevelő vagyok! A család szeret, tanítványaim rajognak értem . . .

Azt mondták, nagy ész lappang bennem. Igaz. Hisz már mint diák pályadíjat nyertem, mielőtt őt nem láttam . . . Fényes, ragyogó pályát reméltem, míg őt nem láttam. senét bravoúrral játaztam, míg őt nem láttam. S ő feledtetett velem fényes pályát, dicsőséget, mindent, mindent . . .

Dérfalva, aug. 14.

Ma beszélttem vele. Ott ült a tó partján, a zizegő sáttól, a szuogó nádtól környezve. Kezében könyv volt, s zeme a tavon pihent . . . Oda ültem melléje. Megfogtam kezét, belenézttem szeméibe

évben sem, midőn az 1833. évi augusztus 18-ának évfordulója megjön, hálás szívvel legjobban kívánatait a trón zásmolyánál letenni.

A harangok zúgnak, az ájtatoskodókat imára hívja az örök Isten házába, s a valláson loyális magyar nép félre teszi napi munkáját, ünneplő ruhát ölt s riet az egyháza. Nem a vallás rendelte, nem az állam szentesítette keblének érzelme tette e napot róá nézve ünneppé, oly ünnep ez, melyen minden magyar ember keblének belsejétől vezéreltetve rebegi el imáját a királyok királyához, hogy Magyarország »Legalkotmányosabb Királyát, a haza és nemzet üdvére az emberi élet legvégső határáig megtartani kegyeskedjék. A nemzet imája felhat a magasba s az égi trón előtt a magyar nemzet Szent királyához csatolja imáját. O érte, ki méltó utóda Szent Istvánnak.

A kor legnagyobb uralkodójának, a magyar nemzet szeretett királyának, a »Legalkotmányosabb király« nak **I. Ferenc József** 6. Felségének névünnepe, nem maradhat egyetlen magyar embernek sem szíve érintetlenül s feldobog az s az ajkain lebeg az ima.

Mi is leborulunk a mennyei trón zsámlya előtt, ajkainkon is felhangzik a zso-zsoma:

»A legelső magyar ember
A király!
Erte minden honfi karja
Készen áll!
Jelje népe boldogságán
Örömet,
S hirt, szeretet koszorúzza
Szent fejét. (Vörösmarty.)
Pálota-Csonka Ákos.

*Tied vagyok tied hazám!
E szív e lélek*

*Szentegyház keblem belseje,
Ottára képed!
Te dlj's ha kell ez egyházat
Eldöntöm érted,
S az összerokadó kebel
Végső imája:
Áldás a honra Istenem,
Áldás rája! (Petöfi.)*

A magyar nemzetnek, nemzeti ünnepe van!

Augusztus 20- a a magyar nemzet véd-szentjének Szent István első apostoli királyunknak névnapja; az a nap, melyet a magyar nemzeti kegyelet nem az uralkodó vallás avatott ünneppé. A törvény csak 1891-ben mondotta ki a Szent István napi ünnepet, de a nemzet ezer éve ünneplő napot a dicső király emlékéül.

Ha a költő királynak Petőfinnek cikünk elébe irt pár sorát elolvassuk, önkéntelenül merül fel emlékkünkben Szent István s úgy tetszik, mintha a dalok királyá épen az első magyar királyra gondolt volna akkor, mikor megirta a fentebbi sorokat, azokban jellemezte volna Szent Istvánt.

Igen! O az első apostoli király elmondhatá magáról teljes önrzettel, hogy: »Tied vagyok, tied hazám, mert o valóban csak a hazáért, a hazának élt; a hazáé volt szíve lelké, a hazáért dobogott a legnemesebb szív, a hazáért lángolt a nagy lélek. Szentegyház volt keble belseje s annak oltára: a haza. E szentegyházat O magá emelte keblében, O maga állította fel abban a legszebb oltárt, a haza oltárát, melyen hazafias lélekkel áldozott mindenkor.

És nem riadt vissza a feje felett elzúgó vihárban, nem tört meg a fáradozásai elébe gördült akadályoknál s bátran oda kiáltá elleneinek: hogy oltára — a haza — állni fog, még akkor is, ha a szentegyházat, — lelkét — össze kell törnie is a vésznek.

És küzdött, mint hullámszó tengeren lebegő hajka kormányosa, küzdött a politikai és vallási ellenségeivel s midőn az a nemes szív, az a lángoló kebel, — az o szentegyháza — összedőlt, végső imája a hon volt, ajkain s vég fohász elreputt: »Áldás a honra Istenem, áldás rája.«

És a menny, meghallgatta a szent imáját, s ez ima az, melylyel a magyar nemzet első királyá Szent István emléke iránt viseltetik!

Ki volt Szent István? Mije volt o a magyar nemzetnek, ma már az iskolás gyermek is tudja. Nagy neve Romától a gallicziai hegymokig visszhangzik! a hét halmu városból röpült ki a fényugár, mely fejére tette a királyi koronát, de kebléből tört fel az a fényugár, mely homlokát a glóriával környezé. Roma koronát nyújtott neki, apostoli működése szentté tette, elavulhatatlan érdemei a legmagasabb trón előtt lettek elismerve!

O volt Magyarország megalkotója. Az Árpád kori foglalás csak a területi Magyarországot létesítette, Szent István az alkotmányt adta meg a hazának; az Árpád kori foglalás vad szüvedéyek színhelyévé tette a Kárpátoktól Adriáig terjedő tért, Szent István az erkölcsök szelidítésével teremté meg a magyar hazát; az Árpád kori foglalások a pogány vallás terjesztésére irányultak, Szent István bevezette nemzetét a szeretet vallásába. Szent István alkotmányt és vallást adott nemzetének, oly két intézményt, melynek lombos törzse alatt ezred év óta virul Magyarország, diszlik a magyar nemzet. Szent István tehát királyá és apostola volt nemzetének!

Jegyzet-e fel valaha Clió érc táblájára oly fejedelmnek nevét, kihez hozzá tehetné esztől, nemzetének »atya« volt? Nem! Soha! Szent István a magyar nemzetnek valódi atya volt; ki gyermekei boldogságán kívül semmi másért nem törekedett, egyedüli

azokba a mélyleges szemekbe, amelyeknek fényé engemet idáig hozott.

— Szeretsz, ugy-e Jolán?
— Szeretlek.

— Látlod, érttem jöttem idáig, de eljöttem volna utánad még az Océánon túl is. Ha másé léx is, utánad megyek, mert arnyéköd lettem. De ha megosalnál! . . . Az halálom lesz! De a tied is!
Tudom, hogy másé lesz, de csak külsőleg, szívben mi egymásé maradunk.

Budapest, 18** szept. 8.

Ideérkeztlnek. En mint Liphay Elemér grófnak, Jolán férjének titkára.

Édeni napokat élünk. Liphay utazik, mi mint vadgalmok vagyunk szerelmben, boldogságban. Jolánt folytonosan intem, meg ne csaljon, mert az az én halálom lesz de az övé is.

Ma a városligetben voltunk. Azóán bizonyos zavart vevék észre, minek okát kérdeztem.

— Mit kérdezi? Mi köze hozzá!
— Jolán! — kiáltottam vadul. Te mást szeretsz! Tudom, sejttem. Már multkor láttam a színházban azokat az édes pillantásokat! Jolán te mást szeretsz! . . .

— Oh, te kis bolond!

— Jolán! Ekkémet teljesíteni fogom. Halálom, de a te halálod is lesz, ha megosalzal!

— Hat meg tudnál ölni, te kis bolond, — kérdé fejét vállamra hajtva.

— Meg!

— Igazán? Nos akkor, — hogy téget ne vándoljanak — neesse!

Ezzel egy óres papírra a következő sorokat írta.

»En, gróf Liphay Jolán ezennel kijelentem, hogy életemet megüvva, annak magam vetitem véget.«

— Most csak elhiszed te kis bolond, hogy szerettek!

Mint az örült rogytam terdeimhez, átfogva azokat, — rimánkodtam, esdekeltem bocsánataért.

Es o — megbocsátott!

. . . De a feltékenység ördöge már megszállott!

— Bizonyítéko, bizonyítéko, bizonyítéko, mert megörülök! . . .

Budapest, dec. 4.

Megtudtam mindent már! Jolán többé nem szeret. Gyanum alapos volt. A férfiu ki helyemet eloglalta, hadd eljen, de neki megkell halnia!

Oh Jolán, boldogtalan boldogságom te!

Zarándfalu, február 2.

Megtörtént! . . . Itt bujdosam ez ösmeretlen taluban . . .

Elöttem van véres árnya, előttem amint térdre rogyva rimánkodott kegyelemért . . . S jgérte, ismét szeret . . . Elfeledt azt a másikat!

Hiába az esdeklés, hiába a volt a könyörgés!

Oh az a véres árny, azok a megtört szemek . . . Segítség . . . Megörülök . . . Pedig nem kellene félnem, hisz ott van saját vallómása, melyet önfelelét pillanatában adott: üldözni nem fognak . . .

De üldözöm az a véres árny, mely éjjel-nappal követ, mely tátongó sebét elem terjeszti, bosszuért kiált föl az égbe . . . Üldözöm az önnön lelkiösmeretem, üldözöm önmagamat.

El, el innen, tovább, tovább! . . .

Kakes, március 7.

Ismét másutt. Kietlen, vad vidék, pusztaság mindenütt . . . Ep ugy mint bennem . . .

Egy eszközöm van, melylyel azt a sölet arnyat el tudom magamtól néha üzni. Az a száraz la! Kottáim: keblem sötét szenvedései. Kenyeret is ez ad. Nem kell más, mint amennyivel a má holnapig elüzsem. Az emberek szánszázokozán tekintenek reám. Reám, az önmagától üldözött gyilkosra. El, el innen, tovább, tovább! . . .

Gödöllő, június 17.

Megtört agg vagyok, 32 évvel . . . Reszkető kezem a nyiretlyüt már-már alig bírja, de azért huzom, huzom, hogy az a véres árny, hogy az a tátongó-seb, hogy az a bosszuért kiáltó ajak ne legyen előttem . . . Közél vagyok a várososh, bolnap már meglátom sirhanjtát. Tovább, tovább!

Budapest, október 2.

Onnan jövök, az o sirhalmáról, melybe én tettem el, de amelyben önnön magam is ott vagyok. Nem ösmernek. A külváros orgánaiat én vagyok a mulattatója. Huzom veszettül, huzom szakadatlanul . . .

Azt hiszem, nem sokáig vonszolom keresztemet. Erzem, hogy a szív, mely most is szereti áldozatját, utolsókat liktet . . . Elzúlve, lenézve vándorol az a toprongyos alk, kinek oly szép jövőt jósoltak valaha . . . Szegény anyam, eszembe jutsz . . . Könyyeim hullnak! . . .

A lapok többi része valószínűleg a ráhullatott könyvekkel elmosódott.

Bethlen Oszkár.

öröme, egyedül munkássága abban összpontosult, hogy a hazát nagygyá, nemzetét boldoggá tehesse. Jól tudta mint *fejedelem*, hogy csak a nemzet és királya között kölcsönösen fennálló s mint kettőt egyenlően kötelező *alkotmány* az, mely egy nemzetet boldoggá tehet s jól tudta mint *embert*, hogy nemzete csak akkor és úgy éri el azon erkölcsi magaslatot, melyen minden nemzetnek állania kell, ha erkölcs alapjára fektetett *vallással* bír; s mert mindezt jól tudta, megalkotta az *alkotmányt*, megalapította a *vallást*.

A nemzet ma is bírja ez *alkotmányt*, Magyarország uralkodó *vallása* ma is a Szent István *vallása*, s élteit a *nemzetet* a remény hogy a jövő *ezredévben* is e két hatalmas tényező mellett, *virulni* fog a hon, élni fog a nemzet és e reményt táplálva kegyelettel emlékezik meg királyáról s apostoláról annak névnapján!

Ápoljuk keblünkben e kegyeletet s ne feledjük soha, hogy *önmagát* tiszteli meg az a nemzet, mely nagyjainak emlékét tiszteli! A magyarnak pedig nem volt oly *nagya* egy sem, mint Szent István az első apostoli király!

Magyar Ernő.

A közigazgatási törvényjavaslat.

A törvényhozást, sőt az egész ország közvéleményét hónapokon át annyira foglalkoztatott közigazgatási törvényjavaslat sorában, a képviselőház augusztus 6-án tartott ülésében nagy fordulat állott elő. A kormány az eddig elért erkölcsi eredmény biztosításával, az általa benyújtott javaslatot módosította s azt következő két szakaszra redukálta:

1. §.

A közigazgatás a vármegyékben állami feladatot képez, melyet kinevezett állami közegek intéznek részint önmagóknak, részint a törvény korlátai közt önkormányzati elemek közreműködésével.

2. §.

A belügyminiszter utasítatik, hogy az 1. §-ban kimondott elvnek megfelelőleg: a vármegyei közigazgatási közegekről és azok hatásköréről a vármegyék önkormányzatáról, a közigazgatási bíróság szervezéséről és hatásköréről, valamint a közigazgatási bíróságokról egyidejűleg terjesztszen elő törvényjavaslatokat.

Közigazgatási hatóságok, a büntetői költségek behajtásánál.

A kir. bíróságok előtt felmerült büntetői költségek behajtásáról és elszámolásáról szóló 1890. évi XLIII. t. c. az ennek életbe lépésére és végrehajtására tárgyában kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet az évi július hó első napján lépett hatályba.

Mint hogy az idézett törvény végrehajtása a közigazgatási hatósági közegek közreműködését is igényli, a belügyminiszter az itt következő eljárás tárgyában körrendeletet bocsátott ki, melyet alább a következőkben közlünk.

Az 1890. évi XLIII. t. c. §. 3. a következőleg intézkedik: „A terheltnek vagyoni állapota felől az ítélet hozatala előtt alapos tájékozást kell szerezni s e végből rendszerint utolsó tartozkodó vagy lakó helyének előjáróságától, a mennyiben vagyona másutt volna, ama közegek előjáróságától is hivatalos bizonyítványt kívánandó be. Az ide vonatkozó megkeresést, ha az eljárást vizsgálata előzi meg, a vizsgálóbíró, más esetekben az eljáró bíró van hivatalos a község előjáróságához intézni. Az imént idézett végrehajtási utasításnak ezen törvényszakaszra vonatkozó rendelkezései a következők: 6. §. A vagyoni, valamint ezzel egyidejűleg erkölcsi bizonyítványoknak beszerzése végett a II-ik mintának megfelelő megkeresés

rendszerint a terhelt utolsó lakóhelyének község-hatóságához (község-előjáróságához, városi tanácsához, Budapestben az illető kerületi előjáróságához) intézendő. Ha a terhelt rendelkezési helyével nem bír, vagy utolsó tartozkodó helyének, esetleg a büntetendő cselekmény elkövetése vagy az elfogatás helyének község-hatóságához és a mennyiben a terheltnek vagyona másutt is volna, e hely község-hatóságához is kell fordulni. E végből a megkeresés az illető község-hatóságához azon ügyekben, a melyekben vizsgálatalnak van helye, a vizsgálóbíró által, más ügyekben az eljáró bíróság által intézendő. Különösen sürgős esetekben a megkeresés címzése alá irandó e jelzés: „Felette sürgős.“ Sajtóbírósi és fegyelmi ügyekben megfelelő külön minta használatát mellett csupán vagyoni bizonyítvány beszerzése iránt teendő intézkedés. A kir. járásbíróságok hatáskörébe tartozó és sürgős elintézését igénylő ügyekben a vagyoni és erkölcsi bizonyítvány beszerzése mellőzhető akkor, ha a bizonyítvány a büntetői költségekre nézve a nélkül is hozható határozat. 7. §. A 6. §. szerinti megkeresett hatóság köteles a bizonyítványt késedelem nélkül, sürgősnek jelzett esetekben haladéktalanul kiállítani és a megkereső bíróságnak visszaküldeni. Budapestben a ker. előjáróság általában, máshelyeken pedig a közégi előjáróság vagy városi tanács, akkor, ha a terhelt állami adóját a királyi adóhivatalnál közvetlenül fizeti, a bizonyítványnak azt a részét, mely az adóadatokra vonatkozik, kitöltetlenül hagyja s a többi részének kitöltése és a bizonyítvány aláírása után a megkeresést előbbi a budapesti városi adóhivatalhoz, utóbbiak az illetékes kir. adóhivatalhoz haladéktalanul átadni kötelesek. A budapesti városi, illetőleg a kir. adóhivatalok a bizonyítványba az adóra vonatkozó adatokat haladéktalanul bevezetni, a bizonyítványt aláírni, s azt a megkereső bíróságnak megküldeni kötelesek. A bizonyítvány a bírósághoz való beérkezése után a költségjegyzékhez csatolandó és ennek megtörténte a költségjegyzék külföldön feltüntetendő. Mint hogy az 1890. évi XLIII. t. c.-z., márc. 1. évi július 1-én hatályba lépett, sürgősen utasítja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy a törvény 3. §-ára való utalás mellett a végrehajtási utasítás fentebb egész szövegében közzölt 6. és 7-ik szakaszait a területén létező összes kis- és nagyközségek előjáróságával, illetőleg rendezett tanácsú városok tanácsával szoros mihez-tartás végett haladéktalanul ismertesse meg és egyuttal őket az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány mintájának egy egy példányával lássa el. Felhívja a hatóságot erkölcsi és vagyoni bizonyítványának a bent közölt minta kitöltésével késedelem nélkül leendő kiállítására és a kir. törvénysekhez boríték alatt azonnal visszaküldésére, valamint esetleg a jegyzet rovatban annak kitérítésére, vajon a nevezettnek még mely községben van tudomása szerint vagyona? A mennyiben fentnevezett adóját közvetlenül az adóhivatalnál fizetné, a bizonyítványnak az adóadatokra vonatkozó része kitöltetlenül hagyandó, a többi részének kitöltése és a bizonyítvány aláírása után a megkeresés az illetékes adóhivatalhoz teendő át. Az adóhivatal által a bizonyítvány az adóra vonatkozó adatokat kitöltése után aláirandó és a fentnevezett bírósághoz boríték alatt vissza-küldendő. Különös helyet helyez a miniszter arra, hogy az utasítás azon rendelkezései, mely szerint a vagyoni és erkölcsi bizonyítvány kiállítására a közégi előjáróságokhoz, illetőleg városi tanácsokhoz intézett megkeresések folytán a bizonyítványok mindenkor késedelem nélkül, oly esetekben pedig, midőn a megkeresések „felette sürgős“ jelzéssel látvák el, haladéktalanul kiállítandók és a megkereső bíróságnak visszaküldendők, illetőleg oly esetekben, midőn a bizonyítványban kitérítendő adok mennyisége rendelkezésre nem áll, az illetékes királyi adóhivatalhoz elküldendők, a legszigorabban betartassanak. Ezen kötelezőségek elhanyagolása esetén a vétkező közegekkel szemben a fegyelmi törvény szigorosa lesz mindannyiszor alkalmazandó. A mi a bizonyítványnak mi módon való kiállítását illeti, a terhelt egyén vagyonának alakoszerű összeírása és becslése mellőzendő és a vagyoni kimutatásba a terhelt egyén vagyoni állapotát stőtüntetendő adatok a közégi előjárók illetőleg városi tanácsok tudomása mellett rövid uton beszerzendő értesítés alapján történendők ki. A szóban forgó bizonyítványokér, valamint az azok kiállítását megelőző

eljárásért semminemű díj nem jár; a köz-ségi bizonyítványok a több helyütt eddigélő divótt gyakorlat szerint a lelkész részéről való megerősítése, valamint a politikai hatóság részéről leendő hiteltelítése az ügy gyorsítása érdekében mellőzendő.

Végül kijelenti a miniszter, miszerint megvárja, hogy ezen rendelete pontos fogantatását mindenkor a legszigorabban fogják a törvényhatóságok ellenőrizni és különösen az előjáróságokat azon nagymérvű felelősségre figyelmezteti, mely őket a bizonyítványokba bejegyzendő adatok valódiága tekintetében kizárólag terhelendi. M. K.

A szegények ingyenes gyógykezelése.

Nem szándékom e becses lap szerkesztőjének türelmével visszaélni; de kötelesség érzetem parancsolja, hogy a betegek ingyenes gyógykezelése tárgyában, mindaddig felszólaljak, míg az e kérdés körül fennforgó sérelmek orvosolva nem lesznek, ha ugyan a lap tisztelt szerkesztője a lap hasábjait e közérdektől ügynek, továbbra is megynitni szives leendő.

Orvos kartársaimat már több ízben voltam bátor e lapok hasábjain megirt soraimmal felkérni, hogy becses véleményük nyilvánításával támogassák törekvéseimet, mely nem más, mint megtalálni a célhoz vezető módot a szegények ingyenes gyógyításához. Minthogy azonban eddigélő habár orvosi kartársaim mindenikét ép oly mérvben lelkesíti e humanitáris kérdés mint engem; de mondom mint hogy eddigélő semmiféle nyilatkozat az orvosi kar részéről nem történt, és minthogy időközben ismét oly dolgok adtak elő magukat, a melyeknek megoldása elkerülhetetlen szükségessé vált s melyet a tisztelt jogász világ derithet fel csupán, elmondván alábbiakban a a felmerült dolgokat, a nagykanizsai jogász urakhoz fordulok sziveskedjenek minket orvosokat, az alábbi kérdésekben becses véleményük nyilvánításával a dolog jogi részével megismertetni.

Előfordult ugyanis oly eset, hogy bizonyos hatóság egy szegénynek abbéli kérelmét, hogy az ő részére hatósági szegénységi bizonyítvány állítassék ki, elutasította azon okból, mert a kérelmező a kért bizonyítványt arra akarta használni, hogy annak alapján állami ingyenes gyógykezelést nyerhessen.

Történt továbbá, hogy egy hatóság, mely a kért szegénységi bizonyítvány kiállítását megtagadta, a beteg szegény 7 éven alóli gyermeknek, gyógyításáról maga sem akart gondoskodni, bár az ily kis koruak gondoskodására a törvény maga utalja a hatóságot.

Eme felmerült esetekből bátor vagyok a tisztelt jogász kart kérni, sziveskedjék a következő feltett kérdésekre nekem becses jogi nézetét nyilvánítani.

1. Van-e a városi tanácsnak, vagy más községi hatóságnak joga, szegénységi bizonyítványt kérelmező községi szegényt kérelmetől elútni csak azon okból, mert az illető, a bizonyítványt állami ingyenes gyógykezelés céljából akarja felhasználni.

2. Nem köteles-e a város vagy község az ilyen visszaütött szegény betegről, sajátjából gondoskodni? Főleg pedig akkor, ha a beteg 7 éven alóli gyermek, melyet törvényeink értelmében orvosilag gyógykezelnit kell, — és ha igen;

3. Nem kötelessége-e az orvosnak, a így nekem, minden szegény számára sürgős esetekben a gyógyszerzet saját felelősségemre rendelni s kiszolgáltatni a gyógyszerészek által, — mely esetben az utólagos láttamozását az előjáróságtól jogszerűleg követelhetem-e?

Egy gyakorló orvos.

*) Közérdektől cikkeknak lapunk hasábjait mindig nyitva vannak. A szerk.

igy! Ő tanult, végre elérte célját nagy nehezen, a most a semmisségbe dőlt.

A level a mit írt neki egy „valaki” az örült hűröndében volt. Az anyja megtalálta csak hamar megtudta, hogy az Irma maga írta, aki tudni akarta ha nem felejtette el azt, hogy mit neki ez ifjú ígért, mielőtt az egyetemre távozott, hogy „egymással leszünk s csak aó, kapa választhat el minket!!!”

De megtudták Irma szülői is és a leánynak szemrehányást téve e teitőért zárdába küldték egyetlen szeretett gyermeküket, ki most a cellák közt naponta imájába foglalja: Lajost, az ispánnak egyetlen fiát, a „szerelem bolondját” kit ő maga tett örülté!!!

Törvényssék.

A félmilliomos ternó ügye még lapunk zártául nem nyert elintézet a kuriánál. Bár a legfőbb bíróságunk szüntelenül ülészik a Szeifert előadó lehető sietséggel ohaítja az ügyet lebonyolítani, a nagy halmaz, mely e per tárgyat képezi nem engedte eddig, hogy az előadás végéhez érjen. Utolsó ülésben az előadó a végvártalások eredményét ismertette, mely tudvalevőleg két ízben, — a több napon át tartatván — nagy írat éamót képez. A legváltó színűbb, hogy a jövő hét vége felé az előadás befejezéshez fog jutni s akkor talán szombaton az ítélet kihirdethető lesz.

Új törvénysséki elnök. A királyhagyon túli kolozvári törvénysséki elnöki állás megüresedvén, — mint a hivatalos lap közli, — ez állásra, Ő Felsége a marosvásárhelyi ítéltő tábla volt bírját báró Szentkereszty Zsigmondot nevezte ki, az új elnök hétfőn fogja elfoglalni új állását.

Hivatalból indított sajtópör. A Nepszava című szocialista lap ellen a kir. főügyesség hivatalból sajtópört indított a június 12-diki számában Békésmegyei dolgok cím alatt megjelent cikk miatt, melyben a békésmegyei

tisztakar ellen nyilvános rágalmazást és becsületsértést követ el. A cikkért, valamint a Nepszava többi inkriminált cikkeért Radó Ignác vállalta el a felelőséget s védőjeül Pollák Illés dr. fővárosi ügyvédet választotta. Radó az inkriminált passzusokba foglalt állításokat bizonyítani akarja s így a békései ügyet tulajdonképen ott fogják tárgyalni a fővárosban.

Közgazdaság.

A kávécsok italméresi illetéke. A pénzügyigazgatóság a fővárosi kávé és kávémérő ipartársaság kérvényére a pénzügyminiszterium rendelete alapján azt határozta, hogy a főváros területén lévő kávémérők terhére — különbség nélkül, vajjon egyesek a poharazás mellett borkak és sörnek palaczkokban (zárt edényekben) az üzlet helyiségben elfogyasztásra való előrusításával is foglalkoznak-e vagy sem — a kiméresi tizetek vállalkozóira meghatározott teljes tétélek kötötöde veitessek ki és az a körülmény, hogy az illető engedélye a poharazás mellett palaczkokban (zárt edényekben) az üzleti helyiségben való elfogyasztásra bor, vagy sör előrusítást is gyakorol, az italméresi illeték megállapításánál csak annyiban vétetik figyelembe, hogy az új üzlet a IV. csoportnak valamelyik magasabb osztályába soroztatik. Ennélfogva azok a kávémérők, a kik palaczkborknak vagy palaczkörnek ülő vendégek részére való kiszolgáltatására is engedélyt nyertek, a 40 frtos tételnél kisebb illetékkel meg nem róhatók, a 20 frtos tétel azon legkisebb terjedelmű kávémérések számára tartván fenn, a melyekben csupán csak égetett szeszcs italok poharanként szolgáltatnak. A kiket magasabb illetékkel róttak meg, azok kérvény útján kérhetik, hogy az illeték kivetés e rendelet értelmében helyesbítessék. Az ipartársulat elnöke felhívja tehát tagjait, hogy ügyeik elintézése

és felvilágosítások szerzése végett nála (IV. kerület Lipót-utca 36-dik szám alatt) jelentkezzenek.

Budapesti gabnatőzsde. Buzát a lefolyt hét folyamán jól kiultak, a kereslet kedvező volt. — Elkelt szilárd iránzat mellett 20.000 métermáza, 5 krral magasabb áron. — Egyéb gabonamérekben csekély üzlet, rozs 10—15 krral, tengeri 5 kral drágább, árpa, zab változatlan. — **Terménytőzsde.** Zsivadék változatlan. — **Disznózsir** 52 frton kötött. — **Szalonna** 45—45.50 frton. — **Szilca** csendes. **Boszniai** 100 drbos október—novemberre 9.25 frton, szerbiai szokványminőségű 8.25 frton kötöttet 50 kilóinkint.

Szerkesztői üzenetek.

152 **H. M. Szeged.** Megjött. Sorát kerítjük, de most igen elvagyunk halmazva költeményekkel, talán prózára hamarabb rá kerül a sor.

153 **R. Zs. Turgenjev** jónai fog.

154 **Gleichenberg.** Örülünk a szerencsés megérkezésnek, eredményes visszatérést!

155 **Zürich.** Várunk levelet és könyveket részünkre, itt az intézkedés meg van téve. B. visszatérével a ténykedés is megkezdődik.

156 **S. E. Gy. Budapest.** Azt hisszuk időközben megérkezett, de azért intézkedtünk a jótállás iránt. A továbbiak mind a jótállatnak esztertek befiz.

Felelős szerkesztő: Cs. Patotai Ákos.

Nyilttér.*)

Fekete, fehér és szines selyemszövetek 60 krtól fel egész 15 frt 65 krig méterenkint, sima vagy tarkozott (mintogy 240 különböző minőségben, szinben és mintázott szöveteket (körülbelül 2000 szinben) küld végenként vám és postadíjmentesen **Henneberg G.** (cs. és k. udvari szállító) gyári raktára **Zürichben**. Minták megrendelésre azonnal küldetnek. *Levelekre Szajola 19 krosbőlyeg ragasztandó.* 774

*) Az e rovatban közlöttékkért nem vállal magára felelőséget a szerk.

1984

891. sz.

Zalavármegye számvevőségétől.

Arlejtési hirdetmény.

A zalavármegyei összes szolgazemélyzetnek 1892. évi egyenruhájához szükséges cikkeknek 24488 meter fehér béllés vászon, 34 meter kanavász, 2484 meter kemény vászon 16264 meter vitorla vászon, 136 tábla vatta, 9 duczat kapocs 14¹/₂ duczat makk gomb, 23¹/₂ duczat rásza, 28¹/₂ duczat gyűrű, 2¹⁰/₁₂ duczat drágón gomb, 19¹/₂ duczat csont gomb, 11¹/₂ duczat köppen gomb és 38 drb. nyakravalónak szállítása, 34 drb. kék atilla, 10 drb. szürke köppen, 74 drb. nadrág és 38 drb. nyári foszlányának elkészítése, 38 drb. kék sapka kiállítás, 34 drb. kék atillára, 74 drb. kék nadrágra szükséges sárga zsinórzat kiszolgáltatása, mégis 58 pár nyári uj csizma (16 pár sarkantyú) és 36 pár téli uj csizmának szállítása, — továbbá: a vármegyei központi irodák részére 1892. évre szükséges következő irodaszerek és egyéb cikkeknek u. m.: 9 rizsma (rizsmája 1000 ivvel számítva) diógyöri merített mediánpapir 150 iv imperial, 3 rizsma miniszter, 82 rizsma fehér iroda, 1 rizsma regiszter, 43 rizsma nagy boríték, 20 rizsma medián, 4 rizsma regal, 15 rizsma nagy concept, 10¹/₂ rizsma kis irodai merített, 130 rizsma kis concept papir, 500 iv vörös itató papir; 45 klg. spagét, 205 doboz réztoll, 58 klg. közönséges pecsétviasz, 100 liter fekete tinta, 30 üvegecske vörös tinta 32 duczat fekete írón, 50 duczat vörös írón, 402 klg. stearygyertya (csomagját 56 dgr. számítva) 20 klg. fagyú gyertya, 300 drb. tollnyél; 30,000 drb. pecsét ostya, 24 kötet nemzeti színű hivatalos zsinor; 140 üveg autograph tinta és 10 rizsma lytograph papirnak, — 42 üveg cink praeparat, 50 drb. kemény papir, 6 üveg fekete festék, 6 klg. gumi arabicum; 11 klg. vékony terpetin, 4 klg. faolaj; 3 klg. szivacs, 12 klg. habkő, 3 klg. szappan, 3 klg. fagyú, 14 klg. légsav, 350 iv takaró papir, végre a hivatalos folyosók kivilágosításához 160 klg. petróleum és 2 utcai lámpa kivilágosításának biztosítása érdemében folyó évi augusztus hó 27 én délelőtti 9 órakor Zala-Egerszegen a megyei számvevői irodában írásbeli zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Miről mindenki azon megjegyzéssel értesítettik, miszerint a vállalkozni szándékozó által beadandó ajánlati levél (Offer) a megyei számvevőséghez folyó évi augusztus hó 27-ig délelőtti 9 óráig beadandó, mert elkéssetten beadott vagy utó ajánlatok tekintetbe nem fognak vétetni, — megjegyeztetvén, hogy a beérkezendő ajánlatok között való szabad választási jogot a törvényhatóság magának fentartja.

Minden ajánlati levél a szabályszerű 50 kros bélyeggel ellátandó, az elvállalendő munka vagy cikk tisztán és értelmeg az azért ajánlott összeg pedig betűvel és számmal kiteendő és 5%. bánat pénzzel ellátandó, azon hozzáadással, hogy a tárgyalás befejezése után a vállalkozók által letett bánatpénzt biztosított képen 10% kiegészítendő, mely vagy készpénz, vagy állami kötvényből állhat, — az ajánlati levél a vállalkozó által annak vezeték és keresztneve ugy lakhelye hozzáátelével aláírandó.

A szállítandó cikkeknek minősége, valamint az azokra vonatkozó minták és feltételek folyó évi augusztus hó 27-ig vagyis a tárgyalás napjáig minden nap a megyei számvevőségél megtekinthetők valamint bővebb felvilágosítások is nyerhetők.

Zala-Egerszegen, 1891. augusztus hó 10-én.

Czukelter József

megyei főszámvevő.

25°.
árleszállítás a zöldszakarmány préseknel.
 Bizant szabadalma mindennemű takarmány conserválásához
 azaz fű, here, csa'amadé, répalevek, stb. takarmány zöld
 és édes állapotban való eltartására

1000 darabnál

több van 1000nk Ausztria-Magyarország és Németországban használatban.

Összesen vasalkatrészek, egy pár emeltyű 2000 mézsa zöld takarmányra most csak 75 forint.

Egy hőmérő tartalék hőmérővel " " " " 10 "

Használati utasítás, mely az eredményt bizonyítja, ugyazintén prospectusok, ajándék előmenyűk és bizonyítványok ingyen és bérmentve.

Legújabb találmány!

NORMAL EKE

Áthelyezhető kerékállítással. Egyetlen két vasú eke, mely mint egy vasú melyítő szántóeke vagy pedig combinálva, használható! — Egy kerék sem megy a szántóföldön! — Egyszerű constructió! — Nagyszerű munkavégzés. Kerjék pontos leírását és vizsgálják ezen találmányt.

Az összes államokra szabadalmazva. Jótállás és próbaidő.

PH. MAYFART & Co., Bécs², Taborstrasse 76.

Frankfurt a M. Berlin N.

gazdasági gépek gyára, vasöntőde és gőzhámor.

Specialgyár, földművelési gépek, borsajtók, gyümölcs hasznosítható gépek, asszálókészülékek stb. dr. Ryder szabadalom

Megbízható ügynökök kerestetnek.

86. 8-10

Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkesz urnak aláírásával el van látva.

Első oszt. méh Tricot- és fehérmű gyára Kapferer L. és társa cégnek Bécs, Hernals.
Kneipp Sebestyén lelkesz Egészségi fehérműi.

Főraktár:

Nagy-Kanizsán Irmler Józsefnél, Keszthelyen Mérei Ig.-nél.

868 11-12

Kapovarován Lán Mór és Testvérénél.

Hirdetmény!

Horvát-Szt.-Miklós község előjárósága közhírré teszi, hogy a község husvágási joga, italmérési és fogyasztási adója 1892. év január hó 1-től kezdődő 2 éven át albérletbe adatik.

Az italmérési adó évi bérösszege 600 ft.

A fogyasztási adó évi bérösszege kiegyezés folytán állapittatik meg.

Szt.-Miklóson, 1891. aug. hó 9.

Bunits István h. bíró.

913 2-1

Petrekány János bíró

Keil Alajos-féle PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

Legkitünőbb mázó-szer puha padló számára. 1 nagy palack ára 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

Legjobb és leggyorsabb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr. 912 8-1 mindenkor kapható.

Fesselhofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

Richter-féle **Pejettörő**
 Legújabb türelmi játék. 176 foliát. Nagyon érdekes és nagyon mulatósgos. Ára 35 kr.; minden játékos irakodáshoz kapható. Utánasoktól ovjunk magunkat és csakis oly skatulyákat fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony” van.

OSIK JÓZSEF

első szeremi portland-cement- és vízhatlan mészgyár 812 24-30 BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.

ajánlja a t. építkezési vállalatok, földhírtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint nagyvállalatok építkezéséhez becses figyelmükbe saját gyártmányát

PORTLANDCEMENT ÉS VÍZHATLAN MÉSZT

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak. — Ajánlják a magyarságot kívánatra kérésre megküldetik.

Bécs, 1872. Érdem-érem. Budapest, 1885. Nagy díszokl. Eszék, 1889. N.-Palánkán, 1887. Arany-érem. London, 1878. Díszoklétel.

Paris, 1867. Bronz érem. Ujvidék, 1875. Arany érem. Szeged, 1878. Arany érem. Trionst, 1883. Arany érem.

Érdem-érem.

Budapest, 1885. Nagy díszokl.

Eszék, 1889. N.-Palánkán, 1887. Arany-érem.

London, 1878. Díszoklétel.

Luser L. Tourista tapasza

biztosan és gyorsan ható szer a tyúkszem, lábtalp és sarkon lévő dagasztás és egyéb bőrkeményedés ellen, a hatásért jóállás vállaltatik. A gyógytárcsákban kapható.

885 5-6

A nagy mennyiségű olívméreg okmányok betekinthető

SCHWENKES L. gyógytárban Meidling-Bécs.

Valódi e tapasz csak akkor használható utasításokkal és minden darab a fentebbi védjeggyel s aláírással el van látva, miért is óvakodni kell az utánzásoktól. Kapható N.-Kanizsán Márton és Hubert keresk., és Belus L. gyógyszer.

A nagy mennyiségű olívméreg okmányok betekinthető

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár Részvénytársaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső vározi-ut 1696/99. sz. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utca 14. szám. 811 20-24

Ajánja kitünő és szilárd szerkezetű, gőz- és járgányes plő-készülettel és számos első díjjal kitüntetett szab. SCHLICK-féle 2 és 3 vasú ekélt, és szab. mélyítő-ekélt, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasú ekélt talajmivelő eszközzel, horonált és rögtörő hengerelt valami SCHLICK-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsológ és daráló, szabad Jókay-féle „Hungária” daráló-gépek erőhajtásra, órlómalmok és olajmalom-berendezések. Eredeti amerikai kévektő és marok-rakó arató-gépek és fűkaszálgépek, szállítható mezeti vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjuttányosabb árak. Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Egyetlen egy kísérlet mindenkit meg fog győzdtetni, hogy a

Zacherlin

valóban a legkitünőbb szer minden rovar ellen,

mivel — e tekintetben páratlan — bámulatos erő- és gyorsasággal teljesen kipusztít mindenféle rovar. Legjobban alkalmazható elhíntés által az üvegre csavart Zacherlin önmegtakarítóval.

A Zacherlint nem szabad a közönséges rovarporral összetévesztetni, mert a Zacherlin egész más különlegesség, mely soha és sehol sem kapható, mint

837 8-10

lepecsételt üvegekben J. ZACHERL nvel.

A ki tehát Zacherlint kér és papírtékercében vagy dobozban port kap, mindenesetre meg van csalva. Valódi kapható:

Nagy-Kanizsa: Fosselhofer János, Ström és Klein, Schwarz és Teuber, Prazlmeyer és Deutsch, Márton és Huber, Neu és Klein, Rosenfeld Adolf, 10, Rosenberg Miksa, Náthas Armuth uraknál	Bécs: J. B. Kaufmann's Csáktornya: Strahla testvérek, Grasser és tvérek, Heinrich Miksa és Güncy W. gróczyasortárban	Keszthelyen: Wünsch Ferenc, Oszmán Pál, Márton Mór és A. Schleifer uraknál, Nagy-Atadon: Nádasdi Alajos uraknál Zala-Egeresen: Kaster Sándor, Kubinsky Adolf, Unger N. Weiss János utódai, Gyarmati Vilmos, Rechsitzer M. uraknál
---	--	---

Nyomatott Fischer Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán, 1891.

Munkaközösség:

Magyar-utca 88. házszám.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak ismert közekből fogadtnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai-takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre	5 frt — kr
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttér petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Ki a jobb hazafi?

Ki a jobb hazafi? Az-e a ki saját nézetét feléje helyezi a közérzletnek, s hogy nézetének érvényt szerezzen bármely eszközök is hozzá nyul, csak azért mert azt hiszi, hogy a cél megszentelést minden eszközt; vagy pedig az: ki saját nézetét alá tudja rendelni azon körülményeknek, melyek esetleg a hazai nyugalomát követelve lépnek előtérbe?

Önkéntlenül merült fel előttünk a kérdés, midőn a Kossuth Lajos legutóbbi iratlevelét, melyben a közigazgatási vitáról szól, elolvastuk. Önkéntlenül merült fel, mert habár nem vagyunk a nem voltunk eddig sem a Kossuth kultus-embere, némi kegyelettel viseltettünk iránta mindenkor először, mert mint hírlapíró Kossuthot nagyra becsültük, másodsor, mert mint azt az egyéni, ki a fátylát meggyújtotta a szunnyadozó Magyarország előtt nem tartottuk soha mindennapias jellemnek; de midőn az utolsó levelét figyelemmel elolvastuk, némi sajnálat fogott el mert abból azt látjuk, hogy azon magaslattól, melyen a nagyvenera évek térfia állott, az elaggott ősz nagyon mélyen szállott le.

A híven teljesített kötelesség érzetével pihenhetnek meg önk a hosszú harc fá-

radalmi után — bravi, bravissimi! — így szól a turini ősz levele bekezdésénél, melyben nem mond mást, mint azt, hogy mennyire helyesli ő az ellenzék obstrukcióját, melyet az a közigazgatási vita alatt kifejtett.

Noa, lásunk hát, mennyiben van igaza, s mennyiben méltánylandó az ellenzék harca! Tudva van az egész ország előtt, hogy a magyar felelős kormány a kérdéses törvényjavaslatl csak az ország általános többsége óhajlásának felelt meg, midőn az ősi intézményt — a közigazgatást, — modern alapokra fektetni kívánja, tudja mindenki, hogy a magyar kormány legjobb meggyőződéséből és hazafias érzületétől vezettetve készítte el a törvényjavaslatot és úgy mindenki megbotránykozással fogja venni Kossuth azon kifejezését, hogy . . . nem lett törvénynyé, ámbar Szapáry uram, még a koronát is törekvésének kortesévé tette. A magyar loyális nemzet előtt a felkent apostoli király személye szent s azt sem a nemzet sem a kormány, sem annak elnöke kortesévé nem teheti; ez oly kifejezés, melyet a magyar nemzet csak azért bocsájthat meg Kossuthnak, mert éppen ő, az elaggott ősz a magával meghasonlott lélek mondotta; a korona maga belátta a törvény szükségességét és ennek folytán támogatta tanácsos-

sait, és éppen azért nem tett valami díszes szolgálatot, és nem volt a folytatott harc érdeműs az ellenzékre nézve, mert szemközt állította az obstrukciót a nemzet többségének akaratával, a kormány jó szándékával s hazafias törekvésével és a felkent apostoli király atyáskodó gondoskodásával, és be nem látva azt, hogy az idők követelménye nem enged, s ha egy időre szünetet is az, ismét fellép s akkor kétszeres erővel követel, be nem látva ezt saját nézetét — az ellenzékieskedést, — minden éron érvényre akarta emelni. Ezt a szótár közönséges szóval „önzésnek“ nevezi. És mit tesz Kossuth? Helyeslik az önzést. Kérdjük ez hazafiaságra vall-e?

Ellenben mit tett Szapáry gróf és kormányunk?

Megalkotta a törvényjavaslatok, megalakította azt elvitázhatatlan érvekkel, hivatkozott a kor igényeire s a nemzet többségének óhajaira, védte a javaslatot s azt törvényerőre emelni iparkodott. Távol minden személyes érdektől, távol minden szenvedélytől, távol az önzésnek még csak árnyékától is, iparkodott Szapáry a modern közigazgatást megalapítani; és mikor belátta, hogy az ellenzék ellenszegülése, az agyonbeszélési systema hosszú időre elfogja odázni a törvénynyé vállást, s az elveszte-

A „ZALA“ tárcája.

Modern philosophia.

Miről már réy nem szült az ének
Jer elő philosophia;
Veled úgy sem foglalkozik már
Szegény te, az emberfia.

Mert látod, furcsa most a világ,
Nem ér rá, nem bölcselkedik;
Ki ráadja fejét, ritka az,
Tudni minden szerdik.

A philosophia mostan az;
Meggazdagodni jól, s hamar,
Es sült bolondnak tartnak aztán
Mindenkít, a ki mást-akar.

Jól élni, s dus caggyont ezerezni,
Es másnak rakni zavarokat;
A élti élni, bármí módon
Csak hozzon jó falatokat.

Becsült csak az, kinek zsebében
A bankó tusatszámra áll;
Mert így lehet csak tándökölni
Pénz a bölcsing, az ideál.

Ilyen, s aztán ehhez hasonló
Manap a philosophia;
His' Isten, az embernek töl
Mog kell undorodnia.

Zalál Zsigmond.

Lukerja.

Irtá: Turgenjeff Iden.*

Fordította: REINER ZSIGMOND.

A francia közmondás azt tartja:
Mindenkí elszomorkodik, ha egy halászt lát,
kinek ruhája száraz, vagy egy Vadászt, ki meg-
ázott.

Miután még eddig a halászhhoz semmi passzióm sem volt, nem is írheltem meg, mennyit kell a halásznak szenvednie, ha szép, tiszta idő van. A mi azonban a vadászt illeti, arra nézve az eső valóságos csapás. Es őy csapásnak áldozatai voltunk: barátom, Jermolaj és én, midőn nyírfajdra vadásztunk.

Hajnalhasadta óta esett az eső. Mindent megkísértettünk, hogy távol tartjuk magunktól, de hasztalan! A kaucuk köppenyt jól fejünkre huzzuk, egy fa alá állottunk, hogy megvédjük magunkat.

De a mi áthatlan köpenyünk — eltéekintve attól, hogy megakadályozott a vadászásba — át-bocsátá magán a vizet. Kezdetben persze azt hittük, hogy még csak nem is csapog. Midőn azonban az ágról lecsapott esőcseppek a nyakunkba is behatoltak, akkor már elfogyott a türelmünk!

— Es mindent megkoronáz! szolt Jermolaj. (Ez volt szavajárása.) Nem, Péter, azt nem töröm!

* Az orosz írók a lejjelshikének mély valóságosságú tanácsadó eső rajzával hírlapi kötelességüknek tartották olvasóikat megismeretelni. A szerkesztő.

— Mihez fogjunk hát?

— Azt tanácslom: menjünk Alezejewkába. Talán nem ősméri e kis falut vagy jobban mondva majort? Hisz anyja birtoka! Nyolc werst távolságnyira van innen. Ott ejjelezünk és holnap . . .

— Ismét visszatérünk?

— Nem. Legalább nem ide. Ismerem az Alezejewkai környéket. Egyes pagonyai és erdői még alkalmasabbak a fajt vadászatra, mint ezen erdő itt.

Nem akartam társamtól kérdeni, miért nem vezetőtt axonnal azon erdőbe. Még az nap elér-
tük a falut, melynek létezéséről mindeddig mit sem tudtam. Ezen majorsághoz tartozott egy dű-
löföldben lévő, lakatlan melléképület is. Ott töl-
töttük az éjet.

Másnap korán reggel már talpon voltunk. Ép akkor kelt fel a nap. Egy felhőske sem volt az égen látható. Minden, a mi körültem volt, sugár-
zott a naptól, a tegnapi esőcseppek a rezgő nap-
fényben csillogtak.

Mialatt a vadászokcsiba a lovakat befogták, a kis veteményes kerthen járkálam fel s alá, mely most egészen parlagon hevert. Csak néhány bokor díszlet.

Ah, mily pompás volt a szabad levegőben, a tiszta ég alatt, a csapirták repedtek és tiszta hangjuk, mint az ezüst csengetyűk hangzottak.

Szárnyaikon bizonyára harmatcseppek rezegtek. Levettem fejemről a kalapot, hossza felegzetet vettem . . . Egy széles ut bejáratánál, közvetlenül a kerítés mellett, méhkas volt, keskeny uton jutottak oda, mely magas fü és csalán közt

Nyilttér.*)

3770/ik. 1891. Érk. Junius 25-én.

Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék tkkvi. osztálya részéről közhírré tétetik, hogy Tólos György végrehajthatónak Ács Rozália férj Talos Istvánná végrehajtást szenvedő nagy-radai lakos elleni 100 frt tőke, 1889 évi Január hó 1-ső napjától járó 6% kamatai és ennek — 1/2 késed, kamatai 14 frt 43 kr. per, 7 frt 35 kr. végrehajtás kérelmi 10 frt 87 kr jelenlegi s még telmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a lentnevezett k. r. törvényszék területéhez tartozó a nagy-radai 107sz. tkben + 1129. hrsz. a foglalt szőlő váltáság köteles ingatlanok Ács Rozáliát illető 346 ftrra becsült 1/2-ed része és az orosztonyi 459 sz. tkben + 195-b. 9. hrsz. a ugyanannak tulajdonosi telvett szőlő váltáságköteles 580 ftrra becsült egész ingatlanok:

1891. évi szept. hó 26-ik napján d. e. 10 órákor

a nagy-radai ingatlan Nagy Rada község házánaál az nap délután 3 órákor pedig az orosztonyi ingatlan orosztony község házánaál Darázs Zsigmond. feleperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megartandó nyilvános árverésen eladtni fog. Kikiáltási ár a fentebb kitett becscr.

Árverezni kívánók tartoznak a becscr 10% -át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kikiáltott kezehez letenni.

Kelt N. Kanizsán, a kir. tszék mint tkkvi hatóság 1891. évi Julius hó 3-ik napján.

GR. HUGONAY. 914 1-1 kirend. kir. tszéki bíró.

Nyeres selyem bast ruhákat 10.50 krért a legjobb anyagból szállít vám- és postadíjmentesen küld **Heeneberg G. os. és kir. udv. szállító gyári raktára Zürichben.** Minták kívánatra azonnal küldtetnek. *Levelekre Szofijába 10 kros helyeg ragasztandó.* 774

*) Az e rovatban közöltéskért nem vállal magára a szerk. a szerk.

HIRDETÉSEK.

1370. érk. 1891. március 10.

Árverési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék tkkvi. osztálya részéről közhírré tétetik, hogy a nagy-kanizsai kir. bíróságnak Szent-Balázson elhalt Héder József hagyatéka tárgyában kelt 12737-890 számú végzés folytán a lentni nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a szentbalázsi 481. sz. tkben A I. 1-14. sorsz. a Héder János, Héder Victoria férj, Simon Jánosné és kiskorú Héder Anna tulajdonosi telvett s 1216 ftrra becsült ingatlanok

1891. évi október hó 5-ik napján

d. e. 10 órákor Szent-Balázs község házánaál hivatalból megartandó nyilvános önkénytes árverésen eladtni fognak.

Kikiáltási ár a lentebb kitett becscr. Árverezni kívánók tartoznak a becscr 10% -át készpénzben, vagy óvadékképes papírban a kikiáltott kezehez letenni.

A kir. törvényszék mint tkkvi. hatóság Nagy-Kanizsán 1891 május 12.

GR. HUGONAY. 915 1-1 kir. tszéki. bíró

Sarg Glycerin különlegességek.

E különlegességek azóta, hogy F. A. Sarg és Sarg

Károly azokat feltalálták, a Felsége a királyi s a legfelsőbb uralkodó család má tagjainál, valamint a hercegi házaknál is alkalmazásban van. Ajánlják a különlegességeket: Leibig báró tanár, Hebra, Zsival s Scherzer udvari tanácsos tanárok, továbbá az udvari fogorvos Thomas Bécsben és Meister Gothában stb

Clycerin szappan valódi hamisítatlan papírban és burkokban 65 kr., deszkadobozokban 60 kr., 3 db. 90 kr., egyenként áru: a 3 db. 60 kr.

Méz-Clycerin szappan dobozokban 8 db. 60 kr.

Folyékony-Clycerin szappan üvegekben 65 kr. (a legjobb szer a kezek és arc tisztítéséhez)

Clycerin ajok krém üvegekben 50 kr.

Clycerin blastol (Lajnosvászásra, s a hajkorpa elávolítására stb.) üvegekben 1 frt.

Pipere-carbó-clycerin szappan dobozban 3 darab 1 frt 20 kr.

Kalodont Clycerin-fogkrém, darabja 25 kr. (Rövid használat után, mint fogtisztító — sékülözhetlené válik.) 712 23-25

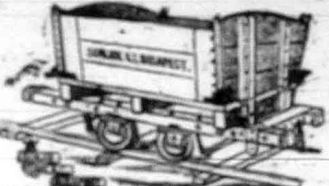
F. A. Sarg fia és társa es énkir. udv. szállítók Bécsben

Raktár: Nagy Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf Ström és Klein, Marton és Huber és Prager Béla gyógyszerészek uraál.

Luser L. Tourista tapasza

biztosan és gyorsan ható szer a typhus, láttalp. és sarkon levő dagasztó egyéb bőrbetegségek ellen: a hatáért jótállás vállaltatik. A gyógylatlan kapható. A nagy mennyiségű elismertésként betekintetik. SCHWENKE L. győgytárban Meidling-Bécs. Valódi tapasza csak akkor, ha hazánál utazással és minden darab a fentebbi védjeggyel s aláírással el van látva, mert is óvakodni kell az utáértől. Kapható N. Kanizsán Marton és Huber keze: és Bécsben L. győgytár

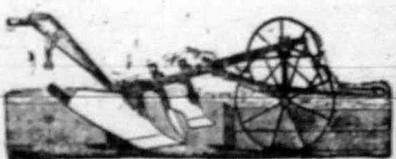

Szállítható mezei vasutakat

gazdasági, erdészeti és ipari ezélokra legjobb kivitelben — tányos árákon, továbbá:

SCHLICK-féle mélyítő-

egyetemes acél-ekéket (SACK-rendszer)

Jelentékenyen leszállított árák mellett szállít a

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Hirdetmény!

Horvát-Szt.-Miklós község előjárósága közhírré teszi, hogy a község husvágási joga, italméresi és fogyasztási adója 1892. év január hó 1-től kezdődő 2 éven át albertbe adatik.

Az italméresi adó évi bérösszege 600 frt.

A fogyasztási adó évi bérösszege kiegyezés folytán állapotatik meg.

Szt.-Miklóson, 1891. aug. hó 9.

Bunits István a. bíró.

Petrekány János a. bíró.

Keil Alajos-féle PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur) legkötőbb mázó szer puha padló számára. 1 nagy palack ára 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr. Viaszk-kenőcs legkötőbb és legegyszerűbb becsazító-szer kemény padló számára, 1 kőcsög ára 60 kr. mindenkor kapható. 912 18-2

Fessethofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

„THE GRESHAM“
Élethosszú társaság Londonban.

Magyarországi főkö: **Bpest, Ferencz-József utca 5. G.**
 Ausztriai főkö: **Bécs, Gizellastrasse 1. sz. a.**
 a társaság házában, a társaság házában.

A társaság vagyona 1890. jún. 30-án frk 111.610.613.—
 Évi bevétel biztosítások és kamathoz
 1890. évi június 30-án „ 20.084.349.—
 Kifizetések biztosítási és járadéki szer-
 ződések s visszavásárlások után a
 társaság fennállása óta (1848) „ 234.804.082.—
 A legtöbb tiszokét havi átloti 100
 alatt a társaságnál „ 55.986.875.—
 értéke nyújtattak be ajánlatok,
 miáltal a társaság fennállása óta
 benyújtott ajánlatok, összerítke „ 1.666.812.555.—
 értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal,
 melyek alapján a társaság kérvényeket kiállít, továbbá
 ajánlatokkal, díjmentesen szolgálak az osztrák-magyar
 monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak
 és a magyar és osztrák főkök. 899 3-3

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

As egészség fenntartására, az életnedvek s ezek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s legkíméletesebb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásos gyógyfűvekből a legfinomabbakban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbőgés, vértelenség, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatónak bizonyul. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalszam egy bizonyult, megbízható házi-szerzévé lett a népek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.** Elismerő iratok ezrei bárminek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Óvás! Hamiltások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „**Dr. ROSA-féle életbalszam**” minden üvegecskéje kék burkolba van csomagolva, melynek hosszoldalain „**Dr. ROSA életbalszama a „fekete sas”-oz”** címzett gyógyszer-tárból. **FRAGNER B. Prága 205-III.** német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felel pedig az ide nyomon ott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valódián kapható csak a készítő
FRAGNER B.
 Védjegy. főraktárban, gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában 205-III és **BUDAPESTEN** Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárban s Városház-téren.
 As osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárban van raktár ezen életbalszamból. 759 18-26
 Ugyanott kapható!

„prágai általános házi-kenőcs”

több ezer hálynyitkozattal ellentert **biztos gyógyszer** mindenféle gyulladások, sebek és gennyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredményes használható a női emlő gyulladásánál, a tej tepedésénél a az emlő megkeményedésénél szűlőkor, kelevényél, vérdaganatoknál, genyes szakadékoknál, pokolvarnál, körömgöknél, az ugynevezett körömféregnél, cikeményedéseknél, felpuffadásoknál mirigy-daganatoknál, szirdaganatoknál, érzékeny tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, cikeményedést, tej-elfáradást a legrovidebb idő alatt eltávolít s ahol már gennyedés mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül fel-
 válja, kiserál és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben.

Óvás! Mivel a prágai általános házi-kenőcs az a kezes utasítások, minden-
 kit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga címszelence, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) az kék kart-mba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.
HALLÁSI BALZSAM a legbizonyultabb, számtalan próbát át-
 al legbiztosabbnak ellentert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

Richter-féle
Fejettörő
 Legújabb
 türelmi játék.
 176 feladat.
 Nagyon érdekes
 és nagyon meletagos.
 Ára **35 kr.** minden
 példány letelekben kapható.
 Utasításoktól ovjunk magunkat és csakis oly skatulyákat
 fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „**veres Horgony**” van.

GRAEPEL HUGÓ
 GÉPGYÁROS
MARSHALL SONS & CO. LTD
 VEZÉRÜCYNÖKE

V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN V., KÜLSŐ YÁCZI-UT 46.
 (EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).

Ajánl legkötündőbb szerkezetű **konkolyválasztókat (Trieur)** és **gabona tisztító rosta-
 takat**, ugyszintén legújabb rendszerű **sorvetőgépeket**, könnyű faju **kétvasú ekék**,
csöves tengeri daralók, **kukoricza morzsolók**, **szecskavágók**, **répavágókat**,
 továbbá **löhere-tohtásztató készüléket**, bármily gyártmányu **eséplőgéphez**, valamint
örlőmalomok és **malomberendezési gépeket**, nevezetesen: **gabona tisztítók**-
(Eureka), **tarárok**, **malom trieurók**, **hengersizékek**, **lisztosztályozó hen-
 gerek**, **felhordók**, **dara tisztító-
 gépek** és **malom vasrészeket**; **lyukasztott rostalemezek** és **álta-
 lában mindennemű gazdasági gé-
 pek** és **eszközöket** legolcsóbb áron
 és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

— Árjegyzékek bérmentve küldetnek. —

LYUKASZTOTT ROSTALEMEZ.

SZERSZÁMGÉPEK,
 szerszámok és eszkö-
 zök gépészek, kovácso-
 k és lakatosok számára.

Örlőmalom.

**Szecska-
 vágó.**

Malomtrieur.

Sorvetőgép.

Fűkaszalógép.

Aratógép.

**Szecska-
 vágó.**

Gedolaj.

Repavágó.

Gőzmozgony.

Tisztító rosta.

Malomkö.

Löhere toklásztató

Lisztosztályozó henger.

Fecskendező.

Eséplőgép.

Csöves tengeri daraló.

Kétvasú eke.

Körfűrész.

**Szecska-
 vágó.**

Konkolyozó (Trieur).

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Lendvainé.

(1816—1891.)

Alig tudom elhinni, hogy ő is elköltözött ama, sokak által félve emlegetett sötét országba, melynek lakosai egytől-egyik „csöndes emberek.”

Még most is ott látom őt a nemzeti színház utolsó padsorának egyikében, a faktól árnyalt színházi udvar vala-

melyik padján vagy a vaczi-utca aszfaltján élénken csevegve vagy vitatkozva ismerőseivel, jó barátjaival. Mert az agg művésznő, kit több mint egy félszázad előtt neveztek el „szép Anikó”-nak, egész a legutóbbi időkig meg tudta őrizni temperamentumának élénkségét, kedélyének rugékonyságát.

Nem volt olyan művészeti kérdés, a társas életnek olyan eseménye, a melyik örökké éber figyelmét és érdeklődését kikerülhette volna. Szeretett beszélni, vitatkozni mindenről, s örömet keresett embereket, ha kellett újakat is, hogy velők gondolatait és érzelmeit közölhesse. A legtöbb művészeti újdonságnak ő volt minden hírlapnál élénkebb és gyorsabb terjesztője. Neki mindig volt készletben valami meglepő híre, a miről más halandónak alig volt, sőt sokszor nem is lehetett tudomása.

S ha az újdonságból nagy ritkán mégis kifogyott: ott volt a múlt idők érdekes emlékekkel diszan megrakott muzeuma. Ezek közt az emlékek közt még csak

nem is kellett válogatnia: az újabb generáció előtt ha nem is teljesen ismeretlen, de érdekgerjesztő volt valamennyi. Lendvainénak, ki nagy időket élt át s nagy emberekkel állt folytonos összeköttetésben, mindig volt olyan apró históriája, a miért hiába kutatnánk a régi hírlapokban, emlékiratokban és könyvekben. Benne valóságos élő krónikáját láttuk a régi magyar

színeszetnek, melynek hősei és hősnői minél távolabbra esnek tőlünk, annál érdekesebbek.

Lendvainé egy darabja a magyar színművészet fényes múltjának. Ő még átélte azokat a terhes küzdelmeket, nélkülözéseket és románok-fejezetbe illő kalandos vándorlásokat, a melyeknek franczia mintáiról Scarron regéli híres könyvében. Ott volt a magyar

magyar nyelvnek s az akkor fejlődni kezdő magyar színművelődésnek propagandát csináljanak. Ama színművészek közt, kik küzdöttek az előítélettel s ennél az előítéletnél is hatalmasabb ellenséggel: az ország nagyobb városában erős gyökeret vert német színeszettel. Lendvainé a nemzeti színház megnyitása előtt Budán már együtt működött azzal a fényes társasággal,

melynek tagjai közül Kántorné, Megyeri, Szentpétery, Fánecsy, Lendvai, Bartha, Egressy, Jókainé Laborfalvi Róza és László örök dicsőségei a magyar színművészetnek. S ezt a korszakot megelőzőleg a vidéki nagyobb városok, Sopron, Kolozsvár közönsége gyönyörködött élénk játékában, kedélyének szípköröző elevenségében s tegyük hozzá: lényének bájos voltában. Mert a harminczas és negyvenes évek híres Anikóját első sorban páratlan szeretetreméltósága emelte magas fokra a nagyközönség kegyében. A színpadon, úgy mint az életben, ennek a tulajdonságának köszönhette ritka sikereit. Szépség sohasem volt a szónak abban az értelmében, a mint például Laborfalvi Róza; de a beszédes szemek, a mosolyra örökké kész ajkak könnyen elfeledtették a finomabb vonások hiányát, s a világot ábrázoló deszkákon még jobban szembeötlő alacsony termetet. A kortársak mindig mint kedves és csinos teremest emlegetik, ki „nappal még szebbnek tetszett, mint lámpavilágnál”.

S egyéniségének eme szeretetreméltóságáért a színésznő egyes fogatkozásait is örömet megbocsátották. Elnezték, ha a színpadon nagyon is érzélgő, pathétikus modorral személyesítette a tragédiák szenvedő nőalakjait, vagy ha vígjátékokban, hevettől elragadtatva, gyakran folyamodott „szóhábaráshoz”, a mint Vörösmarty gyors beszédmodorát elkeresztelte. Mert tud-

Lendvainé Hivatal Anikó.

színeszet bölcsőjénél s szemeláltára nevezkedett az naggyá, erőssé, az elismerésre, becslésre méltóvá.

Mint vagyon és összeköttetések nélküli szegény pesti család sarja, a század harmadik tizedének elején már szerepelt ama színjátszók között, kik nélkülözések, gyakran megszégyenítő mellőztetések közt kóborolták be egyik végétől a másikig az országot, hogy a

nunk kell azt, hogy a nemzeti színház első korszakában távolról sem voltak a szerepkörök egymástól oly élesen elkülönítve, mint napjainkban. A művészek játszanunk kellett mindent derűborúra, a mint azt a szükség vagy gyakran a színgazgatók szeszélye megkívánta. Hivatal Anikó, a későbbi Lendvainé, sem szorítkozhatott az eleven kedélyű, fiatal lányok személyesítésére, a mely szerepkörben legjobban dicsérték őt a lapok bírálói; hanem válogatás nélkül el kellett vállalnia minden olyan szerepet, mely nagyobb színpadi routine-t vagy gyakran csak fényesebb öltözékeket követelt. Repertoire-jában ott találjuk Halm Frigyes „Griseldis“-ét, Hugó Viktor „Angelo“-jának Bragadin Katalináját, és Shakspeare „Hamlet“-jének Opheliáját; épp úgy, mint Lignerolles Luiza „czimszerepét, Donna Dianát, a „Molnár és gyermeké“-ben Mariát vagy Adélt az „Arkádiai menyasszony“-ban, melyért annak idejében nagyon sokszor megtapsolták. Az ábrázoló képesség ilyen elforgácsolása azonban csak kivétel és lángelmék érvényesülhetnek.

Lendvainé sem emelkedett soha a művészet ama magas polczára, melyen előtte Dérné és Kántoré, utána pedig Jókainé Laborfalvi Róza állottak. A művész nő még pályája delelő pontján is nagy részben egyéni szeretetreméltóságának köszönhette színpadi sikereit. Mert az embereket megnyerni és lebilincselni: kiváló adományai közé tartozott. Kevés művésznőnek volt annyi tisztelője és barátja, mint neki a közönség között. Az arisztokrácia tagjai épp úgy keresték szellemes társaságát, mint a jelesebb írók, vagy a felpezsdülő politikai élet szerepvivői. Lendvainé nyílt házat tartott s örömet mutatva magát mindenlét. Izléses öltözködésével épp úgy figyelmet keltett, mint bátor magatartásával, ha háts paripájára ült s tisztelőinek társaságában kilovagolt. A negyvenes évek közepén ilyen séták alkalmával sokan megbámulták őt s a főváros fiatal hölgyei közt akadtak irigyei is számosan. Az Anikó-láz nem egy uri család tűzhelyénél hintette szét a feltékenység magvait, annál is inkább, mert köztudomású dolog volt, hogy a művésznő és színészférje közt nem mindig uralkodott egyetértés. Az elhidegülés, a mint tudjuk, válással végződött s Hivatal Anikó másodsorú Latkóczy Lajoshoz ment férjhez, ki korának egyik ismertebb arcképfestője volt. Latkóczytól bírjuk a művésznő legsikerültebb hasonmását is, melyet bizonyára nem késik megszerezni a történelmi arcképcsarnok.

Lendvainét minden ünnepeletés dacára sem tudta hosszabb ideig lekötni a színpad világa. A mint kedvelt szerepkörétől válnia kellett: megvált az intézettől is, mely annyi dicsőségének

volt tanuja a megnyitást követő első esztendőkbén. Abban a korban vonult vissza, mely más művésznőknél a megfontoltabb és tartalmasabb alkotások korszaka.

Lendvainé már az ötvenes évek vége felé megszűnt a nemzeti színház tagja lenni.

Okozott-e fájdalmakat neki a korai visszanonulás? — nem tudom. Erről a tárgyról még akkor sem beszélt örömmel, ha mások szóba hozták. De a kritika, melyet utódai felett gyakran minden tartózkodás nélkül gyakorolt, mindig azt sejtette velem, hogy a magánélet örmei a színpad elvesztett bívós világáért nem nyújtottak elég kárpótlást. Nyilatkozataim sokszor az elkéseredés hangja reszketett végig s ez a hang azután nem egyszer kellemetlenségeket is okozott neki. A művészek rendszeren túlérzékenyek, s nem tudják békésen elviselni, ha valaki az eleve jükre tapint. Lendvainé lassankint elvesztette színész-barátaival talán még hamarabb barátinót, kik épenséggel nem voltak hajlandók eltűrni éles kritikáját. Az utolsó esztendőkbén már nem is keresett közöttük szórakozást. Csak ritkán, s akkor is rövid ideig lehetett látni a színház udvarán. Legörömelebb azokat az ismerősöket látogatta, a kikről jól tudta, hogy a színházi köröktől távol állanak. Ezek társaságában kedélye gyakran felpezsdült, különösen, ha az elmúlt idők szép emlékeire került a sor. Mily érdekes, mily jellemző történetkeket tudott elmesélni ilyenkor.

Egy ízben arra sürgettem: vetné papírra emlékiratait. — Csak ne menne olyan nehezen az az írás — válaszolta és gondolkodni látszott. Pár hét múlva azzal a hírrel lepett meg, hogy levelezéseit rendezti, s talán mégis csak elkészülnek az emlékiratok.

Mindez hat-hét esztendő előtt történt.

Később, midőn a dolgot újra szóba hoztam, aggodalmát fejezte ki, hogy nem talál író, a ki a „kézirát kifésülésének“ munkájára vállalkoznék. A mostani fiatal írók — mondá — az ilyen doligtól idegenkednek.

Nem tudom: elkészült-e az emlékiratokból valami, vagy a terv mindvégig csak terv maradt. A legutóbbi időkben csak ritkán találkoztam vele, az utczán néhány pillanatra. Midőn utóljára lakásán akartam fölkeresni, már csak névjegyemet hagyhattam nála. Ekkor már nagy beteg volt, önmagával és az emberekkel egyaránt meghasonlott.

Napokat töltött elzárkózva rideg magányában: mindenki ben kémet, ellenséget keresett.

Barátai már ekkor szomorú következményektől tartottak.

A sejtélem nem volt alaptalan.

Nem telt bele egy rövid hét s a hírlapok a művésznő tragikus sorsával foglalkoztak.

Szava Tamás.

Igen szép lány, igen csunya legény.

(Hossz.)

Irta: Moadósy Imre.

Az igen szép lány igen szegény volt, nem volt neki egyebe, mint egy rozsaunt vískója, a viskónak akkora ablaka, mint az öklöm; egyetlen egy szobája, meg egy konyhája, meg egy kamrája, — de a kamrában csak egy nyoszolya, a szobában csak egy szövészek volt. Kis kertjét a maga kezével ásta, turta, ültette; hanem azért termett abban minden, rozmarin, nebántsvirág, meg rózsza, a mit az igen szép lány fekete-hajába tűzött pünkösdi napján, mikor a templomba ment; termett benne egy kis bab, burgonya, kukoricza, tányérbélvirág, a miből olajat áttött térsa, a mécsésébe, — s a mellett fonogatott a hosszú esteken egymaga. Neki nem mesélt senki, nem ült mellette dali legény, a ki édes bús reggéllel tartja kedvesét a fonóban, legfőlebb — ha az emlékezetében böngészett, s egy-egy bús sóhajjal ismételte magányos életének szomorú részleteit. Mert a laza szép legényei kerültek. Azt tartották róla, hogy boszorkány, mert az öreg Dorka cigányasszonyon kívül senki sem beszélt vele.

Igy élt az igen szép lány. És egész egyedül lett volna ha egy hófehér galambja nem lett volna. Ugy szerette ezt, mint ha kedvese lett volna.

Egy szép nyári este, mikor már a hazatérő gula kolompja is elhangzott, s az estharangszó bejárta a völgy legelhagyottabb zugát is, meg a madár is visszaszállott a kedves fészekbe ott az eszterhéj alatt, az igen szép leány hófehér galambja nem jött meg. Várta, — várta, hiába. Ki-ki nézett, nem ült-e ott a kemény mellett, — nem volt ott, — lement a kis kertbe, nem furdik-e tán a vályuban; megíste, nem látja-e a tarlok felől jönni, hova buzaszemet járt szedegetni . . . a hófehér galamb nem volt sehol. Keserves zokogásba tört az igen szép lány a kapufélnék támaszkodva.

„Mért keserégsz Boriska? kérdé Dorkanéni, a lány zokogására bell kerülve az udvarra.

„Nagy szerencsétlenség ért Dorka nénem! A hófehér galambom nem jött haza!“

Dorka néni fekete kezével végig simogatta az igen szép lány könytől fényes ábrázatját, aztán így szólt:

„Nem is jön az meg többet te Boriska!“

„Hova lett? . . . látta kigyelme?“

„Az az igen csunya legény agyonlötötte. . . Láttam, mikor lecselt össze csappant szárnyakkal, leestungó fejét, véres gyöngyosrral fehér nyakán.“

A szép leány összeesett. Hajából kifoszlott a pántlika, szeméből kiszáradt a könny; — hanyatt feküdt a kamra nyoszolyáján, a hova Dorkanéni

behurcolta, s száraz, égő ajaka szüntelen azt suttogta:

„Megállj te csunya legény!” megver még ezért az Isten, hogy engemet ilyen arvaságra juttattal!”

Másnap reggel, alig hogy a harmat leesett, alig hogy a nap feljött, az igen szép lány elment az igen csunya legény tanyájára. Mert a csunya legény nagyon gazdag volt. Ur volt. Szántóföldjeinek száma nem látta végét, ökreinek munka volt megolvasni a szántát, pénzt maga se tudta, mennyi. Szolgája, cselédje annyi volt, hogy felének se tudta a nevét... hát még gabonája? Udvara? jaj! olyat az igen szép lány még mesében sem hallott. Köröskörül virág, — közepén nagy-nagy galambducz, ezer meg ezer galamb turbékol benne. Osztan mégis az én hófehér galambomra fáj a foga! — gondolta a lány. A kegyetlen. Mikor megállt a vadszőlővel felfuttatott tornác előtt, egy urféle ember szólította meg gorombán: „Mit keressz itt te kőcsoz?”

„Az urat keresem!” szölt a leány ledeten.

„Hát gyere be, még nem kelt fel, — itt az előszobában megvárhatod!”

„Olyan nincs, válaszolá a leány kipi- rult arczal, mond meg neki, hogy számolni valóm van vele!”

Az az urforma ember bement, nevetve, Boriska meg leült a tornác lépcsőjére. Egyszer csak megérinti vállát az igen csunya legény.

„Mi bajod van velem, leány?” kérdé szeliden.

A szép leány fölgrótt és lesütött szemmel felelt.

„Add vissza a hófehér galambomat, akit tegnap agyonlőttél, kegyetlen!”

„Hát a tied volt, gyönyörűséges szép leány?” szölt a csunya legény ledeten.

„Ényém! Most semmim, senkim! Oda az egyetlen, a ki szeretett, a kít szerettem, kít szeretek ezentül?” zokogott az igen szép leány.

És az a gazdag legény csaknem összeesett, a mint ezt a szegény leányt síni látta. Maga előtt látta annak a hófehér galambnak utolsó vergődését, mintha ugyanazt mondták volna lecsukódó szemei, a mit ez a lány zokog. És e leány tekintete olyan, mint az éjszakai villám: a hova bevilágít, megmutatja, milyen sötét, fües az. A csunya legény szíve is olyan fües volt. Nem volt kít szeretnie. Apja, anyja rég elhaltak, testvérei nincsenek, a gazdag lányok vagyona után sóvárog- nak, — s ő nem látta még eddig egyet sem, a melyik csak szeretet után vágyne. Milyen gazdag volt ez a szép lány, s milyen koldus ő? És mily koldussá tette ő ezt a gyönyörű leányt s annak egyetlen tekintete milyen gazdaggá tette őt.

„Szeress engem, kiáltá, megragadva a leány kezét.

„Add vissza a halottamat!” könyör- gött a leány.

„Nem lehet!”

„Mért nem?”

„Megette a macska!” szölt a legény leverten.

A szép lány felsikoltott és elszaladt. A csunya legény nehéz sóhajjal soká soká nézett utána. S a mikor az eltűnt a kert bokrai között, visszament szobá- jába és egy könyceppat törölt ki sze- meiből.

Az igen szép leány soká bolyongott kint a mezőn. Folyvást előtte lebegett kis galambjának vergődése és a csunya legény kék szeme. Ugy tetszett, hogy a szeme nem csunya, annak a csunya embernek; meg hogy talán nem is olyan kegyetlen, mint gondolta. Olyan esengve tudta kéni, hogy szeresse őt. S aztán olyan forró volt a keze, mikor megszorította. De jó is volna, ha találna valakit, a kít úgy szeretne, mint azt a hófehér galambot. S aztán újra megsíratta szegény kis állatát, s keseregve elbolyongott az erdő széléig. Ott leült egy mohos köre. Valami szo- rongást érzett szívében, — haza nem mert volna menni széles e világért sem, mert szentül hitte, hogy az a csunya legény utána menne. Pedig hát mi köze is van az olyan gazdag embernek ilyen szegény leányhoz. Még ha szeretné sem lehetne az övé soha. Meg mit is csinálna olyan ur ilyen kőcsoz, faragatlan tereméssel. Hej! istenem, de minek is vagyok én olyan elhagyott árva?

Amint így kesereg, látja messziről, hogy sok ember nyüzsoz az ő viskó- jának udvarán. Kik lehetnek? mit akarhatnak? De nem mert hazamenni, mert attól félt, hogy a csunya legény is ott van közöttük. Estefelé elmentek mind. Hazament. Elbámult a mint meg- látta a galambduczot udvarában, száz meg száz hófehér galamb röpödött körülötte. Hát ezt csináltatta az a csunya legény ő neki, hogy megengesztelje fájdalmát. Pedig ha tudná, hogy ha azt egyet elvesztették, azt nem pótolja semmi. Bizony tudja ám, hogis ne tudná, gondolna is rája különben. Aztán bement házikójába. Egyszer csak látja, hogy jön az igen csunya legény. Hipp-hopp, ott terem az udvaron. Mit csináljon; a szíve irgalmatlanul dobog, — nem tudja kikergetni azt a sok vért ugy sem magából, a mi az ijedségtől oda szorult. Futna, de hová. Maga előtt látja azt a nyúlás kék szemet, hallja azt a szomorú hangot: „szeress engem!” Ur isten, el lehet-e ez elől bujni? Nem maradt más hátra, felfutott a padlásra és a rozoga létrát felkapta maga után... s ott a hádtetőhöz lapulva várt dobogó szívvél.

A csunya legény megkopogtatta az ablakot.

„Boriska, szölt halkán, szóm volna hozzád, nem akarlak hirbe hozni, gyere ki!”

„Félek tőled, dadogta a leány alig halhatóan.”

A legény még egyszer kopogott. Semmi felelet. Akkor a legény belépett a konyhába, — onnan a szobába... s édes hangon suttogott.

„Szívom szép szerelme, jer ki egy szóra!”

„Itt vagyok”, suttoga a lány magá- ban és félt, reszkedett.

A kamrában sem találta. Akkor a csunya legény megragadott.

„Boriskám szöj, itthon vagy-e!” kiáltott csengő hangon.

Nem felelt senki. Csak a lány sirt ott fent a padláson és magában szó- pögé: „Nem is vagyok az ő Boriskája, mégis annak szölit.”

„No ha nem vagy itt, ne is jöjj többé e rongy fészekbe!... Pusztul- jön el! Az én házam legyen a te tanyád ezentül!” szölt a legény és a tűzhelyről felkapott egy esomé szalmát, meggyújtotta, s az eszterhaj alá tar- totta.

A láng hamar átcsapott az egész tetőre. Az igen szép leányt egyszerre lángtenger vette körül. Eleinte a szegény azt hitte, hogy a feje gyulladt ki a legény szavaitól, — csak aztán vette észre, hogy a tető ég... Fel- sikoltott, és leakart jönni a padlásról. De nagyon kellett sietnie, és a lába megcsúszott és lezuhant a konyhába. A csunya legény meghallotta a sikítást és a zuhanást. Odarohant hozzá, be az égő házba, — ráborult, ölelte, csók- kolta, megfedkezett arról, hogy ég a ház, csak az Isten örizte, hogy mind- ketten bent nem égtek.

Kár is lett volna értük. Mert a szegény lány nem sokáig volt beteg, a gazdag legény házában ápolhatta, dédel- gette, gyógyította. Még jól meg sem gyógyult, már is ki voltak hirdetve háromszor. Hiába kérte a lány, hogy eresse haza őtet az ő kis kunyhójába.

„Haza eresztelek, mondá a legény, hanem előbb elmegyünk a szentegy- házba.”

Ugy is lett, előbb elmentek a szent- egyházba... Hanem mikor visszajöt- tek, akkor meg már az igen szép lány nem kívánczolt haza többé.

Fiatal óriások.

— Szatira. —

Vannak fanya: erkölcs-bírák sokan,
Kik szóják szüntelen e törpe kort:
„Hivalkod az es me, mit fogan,
És kores a hajlás, buján melyet ölt.”
Ne higjatek e sápadt bölcselőeknek,
Nagyok tönkjéne, hire hántja őket,
A fény, mely onnan árad, elvaktija,
Irigy néletüknek ez a titka.

Nem töpe e kor. Nézzetek körül,
Egymás nyakán hemzsegnék a nagyok:
Ez csillagot böngészve elmerül,
Annak neve csillag gyanánt ragyog.
Emez hirdeti a mely gondolkozásban,
Az haragra vágyne azep egyenruhában;
S egy legió a nagyra termett dalnok:
Sok század el oly, a mig csak kibálnak.

Es tegnap lett „éretté” jlesen,
Holnap már uszok éltö-tengerén,
Szánó monolyal néz rád kegyesen
Nevét, ha nyomida látja feketén,
Dicsérd meg Nyügdelőt csak egy söréért,
Mondd mázolóknak: jól festő a hátúrt,
Molyosra fogd rá: csupa alaposság . . .
Holnap meglásd a fehéket tapossák.

Ha Nyügdelőnek „hangulat”-ja van,
Es Mázolódnál jól fog az ecset,
S e g y s z e r beszél csak Molyos okosan:
Három barátod bennök elveszett,
Csak vállat voniak korholó szavadra
Kontár-koruk szenvelgőn megtagadva:
„Bölcsőben kezdek — mondják ritka hévvel,
A komponálással, a a verseléssel.”

Csak egyszer vedd el józan-eszedet,
S merészel: írni, fess vagy értkezz;
Az óriások körmet érezed,
S véged vagyon akárhogy védekezz;
„Hiszen derék vagy, talpig jó fű, — de . . .
Versed silány, a mázolásod dugd el,
Művednek nincsen komolyabb alapja” . . .
Am gratulálnak kezéd fojtogatva.

„Hátad kérlek cikketem? . . . „Igen.”
„Nos, mit szólsz hozzá, fontos a szavad;
Nagyon komisz volt úgy-e, képzelem?”
Dicsérd meg. Nézd a kablé, mint dagad.
Mondd rá: „komisz volt!”, Rád bólint nevetve,
Veled gáncsol, de gyűlöli sárga lelke;
S hátadra csap az első alkalommal
Saját szavaddal, saját ostoroddal.

„Nos, tetszik képem?” Kérlek csak dicsérd.
Meglásd szorítja hálásan kezéd.
Mondd, hogy a lélektanban gyenge. Nézd
Hahogy beszél váratlan elreked.
Hátad megéti hévvel váll ostobának,
Kesernyős gúnynyal jellemédre támad.
Találkörtök, ő édesen köszönt és
Te nem sejtéd, hogy gúnyol e köszöntés.

„Legujabb munkám.” — „Mondhatom remek.
Sok benne a tanulmány” — „Meghiszem.”
„Csak a stílus, az — szólni nem merek.” —
„Kérlek beszélj, rossz néven nem veszem.
Sallangos az, nehékes, szörnyű gyenge,
A módszer rossz” . . . Ő hallgat elmerengve,
Gondolja: „Jámbor lelkek azt nem érted,
Es persze les, hogy összerúzzon téged.

De kérdezd őket, hogy ha egy remek
Feltűnik és mindenkit elragad:
Szenvelgve szól, nem oszt dicséretet,
Hogy egyuttal, ne szórna gáncsokat.
A festő-óriás nem lel harmóniáns,
A költő-óriást a rythmus bántja,
Tudósunk mondja: kompiláció csak! . . .
(Mellesleg mind a magukéről szólnak.)

Keresd fel őket pártfogók gyanánt,
Ásitva hallgatják kércimedet,
Lassan beszélnek orraikon át,
S mily fontosok, éreztetik veled.
Zsengéid add át birtatásuk kérve,
Ők szólnak: „Édesem, mit tett az égze?
Ez vers? Ez rajz? Ez díszertáció, mi?
S nem lesz becsületed, egy megyorónyi.

De jó tanácsot adnak mind a hány:
„A tollat tedd te, dobd el ecseted!
Tanulj, tapasztalásod még sovány!
Egyéb iránt az ég legyen veled!”
Te sült bolond, miért nem kezdted ilyen:
„Nagy férfú, őnt látol vágyva jöttem
Szélemér földig hat híre kis falumba” . . .
Bizonytal nem lett volna ily goromba.

Aztán, ha ők férköznek néha-nap
Valódi óriásaink köré;
Bókortul nézd miképpen faldokolnak
S közért kapkodva eslenek felé.
„Könyveseket adnak majd ki, gyengesemmi
Ha mégis . . . nem fogná rossz néven venni,
Egy-két baráti szót az egyik lapban . . .
— — El innen, el! Ez már kiálthatatlan,

Csak nőjj tovább te óriás-jelölt,
Szávd a kevés dícsőség illatát!
Elszáll hamar, elszáll idő előtt,
Bár lelkedet még el sem altatád.
Igaz bírád nem rövid ember-öltő,
Sok nemzedéke a valódi költő,
S kit homlokon csókol az égi Muzsa
Órok időkre szóló koszorúja!

A vasuti vonatok fekezése

Írta: Guta József.

Az idő pénz, tartja a kereskedő,
Midőn drágább bár, de a személyvonat-
nál hasonlítatlanul gyorsabban menő

Ti Bezkő-óriások, nőjjetek,
A halhatatlanságnak híja van.
Monolyga nésem vergődésetek
Igy nagyítóbrni oh, mily hasztalan!
Megtűvögellek, hogyha vágytok erre,
Am jól ügyeljete az egyszer egyre:
Nincs abban ugrás: egyszer egy csak egy
S hol a n n y l van, milyen parány az egy.
Guta József.

gyorsvonatra felül, hogy üzleti dolgai-
ban mihamarább a kitűzött helyre
érkezzék. E szempontból fogta fel a
technika is a dolgot, midőn a rendel-
kezésére álló minden eszközzel a vonat-
ok gyorsaságát fokozni el nem mulasztotta.
Azonban itt is van bizonyos

határ, melyen túl a vonatok sebességét, a gőmozdonyok, a kocsik és a sínek mostani szerkezeténél fogva, fokozni felette veszedelmes dolog volna. Tudjuk, hogy erről egyes országokban törvényeket is hoztak, melyek megállapítják

Angolországban fogadásból 1889-ben London és Skótország között közlekedő vonatok óránként 128 kilométernyi sebességet értek el; de ez csak fogadásból történt, s általános közlekedésnél ily roppant gyorsaság nem érvé-

rencsétlenség ne történjék, s a vonat tovább mehetése előtt minden akadály el legyen hárítva, és távolítva. Mindenki előtt ismeretes, hogy a járművek gyorsaságát a kerekek fékezése által lassítják, de sőt néha a mozgást teljesen meg is szüntetik. A fékező az egy fogantyú forgatása által egy csavart hoz mozgásba. A csavar nyomása az emeltyű és vonórudak segítségével a féktuskókra vitetik át, ezek nyomják a kerekek kerületét, s így nagy fokú dörzsölés jön létre, mely a jármű mozgását csökkenti, néha pedig teljesen meg is szünteti. Így volt ez nem régen mindenütt a vasúti vonatok fékezésénél is; s a tehervonatoknál nagyobb részt még most is használja e módot a vonat személyzete. Ha a vonatvezető valahol a vonalon valami akadályt vesz észre, vagy ha a jelzőszíneg által arra figyelmeztetik, akkor előbb jelt ad a gőzsíppal a fékezésre; s e jelre kezdi csak a vonat személyzete a fékezést, mely egyiknél gyorsabban, másiknál lassabban megy véghez, harmadik pláne nem is fékező, mert a jelt — kedvezőtlen időjárás esetén — nem is hallja, s így a vonat csak lassan hozható nyugalomba — fájdalom, sok esetben akkor, mikor már későn volt s a szerencsétlenség már beállt.

Másképpen van ez az úgynevezett átvezető fékezőknél. Ezeknek a hatása és működése egy kézbe van letéve, a gőmozdony-vezető kezébe, kit ép ezért menetközben legnagyobb felelősség terheli. Egyes vonatok úgy vannak szerkesztve, hogy a vonatok fékezését minden vasúti személy, de sőt minden egyes utazó is, egy kis emeltyű megfordítása által eszközölheti. Az előny tehát itt világos. Míg a fentebbieknél a fékezés csak egymás után és nem egyszerre történt, s néha nem is; addig emennél a vonat fékezése egyszerre és pillanatra megy végbe, s így sok esetben könnyen bekövetkező nagy szerencsétlenségnek veszik elejét.

Az átvezető (átmenő) fékezők két osztályba sorozhatók; az egyik értékcsiníti a vonat mozgása közben fennmaradt gőzerőt, a másik csak speciális apparátusok segítségével kapja ezt az erőt, mely aztán a vonat egyes fékezőjéhez vezetetik. Az utóbbiakat megint lehet két kategóriára osztani, s pedig olyanokra, a melyeknél a megkívántató erő csak a szükség pillanatában hozatik létre, meg olyanokra, a melyeknél az erő valamely reservoirban készen tartatik, hogy az veszély idején azonnal értékesíthető legyen. Minden esetre előnyösebb az utóbbi mód, mert ennél az összegyűjtött erőt rögtön lehet felhasználni, és hatást előidézni, míg az előbbinél előbb kell az erőt létre hozni, s csak azután a hatást kifejteni.

Az első osztály főképviseelője, t. i. melynél a hátramaradt gőzerő használatik fel a fékezésre, — az úgynevezett

SZAPRISZTI Margitay Tibamér festménye után.

s vonatok óránkénti gyors haladását. A legnagyobb gyorsaság, melyet a vonat óránként elérhet, s melyet átlépni nem szabad: 96 kilométer; csak az amerikai vonatok képeznek ez alól kivételt. Ez is oly gyorsaság, mely csak kivételes esetekben engedhető meg. Igaz, hogy

nyesíthető; mert mindig arra is kellett és kell gondolni, hogy ily nagy sebességű vonatok járása fölülte veszedelmes.

Már a közönséges vonatok járása is sok gondot okoz a vasúti alkalmazottnak, hogy járás közben semmi sze-

Heberlein-féle fékező. Ez a következőkből áll: A járásmű forgótengelyén van egy kis kerék alkalmazva, mely a tengelyvel egyidejűleg forog, ennek átellenében van az ugyanevezett fékezőkerék. E fékezőkerék van egy kifesztett zsineggel egybekötve, mely az egész vonaton keresztül húzatik. Hogy ha a kifesztett zsineg valamely helyen átmetsetik, akkor a fékezőkerék súlyuknál fogva nyomást gyakorolnak a tengelyen levő kerekre, melyek dörzslés és surlódás által forgásba hozatnak, s forgás közben mindégycik egy lánczocsakát tekergeti maga körül, mely a fékhasabokkal van összekapcsolva. A kifejtett húzás és feszítés által a fékhasabok a kerék kerületéhez szorítottak, s ezáltal keletkezett nagymérvű surlódás hozza a vonatot nyugalomba. Látjuk tehát itt, hogy a vonat hengereiben levő erő directe a fékezésre használható fel. A fékezők azonban csak akkor működhetnek, mikor a vonat mozgásban van. A vonat szétválasztásánál már sok szerencsétlenség történt azért, hogy az elszakadt rész neki fut, a már nyugalomba hozatottnak, s az így keletkezett erőszakos lökés nagy rongálásokat és sérüléseket hoz létre. A Heberlein-féle fékezővel ellátott vonatoknál, ha a vonat erőszakosan szétválasztatik, akkor a feszítő-zsineg is kettészakad, s így a fékezőkerék leesnek s a fékezők működésbe jönnek, és előidézik a nagymérvű fékezést, mely az elszakadt részt megállásra készletli s végül nyugalomba is hozza.

A fékezőknek másik nagy osztálya, a'y erőt használ fel a fékezésre, a mely a vonatok mozgásától teljesen független.

A vasúti vonathoz természetesen azon erő volna legkönnyebben alkalmazható és használható, a mely a gőzmozdony kazánjában mindig találtatik. Csakhogy ezt különféle okokból közvetlenül igénybe venni nem lehet; mert a süritett vízzel mindig járó gőz nagyban módosítaná az egész gőzmozdony berendezését és azt komplikáltabbá tenné, továbbá néha, de kivált télen, az egész fékezési eljárás, a gőznek és a víznek a vezetősöben való megfagyása által nevétségessé válnék. A süritett víz tehát éppen az említett oknál fogva nem használható. Más folyadékokat pedig, részint drágaságuk, részint nehézkes előállításai voltuknál fogva szintén nem lehet használni. Jó eszköznek találtatott erő átviteléül a légköri levegő, melyet akár ritkított, akár süritett állapotban lehet használni.

Ha egy edényből, mely mozgatható fűdővel van ellátva, s melyet diaphragma vagy a kerekre alkalmazott kifejtett ruganyos gummi- vagy bőrlemezsel lehet helyettesíteni, illetve pótolni, kiszivattyúzzuk a levegőt, akkor a mozgatható fűdő az eszközölt levegőritkítás folytán a külső levegő nyomása által

az edény belsejébe szorítottatik s pedig annál nagyobb erővel, minél nagyobb mérvben történt a légritkítás. Ha valahol a kocsai alatt alkalmazott edénynek mozgatható fűdélét (oldalát), alkalmas emeltyű- és vonórudak segítségével, összekötjük a féktuskókkal, akkor a fűdöre kifejtett erőt használhatjuk az egész jármű (vonat) fékezésére. Ezen alapszik a Smith-féle úrfékező. A szükséges ritkított lég előállítására az egyes fékezési apparátusok össze van kötve egy csővel, mely a gőzmozdony ejectorával van kapcsolatban. Ez az ejec-

nem működik, s mert a vacuum előállítására mindig némi idő kívántatik. Jobb ennél a Sander-féle fékező, melynél a fékezési erő kifejtésére két egyenlőtlen átmérőjű hengeralaku edény szolgál, melyeknél az egyik oldal diaphragmával van ellátva. A diaphragmák középpontjai egyszersmind a kétkaru emeltyű támadási pontjai, melyekről a mozgás és az erő más alkalmas emeltyű és vonórudak segítségével a féktuskókra vitetik át. Mindakét hengeralaku edény össze van kapcsolva egy csővel, mely az egész vonatot hozza

Fűdői toalette.

tor ép oly szerkezettű, mint a parfümos palaczkának a nyaka. A gőzmozdony karájából gőz eresztetik be azon csőbe, a mely az egész vonat levegő-apparátusával van egybe kötve; a gőz magával ragadja a vezetősöben levő levegőt, s ezáltal előidézi a fékezési apparátusokban az urt. Mintán a megkívántató erő, t. i. a fékező-apparátusban való légritkítás, csak a szükség pillanatában állítatik elő, azért a fékezésnek ezen módját nem lehet a vonat szétválasztásánál használni, mert az önállóan

ban vezetettetik. A kisebb átmérőjű hengeredényből ki mehet a levegő, de az oda erősített szelep megakadályozza a levegőnek oda való visszatérését. Itt is az ejector kihajtja a levegőt a vezetősövekből, s így a légritkítás megtörténik. Mindakét hengeralaku edényben egyformán ritkított levegő találtatik, azért a nagyobb átmérővel bíró edény nagyobb hatást és nyomást gyakorol a kétkaru emeltyűre, s azt bizonyos helyzetbe tereli. Az emeltyű ezen helyzetben a fékezés már megkezdődik. Ha

a vezetőcsövekbe levegőt bocsátunk, a mi alkalmazott csapok (kakasok) segítségével igen könnyen megtörténik, akkor a kisebb átmérőjű hengeredénynek szelepe bezáródik, s csak a nagy hengernek diaphragmája feszítették jobban, de a nagyobb nyomás folytán a diaphragma a kisebb hengerbe nyomatik, mely nyomás a kétkaru emeltyű segítségével előidézi a fékezést. A vonat szétszakításánál megszakad a légvezetőcső is, s így abbe a levegő benyomul és létre hozza a fékezést. A fékező tehát automatikusan is működik.

Azonban a Sander-féle fékező sem egészen tökéletes, mert sokszor a légritcsák nem rendszeresen történik; azért a tornajabb időben leginkább Westinghouse-féle fékező van használatban. Melynél sűrített levegő jön használatba minden kocsik alatt, mely fékezésre használtatik, van egy reservoir és egy fékezőhenger. E kettő között és a légvezetőcső közt van egy önműködő szelep megerősítve, melyen keresztül a fékezésre szolgáló levegő a segédreservoirba átomlik, de egyidejűleg a fékezőhenger és a külső levegő összeköttetését eszközi. Ezen helyzetbe való járásra a szelep a vezetőcsőben lévő légnyomás által kényszerítettetik, s így a fékezés módját előidézi. Ha a vezetőcsőben valahol a levegő kibocsátatik, akkor a légnyomás kisebbedésével a szelep állása önmagától megváltozik, s a sűrített levegő a segédreservoirból a fékező hengerbe megy át és a fékdugattyút maga előtt eltaszítja. A dugattyura használt erő átvitetik a féktuskókra, s így előáll az egész vonat fékezése. Ha a vezetőcsövek megint sűrített levegővel töltenek meg, akkor a sűrített levegő nyomása folytán a szelep újból megfordul és az azelőtt a fékezőhengerbe bebocsátott levegő a szabadba ömlik, míg a sűrített levegő a vezetőcsövekből a reservoirba mehet át, s a fékezőnek elveszített légnyomását pótolhatja, illetve ismét helyreáll. A légnyomás által kitaszított dugattyú pedig, ellensúlyok és rugótolak által ismét visszautasítottatik, s így a fékezés folyton eszközölhető.

Egy másik nevezetes fékezési rendszer Carpenter-től van. Minden kocsi fékezési készüléke áll egy fékező hengerből, melyben egy dugattyú ide-oda mozoghat. A dugattyú két egyenlőtlen részre osztja a hengernek térfojtatát; a kisebbik nevezetik alaptérnek, a nagyobbik feszülési térnek. Az első directe össze van kötve a légvezetőcsővel, úgy hogy a csőnek levegővel való megtöltésénél előbb az alaptér töltetik meg sűrített levegővel. A dugattyú ezáltal eltaszítottatik, s a fékezés megkezdődik. A hengerben van egy kis keresztágy, mely a két tér közötti összeköttetést, a dugattyú el és visszajárásának után eszközi; ezen kereszt-

til megy át egyszersimán a sűrített levegő is egyik térről a másikba. A hengernek a levegővel való teljes megtöltése alkalmával mindkét térben egyforma feszítő erő létezik. Ha a légvezető csőből valahol csap segítségével a levegőt kibocsátjuk, akkor az alaptérről is a levegő kitódul. Az alaptérben való levegőnek kisebbedése okozza, hogy a feszülési térről a nagyobb feszítő erővel bíró levegő odatódul és a dugattyút is maga előtt odatolja. Ha most a légvezetőcső megint sűrített levegővel töltetik meg, akkor előbb az alaptér lesz megtöltve, s az így megnagyobbodott erővel a dugattyút ismét visszahozza. És így megy ez mindig tovább. A dugattyú össze lévén köve fékezési készülékkel, a dugattyúnak ide-oda járása eszközi a fékezést.

A Carpenter-féle fékezési rendszer azért jobb a Westinghouse-féle rendszernél, mert annál minden henger egy külön reservoirral és külön szeleppel van ellátva. A légvezető-csőben a legkisebb légnyomás elvesztése az ott alkalmazott szelepet mozgásba hozza, ez megint működésbe hozza a készüléket és a fékezőt is. Az előny abban áll itt, hogy a hosszú vonatknál a szükséges sűrített levegő, több helyen van elhelyezve, s így azt a veszély pillanatában azonnal lehet alkalmazásba hozni; másrészt pedig, hogy több helyen menvén ki a levegő, gyorsabban és erőlesebben hozza működésbe az egyes fékezőket. Ugy a Westinghouse-, mint a Carpenter-féle fékezőrendszerrel ha a vonat szétválasztatik, kimegy a sűrített levegő a fővezetőcsőből, s így a vonat mindkét részén a fékező működésbe jön; tehát mindkét rendszer automatikusan is dolgozik.

Hogy a vezetőcsőnek és a reservoiroknak — mely hosszú vonatknál 200 méter hosszú is lehet — a sűrített levegővel való megtöltése ne tartson oly hosszú időig; azért a levegő a gőzmozdony légsűrítőjéből nem hajtatik directe a fővezetőcsőbe, hanem egy főreservoirba, melyben a nyomás egyenlő 8—10 kilogrammal, 1 négyzetcentiméterre számítva. Ezen főreservoirból megy aztán a levegő egy szelepen keresztül a vezetőcsőbe; de akkor a levegő nyomása már csak 4 kilogrammal egyenlő. Így lehet egy töltéssel több egymásután következő fékezést elérni és előidézni.

Miután egy Westinghouse-, mint a Carpenter-féle fékezési rendszerrel a levegőt egyszersimán a vezetőcsőből egy csap segítségével ki lehet eresztetni; azért képesek vagyunk több vagy kevesebb sűrített levegőnek kiteraszése által a nyomást kisebbíteni, s így kisebbfokú fékezést előidézni, mi különösen hosszabb ideig tartó alacsonyabb lejtőségeknél nagy előnnyel jár.

Legújabb kísérletek történnék már arra nézve is, hogy kellene a teher-

vonatokat is ilyen állandó fékezővel ellátni. Itt azonban legnagyobb akadályul szolgál azon körülmény, hogy sokszor kénytelenek a vasutaknál különféle alkotókat és alaku vaggonokat egymáshoz csatolni, ha csak a kocsiokban lévő külföldi árukat átrakni nem akarják, a mi pedig roppant sok munkával és költséggel jár. Mi azonban hisszük, hogy a technika ezen az akadályon is nemsokára fog diadalmaskodni.

Minden esetre nagy előnnyel jár az állandó fékezőnek a behozatala a vasúti vonatoknál, már csak azért is, hogy nem kell a gőzmozdonyvezetőnek folyton fűtyülni és a vasúti személyzetet figyelmeztetni a fékezésre; de másról pedig azért is, mert a fékezős fürőgője egy személyben, a gőzmozdonyvezető kezében lévén összpontosítva, az a fékezést az egész vonaton egyszerre eszközölheti; természetesen, hogy ez aztán nagy felelősséggel jár.

Dívatlevél.

Budapest, augusztus hó.

Egy szellemes világi mondása szerint, mindazok a finom nüanszírozású tarkaságok, melyeket a pillangók és a virágok viselnek, képezik a díszkérlet módon kaczerek ártatlan szenvedélyeit.

Lehellet-könnyű szövetek, selymes szalagok, vörhenyes-vörös szípekben pompázó guipúrok, pókhálószerti csipkék, a legkeresettebbek az ó csabos toalettejéikhez. A gaze- és musseline iránti előszeretlet csak a meleg napok keszere szűlté, és innen van az a nagy szerep, melyet ezek a mai toalettek eleganciájában játszanak. Különösen gyönyörű toalettek készülnek a tengerpartra és fürdő-kaszinókra musseline-ekből. Némelyiknek az alapszíne bágyadt rózsaszín, telenyörva fehér, kinyílt narancsszokkal, melyeknek pompás piros kelyheik e szöveteket czimszerien futják be. Némelyik ruha végén egy valenciennes csipkével szegélyezett és harántul plüssírozott fodor van alkalmazva. Deréknak egy nagy jaquet jön hársfavirozó színű faille-ből, melynek alja összefűződik a hónalj varratának irányával. Az egész ruha elől betét, hullámzó csipkékből; a mellén és az övön pántokkal, melyeket nagy szatenszalagok tartanak össze; egyik szalag a derekon keresztül a jaquet-ot is átöleli. A szalagok még mindig igen kedveltek és jogosan, mert igen kedves garnitúráknak ellismerni azokat. Egy kecsesen lebegő szalag mindig hatásos marad, akár az övéről, válláról nyakáról, vagy hajjáról lebegjen alá a fiatal leányoknak. Nem lehet másképp mondani: hogy ez gazdag és elegáns dísz, melynek uralma nagyon tartósan ígérkezik, különösen azért, mert rendkívül sokféle variációban mutatkozik és még a kalapokat se lehet nélkülözni.

A kalapoktól-szalagok mind szélesebbek lesznek, de kurták maradnak, a végük kerekben van levágva, hogy az áll alatt egy kis lapdához hasonló sokrét képezzen.

Érdemes nézni, hogy azok az elegáns asszonyok, kik a téli szezon alatt az Andrassy-úti opera páholyaiban bámultatják ragyogó és gazdag díltözeikeket, most (ha olykor a fővárosba térnek valami komolyabb ok miatt) pár napra, minő leleményességgel teremtik meg: a nyári színházi toaletteket. Ilyenkor fedve vannak a kivágott ruhák, és meg vannak elégedve az éppen oly kecses toalettekkel musseline-ből, gaze-ból vagy batistból.

De nehogy azt higgye valaki, hogy egy ilyen toalettnak kisebb a hatása. Ha a teli színházak páholyainak egy-egy ismert szépsége megjelenik valamelyik nyári szinkörben, valószínű monstre gukkerözés támad, és ilyenkor a nyári primadonnák egy néhány percig hasztalan igyekeznek hódítani.

LENA.

(VITTORIO BERZEUO REGÉNYE.)

(Olaszból fordította: V. SZÜCS GÉZA.)

(Folytatás.)

És aztán egy másik gondolat, a mely éppen nem volt méltó hozzá; de a mely természetes kifolyása volt nevelésének, és az eszmeörnek a melyben folyton forgott: hogy az ő ismeretlenje bizonyára nem olyan gazdag, előkelő, mint az Elvira jegyese, s így nem ajándékozhatná meg őt oly szép és drága dolgokkal, mint Borgolieto gróf.

Azonban ez a méltatlan gondolat csakhamar eltűnt a leányka agyából, hogy helyet adjon a szégyenkezésnek, melyet miatta érzett, s aztán, mikor Elvira az ő „szívügyeiről” kérdezősködött, elmondott főúri barátjának mindent őszintén; s Elvira igaz szeretettel nélte át barátját, mondván:

— Ime, milyen a sors! Egyszerre lettünk szerelmesek miketten — remélem, hogy boldogok, nagyon boldogok is egyszerre leszünk. De nekem látnom kell a te titokzatos ismeretlenedet, s én viszont megismertetlek az én Federicommal; már beszéltem is rólad neki éleget; azt mondtam, hogy olyan szép vagy, hogy mindenki beléd szeret, aki csak meglát. Furcsa, hogy nem tudod titokzatos imádódnak még a nevét sem — az én Federicom olyan szép és kedves ember — de a neve is szép — Federico — ugy-e szép?

XI.

Felhők a látóhatáron.

Ezen a napon ugyancsak rossz kedvben volt Guglietti papa.

Összeránczolta a homlokát, mikor az Elvira szerencséjéről értesült.

— Borgolieto, gróf! kiálta fel — ismerem a családját és ismerem őt magát is — fényes és dicső család, s ő maga olyan gavallér uri ember, a milyen kevés van hazánkban. Ime, ez kellett volna az én leányomnak férjül.

De édesapám! szakította félbe Lena, majdnem haraggal.

De az ex-kereskedő nem hagyta magát beszédében zavartatni.

— Szó sincs róla, neked nagyúri hölgynek kell lenned. Fényes fogaton fogsz jární, selyemben, bársonyban, mint bármely herczagnő. Groom is lesz a bakon — valódi szerescsen — s aztán szokott bőbeszédűségével elkezdte dícsérni a nagyúri életet, úgy hogy Lena valósággal zavarba jött, mert mi tőrés,

tagadás, az ő fejcséjében is motoszkáltak hőmi ilyenféle gondolatok.

S mikor, a szokott órában meglátta Albertot az ablaka alatt, tekete ruhában, esdő tekintetével, elgondolkozva nézett le rá, s tekintete majdnem hidegnek, közönyösnek tetszett a szerelmes ifjú előtt.

— Vajjon mivel bánthattam meg? gondola, vagy talán tévedtem, — nem jól olvastam tekintetéből.

Lena pedig lelki furdalásokat érzett. A rikóvetkező éjszakán nem tudott aludni. Különös képek vonultak előtte, látta magát mint gazdag, ünnevelt, imádott grófnét; majd meg ismét egy halavány, sápadt arcot, egy fekete ruhába öltözött fiatal embert, vágygyal és kétségbeeséssel tekintetében.

Majd meg ismét változott a kép, s ő szegénynek, elhagyottnak látta magát, sulys munkával foglalkozva, s még szépségétől is megfosztva.

Felkiáltott, és — fölébredt szendergéséből — Anyja, ki a szomszédszobában aludt, ijedten futott be hozzá, s ölelgetve, csókolgatva kérde, mi a baja?

Egy vidám napsugár kukkantott be a függöny egy részén keresztül a szobába, s rezgő fényével bearanyozta az anyát és lányát.

— Mi bajod? Mi történt? kérdezte nyugtalanul az anya.

— Semmi. Valami csunyát álmodtam.

— Gyerek — s gyöngéd csókokkal halmozta el hóhéher homlokát és rózsás arcját.

És ő, kibontakozva az édes anyai ölelésből érezte, hogy a mit látott, nem volt más, mint — saját szerencsétlen sorsának képe.

Másnapra Elvira magához hitta Lenát, hogy lássa az ajándékokat, melyekkel őt jegyese meglepte. Hogy méltó legyen a marquis-kisasszonyhoz, a lehető legfényesebben öltözködött fel a szép leány, — a kinek aztán volt mit bámulnia; szép ruhák, arany és gyémánt ékszerek, s minden más, kicsiny és nagy dolog a minék csak a nők örülni szoktak, amind fel volt halmozva az Elvira szobáiban. Látta Lena a főúri jegyes arczképét is. Egy miniature képet, arany rámában.

Valóban szép férfunak látszott — a képen legalább. Nyílt, barátságos, mosolygó, s a mellett minden vonásában uri, elegáns egy arcz volt; szép kis fekete bajsza, s finom metszésű szája körül kellemes mosolygás — mennyivel különbözött ez a mosoly az ő ismeretlenének fájdalmas, édes-bús mosolyától.

Ugy tetszett Lénának, hogy ez arczkép eredetije a világ legszeretreméltóbb férfja lehet.

Elvira gyönyörrel mondta:

— Nemde, szép férfi az én Federicom? Az én szememben legszebb az egész világon, — a teidben pedig bizonyára az a te ismeretlened. Nem ugyan? Mondva, melyik szebb — incai kedett — az enyém, vagy tied?

(Folyt. köv.)

Helyreigazítás: A múlt számban kései négysoros vers Reviczky Gyula utolsó kéziratának hasonmása, mely alól tévedésből marad ki a cím. Hétőlég a kézirat megőrzése.

FEJTÖRŐ

Képtalány.

Háromszög-Rejtvény.

Pongrácz Sándor-tól.

1	A	A	A	A	A	B	C	D
2	E	E	E	I	I	K	K	
3	L	L	L	N	N	N		
4	O	O	O	O	O			
5	P	P	P	R				
6	R	S	Y					
7	V	Z						
8	N							

Az alakítandó szóék értelme:

1. Hires hadvezér. — 2. Egy magyar államférfi megöletési helye. — 3. Legjobb szer a kopaszág ellen. — 4. Bajokban gyogyít. — 5. Házi szárnyas. — 6. Férfinév. — 7. Semmi sem történik e nélkül. — 8. Egy betű az ábécze közepéről.

A múlt számban közölt talányok megfejtése:
 A képtalány: Párisi világtárlat.
 A kockarejtvény:

20	60	12	43	59
00	12	43	59	20
12	43	59	20	60
43	59	20	60	12
59	20	60	12	43

Szerkesztőség:

Magyar-utca 33. házban.

100 forintért a lap szellemi részére
vontakoz minden költemény.

Bármentelen levelek csak ismerteknek.

ből fogadtatnak el.

Készíratok vissza nem küldetnek.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és Délzalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, s a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 ft — kr
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan fogadják.

Nyilittér-peti 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vontakoz Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Értsük meg egymást.

Tény az, hogy aki a nyilvánosság ere-
bere, az a nyilvános kritikának mindig
ki van téve, azt tudjuk mi igen jól és tá-
vol van tőlünk, hogy akár nézeteinket,
akár elmondott szavainkat a nyilvános
kritika alól elvonni, vagy a felé helyezni
szándékunk volna; de mert tisztelni tanul-
tuk mások nézeteit, némi jogosultsággal
várjuk másoktól is, hogy a mi nézeteink
iránt annyiban viseltesenek tisztelettel,
amennyiben az nekünk egyéni meggyőző-
désünkön alapuló nézetünk.

Nem tagadjuk, hogy a nézet között le-
het, sőt legtöbbszörre van is különbség, el-
térés, és szívesen megengedjük azt is, hogy
egyszer máskor a mi nézetünk téves, s
egyszer máskor a másoké nem felel meg
a tényleges állapotoknak: de ebből sze-
rintünk nem következik egyéb, mint az,
hogy az eltérő nézetek egymással szembe
állítassanak, megvitassanak és: győzőn
a jobb.

Lapunk legutóbbi számában közlött:
»Ki a jobb hazafi?« fejrítu vezércikkünk,
— mit igen természetesen találunk, — a
városban lévő ellenzékieknek nem volt tet-
szésükre ebből az következtet, hogy nem
a megirt cikk lett megtámadva, hanem

személyünk s a lap, melyben nézetünket
kimondani elég bátrak voltunk.

Tudjuk igen jól, hogy a politikai ellen-
tétes pártok küzdelme a végleteleg is el-
szokott menni és így épen nem csodálko-
zunk azon, hogy elmondott nézetünk az
ellenzéknel oly erős támadásra szolgált
okul; azt azonban épen nem helyeselhet-
jük, hogy a támadás nem nézetileg, hanem
személyileg történt, illetve szándékoltatott.
Általunk igen tisztelt egyéniség volt az, ki
magn uton ugyan, de még is felelőségre
akart vonni azért mit megirtunk; nem cé-
lunk e felelőség elől kitérni, mert hisz
amit egyszer öntudatosan megirtunk, azt
öntudatosan vissza nem vonjuk soha addig,
mig az ellenkezőről meg nem győztet-
tünk; ez esetben legalább eddigelé meg-
győzve nem vagyunk az ellenkezőről s így
fentartjuk azt mit mondottunk.

De tulajdonképen mit is mondottunk?

Azt a kérdést vetettük fel, hogy: ki a
nagyobb hazafi, az-e, ki a viszonyoknak
alá rendeli a közjö érdekében, saját néze-
tét; vagy az aki felébe helyezi saját né-
zetét a közjónak? És e kérdésre felelve
összehasonlítást tettünk a turini ósz s a
magyar kormány elnök között.

Azt vetik szemlünkre, hogy letéptük
Kossuth nimbusát, s megtagadjuk érdemeit

Ez tévedés, vagy rosszul olvasták el so-
rainkat, vagy nem úgy akarják értelmezni
mint azt megirtuk. Mi tisztelettel emléke-
zünk meg Kossuth érdemeiről, mint bir-
lapirót, mint a nemzeti ébredés első baj-
nokát tiszteletben tartjuk; de nem tekin-
hetjük őt oly államférfiúnak, ki a mai vi-
szonyok között Magyarország helyzetéről
elfogulatlanul nyilatkozhatna; és midőn ezt
kimondtuk, sokkal kevesebbet mondunk,
mint a mit Perczel Mór, — pedig az ő
hazafiaságán alig ha fog valaki kételkedni
hazánkban, — már két évtizeddel ezelőtt el-
mondott Kossuthról az egész világ halla-
tára: a magyar parlamentben, a mikor a
Kossuth kultust valódi értékére szállit-
totta le.

Nézetét nyilvánította akkor Perczel Mór,
mi sem tettünk egyebet, mint saját néze-
tünket nyilvánítottuk, ehhez pedig, — s
ezt, azt hiszük az ellenzék is meg fogja
engedni, — nem csak mint polgárnak, de
mint hirlapirónak is, teljes jogunk volt s
van.

Értsük meg egymást! Nyilvánítsuk né-
zeteinket s maradjunk a vita terén, ne
csapjunk át a személyeskedésekbe, — ez
legalább is nem férfiakhoz illő.

Végül még valamit. Azt vetik szemlünkre,
hogy valamikor »Függetlenségi párthoz«

A „ZALA“ tárcája.

Horzá

Oh, hát csak nézem hogy nyugtot nélkül
A te jól 10' álmad elűléd?
Nézem az már rendeltetted
Hogy folyton sírassalak téged?

Hát néh' egy jutok biztos rébél?
Ahol magam kipihenhetem?
S hűbbé hállok mindennap térdre,
Hogy feleltesd el, s' Istentem?

Panasz, imádság mindhárma,
A küzdelem gyarló ellene;
Bolyongniék bárhol a világra,
Emléked ott is velem lenne.

Merrőltek bárholgy a gyöngyörbe,
S fullasztandó kőbe likorot;
Azért te ott lennél körömben,
Sicsem téged ott sem felelhet.

Elíttem vagy te tőj napot;
Aranykint kistras bármire járól;
S szemembe ép könyveket cool
Szegény te, kinos heroldóid.

Oh, mert már p' sora egy alarta,
Hogy mi ne léhassunk boldogok;
S te heroldat néma fájdalomlós
S utánnad én is dörömlök . . .

Zalál Zsigmond.

Lukerja.

Irta: Turgeneff Iván.

Fordította: REINER ZSIGMOND.

(Polytáris.)

— Wassilival? . . . Egy ideig nekiadta fejét a
busuláknak . . . Aztán mást vett el nöl. Egy
glinnojei leányt.

Tudja, hol van Glinnoje?
Nem messze innen. A leány neve Agrafena.
Wassilí igen szeretett engem, de ily fiatal em-
ber csak nem maradhatott nölten. És én? Mi-
csoda hitves lettem volna én? . . . Ó jó nőt ka-
pott . . . már gyermeke is van. Egy szomszéd
bídesurnál kapott alkalmazást . . . hisz tudja . .
hogy anyja elbocsátotta . . . és most há' Istene-
nek jól megy a dolga.

— És így fekszel itt szüntelenül? — kérdem
ismét.

— Igen, uram. Körülbelül hét év óta fekszem
itt. Telen a térdő előzobájába visznek.

— És nem törődnek veled semmit? Senki sem
néz utánnad?

— Oh, itt jó nép lakik! Nem hagyják cser-
ben. És nem is kell velem sokat bajlódniok! Alig
eszem valamit és víz — nos, az itt van ebben s
korában, többnyire triss víz van benne. És a
korsó magam is teledom emelni, még annyi
erőm van . . . Aztán itt van egy kis árvaléány,
az néhanapján meglátogat . . . Ép az imént volt
itt, sem találta azott vele? Kedves, csinos leányka
Mindig virágot fog nekem, mert én nagyon sze-
rettem a virágot. Kerti virágok hí' bizonyosok, de

a mezei virágok is elég szépek. Gyöngyvirág is
annyi van itt.

— És sohasem unatkozol, szegény Luker-
ja?

— Mit tegyek? Igaz, hogy eleinte kissé ne-
hezemre esett, de később megszoktam, hisz sok
embernek még rosszabb a sorsa!

— Hogyan?

— Az egyiknek nincs lakása, a másik süket,
a harmadik vak . . . De én hála Istennek jól
látok, jól hallok és minden szagot megérzek.
Senki sem mondja meg nekem, mikor virágozik a
réten a buza, a keriben a hárs, megérzem azt
a szagáról is, egy gyenge fuvallat ide is elhozza
az illatot. És miért neberteljek Istenre — nem!
Hisz sok embernek még rosszabb dolga is van.
És hány egészséges ember vétkezik? én rajtam
nem vesz erőt a bün kísértése.

Midőn néhány nappal ezelőtt Alex's atya, a
lelkipásztor, átnyujta a szent vacsorát, így szólt:
„Neked nem is kell gyönni, hisz ily állapotban
nem is követhetsz el bün. De én az ísleltem
neki: Leikiatyám, hisz gondolatban is vétkezhete-
tem! De hozzá szoktam már ahhoz, hogy nem
gondolkodom: így gyorsabban múik az idő.

Csodálkozva néztem réa.

— Hisz te mindig egyedül vagy, Lukerja! Hat
folytonosan alszol?

— Nem, uram. Mindig aludni nem tudok. Ha-
bár nem is szenvedek sokat, de gyakran heves
lajdalmat érzek belsőmben és ez nem hagy
aludni . . . Nem alszom, csak lekezem itt az él-
kül, hogy gondolkodnám csak érzem, hogy élek,
hogy lélegzem.

tartottunk a e párt szolgálatában voltunk hirlapírók. Igaz. Nem tagadtuk soha, nem is tagadjuk, mert nincs rá okunk; de meg fogják engedni, ha emlékezetbe hozzuk azon latin közmondást: »Sapienter est, consilium mutare in melius,« s ha megengedik, — a nélkül, hogy magunkat oly nagy nevek mellé helyezzünk, egy pár példát említtünk azon hirlapírókról, kik a fentebbi latin közmondást maguk is követték, ott van: hazánk legelső írója: Jókai, ott van: Csernátoni, Pulszky s egy egész sorozata az íróknak.

Nem szándékunk magunkat igazolni, de nézettünk el kellett mondanunk azért, hogy: »Értsük meg egymást.«

Palotai Csorba Ákos.

Egészségügyi kongressus.

Az egészségügyi kongressus Londonban megtartott nagy üléseit méltó érdeklődéssel várta az egész világ; különösen érdeklődve vártuk mi magyarok, nem csak azért, mert hazánk tudósai is részt vettek azokban, hanem főleg azért, mert mindenki tudta, hogy az egészségügyi világ kongressusai jövő 1894. évben leendő megtartására a magyar kiküldöttek Magyarország fővárosát Budapestet ajánlották fel, kiváncsian várta tehát mindenki, mit fog ez ajánlat-hoz mondani a kongressus.

Most már előtűnik fekszik az eredmény, melyről következőkben értesítjük olvasóinkat:

Londonban e hó 10-én nyílt meg s 17-én ért véget a hetedik nemzetközi közegészségügyi és statisztikai kongressus, melyre már évek óta folytak az előkészületek.

Kiváló és általános jelentőségű az a feladat, mely ezen nemzetközi egészségügyi kongressusokra vár. Az emberiség legfontosabb érdekéről a közegészségügy akadályainak elhárításáról, javítást előző tényezők megteremtéséről, a közegészségügyi ismeretek terjesztéséről van ezekben szó: méltó tárgy, hogy az összes civilizált államok kormányainak, a föld összes művelt népeinek figyelmét magukra vonják.

Az angol királyné védnöksége alatt lefolyt londoni kongressus a walesi herceg elnökölt. A kongressus előkészítésében egy nagyszámú nemzetközi bizottság működött, melyben az összes művelt államok sorában Magyarország is képviselve volt.

— És látom és hallom, mikép zümmögnek a méhek a kasok körül, mikép ül egy-egy galamb a hástetőre és bug, mikép járkal itt a nyírlájd kenyeremorzskákat szedegetve; és mily kellemes rám nézve, ha egy egy pillangó repked erre! Sőt a múlt évben egy fecske oda a sarokba rakta a fészket és ott nevelte fel fiát. Az volt az élet! Egyik fecske jön, a fészkebe röpköd, megeteti a fiatal madárkát és — elrepül. Alig hogy ez elment, jött a másik. Gyakran mesélik, hogy nem is repül a fészkebe, hanem csak repked körülte és azonnal kinyitják a kiesinyek az ajtajukat. Ebben az évben is vártam őket, de az beszéltek, hogy egy vadász volt itt és agyonlőtte őket.

— Mily kegyetlen emberek vagytok ti vadász-urak!

— Én nem lövök fecskét, — sietett a felelettel Petrovitsch.

— És más alkalommal ismét mennyit nevettem . . . egy nyúl szaladt ide be, igen, bizonyosan tudom . . . A kutyák üldözték és ő itt keresett menhelyet . . . Egészen eléim ült le, egy darabig ott ült, szaglászott és talpával bajuszát pödörte, akár egy tiszt! És hogyan nézett rám! Végre felemelkedett, egy ugrással az ajtónál termet, még egyszer vissza nézett és — eltűnt . . . Telen természetesen rómszabul meg a dolgom akkor minden sötét körülöttem! a gyertya sem használta valami sokat! De minek is? Ha tanul-tam is írni és olvasni és szerettem is olvasni történeteket, de mit olvasnak most? Köpöny. Alig van itt és ha volna is, hogyan tartsam meg erősen a kezemben?

A kongressusot több ezer főre menő illustis társaság, az európai összes kormányok s az összes világrészek külföldi téniszaságában a walesi herceg nagyhatású beszéddel nyitotta meg.

A herceget egymásután Francia, Német, Olaszország képviselői, majd a magyar-osztrák birodalom képviselője üdvözölték, ez utóbbi magyarul kezdte és angolul folytatta üdvözlő beszédét.

A kongressus két részre oszlott: a m. közegészségügyre és statisztikára.

A közegészségügyi osztály szakaszai a következők: 1. a betegségek, járványok, alkoholis-mus; 2. bakteriologia; 3. az állatok betegségeinek összefüggése az ember betegségeivel, tej és hús, valamint egyéb élelmi szerek által okozott betegségek: ebdűh, lepfene; 4. a gyermekkor és az iskola egészségügye; 5. közegészségügyi vegytan és fizika; 6. az építészeti higiénia; 7. a mécnöki osztály csatornázás, vízvezeték; 8. a katonai közegészségügy; 9. állami közegészségügy.

A statisztikai osztály tárgyalásának legfontosabb pontjai: a foglalkozás befolyása a betegségekre és életkorra, égj és faj befolyása a betegségekre, antropometria, a szülők korának befolyása a gyermekek életére.

Egy pillantás a tárgyszóra meggyőzhet mindenkit a kongressus jelentőségéről. Fel lett ölelve a közegészségügy minden fontosabb mozzanata; a tárgyalások tanulságait Magyarország is hasznára fordíthatja, mert az egészségügyi okos tanácsok megszívlelésére és követésére nekünk nagyon is szükségünk van.

Örömmel jegyezhetjük fel, hogy a londoni kongressuson a magyar szakvilág is méltó részt vett, a menyiben a kongressus magyar tagjai közül hárman is tartottak tudományos előadást a vasuti egészségügyről, a hagymázról és annak az ivóviztől eredetéről, a statisztikai időszaki tünetekről.

De a londoni kongressusnak ránk nézve legfontosabb határozata az, hogy a Budapest főváros meghívását egyhangulag elfogadva, a legközelebbi 1894. évi nemzetközi egészségügyi kongressus helyéül fővárosunkat jelölte meg. A londoni kongressusnak ezen hazánkra és fővárosunkra megtisztelő elhatározásán felelt örvendünk.

A meghívás megtörtént és elfogadtatott, szívesen jönnek hozzánk, szívesen fogadjuk majd illustis vendégeinket. De a nemzetközi kongressus itt tartása elengedhetlen kötelességeket róv reánk. A rendelkezésünkre álló időt fel kell használnunk, hogy hazánk, fővárosunk egészségügyének emelésére minden lehetőt megtegyünk, hogy a kongressus egy civilizált állam méltó fővárosában eresse magát. S ha az eredmény meglesz, a minthogy meg kell lennie, akkor a

budapesti kongressusot nemcsak örömmel, de áldva is üdvözölhetjük, mert esetleg ennek lesz köszönhető, hogy Magyarország és Budapest egészségügye a gyökeres javulás útjára lépett.

M. K.

Az adókról.

II.

Írta: Torkos László.

Az adóztatást azóta ismerik az emberek, mióta államok vannak s a polgárosultság vívmányait élvezik, ha ezt a szentírásból akarunk bebizonyítani, a zsidó német életéből, idézhetünk Krisztus szavait ő bizonyára az adót értette, midőn mondá: Add meg az Istennek ami az Istené, s a császárnak a mi a császáré, s alig vala azt hiszem az ókorban is a médek, perzsák, macedonok, görögök, rómaiak korában is oly kormány a világon, mely az adót vagy az azt helyettesítő egyéb szolgáltatásokat, pl. a közmunkát ne ismertette volna meg nagy állama polgáraival.

Spartában a közös ebédre adott árpa, Solonnál, Athénben az osztályadó a timacratia volt behozva s a tiszta jövedelem nagysága szerint különböztették meg: földbirtokosok vagy nemesek, lovagok, ígások és más alsóbb rangú osztályok, pásztorok, császók stb.

Róma pénzügyeiről tudjuk, hogy ott a provinciák adóit nem maga az állam szedte, hanem ö évenként kiadta bérbe állami adóberítőknak, kik többnyire lovagok voltak. S nagy részvény társaságokat alkottak, továbbá ismerjük, hogy a királyok idejében fej adót szedtek, és hogy Servius Tullius hozta be a nagy onadót, amelyet akkor szedtek, ha az állami földek jövedelme nem volt elég, később tributumot fizettek a mesterelemek tökepenzesek, a csinosok pedig mint az erkölcs öri tisztesre adót is vetettek fényűzési tárgyakra, azt is följegyezte különben Clio, hogy a római állam nagy jövedelmi forrását képezték a vámos (portoria) bányák egyedűruságok, regaliák, a mi nagy szó lehetett abban az időben, mikor a köztársaság az udvartartás tisztviselői fizetését, terheit, nem ismerte, s a közköztatást a családnak hagyta.

Ami bennünk magyarokat illet, az Árpádok alatt az állambevétel — bányák, nyusztbörök, tized, révbérek, vámos, hely- és piacpénzek és pénzbüntetések képezték; a vegyes vagy Anjouházból származott királyok alatt a kamaranyereség, mely először csak 18 kr. volt egy-egy kaputól de később 1 frt 3 t, 9 frt is kitett.

A „subsidiomok”-nak nevezett adóztatás a törökvilág szüleménye; az állandó hadsereg pedig magával hozta az annak fenntartására szükséges hadi adót; a megyék szedték a házi

így jobb szeretem . . . Köszönettel tartozom önnek, hisz oly jó véleményed van felelem, de el ne vigyen innen.

— A mint akarod, Lukerja. Azt hittem, az javadra szolgál . . .

— A mi előnyös rám nézve, azt tudom. Ki segíthet másnak? Ki tud a más szívébe bele-nézni? Segítsen mindenki magán . . . Ön talán nem hiszi el, de midőn itt fekszem órahosszat is, akkor úgy tűnik fel nekem, mintha az egész világon én lennék az egyedüli élő lény. És akkor oly különös érzés támad keblemben: elkezdek tépelődni.

— És min történ a fejed?

— Azt, uram, sem elbeszélni, sem megmagyarázni nem tudom. És ha ezen érzélem eltűnt, akkor mindent elcsúsztat. Jön és ismét eltűnik, mint a felhő.

Lukerja hosszú lélegzetet vett. Rövid szünet után folytatta.

— A mint látom, uram, ön sajnál engem. Pedig nem kell tennie.

— Előbb hisz emlékszik, mily vidám, életteljes, élénk leány voltam, most is olyan vagyok, még most is éneklek.

— Hogyan, te énekelsz?!

— Igen. Sok dalt tudtam én, és nem is felejtettem el.

(Vége köv.)

SCHLICK-féle Vasöntőde és gépgyár Részvény-Társaság Budapest.

Gyár és irodák: VI. külső várost-ut 1896/99. sz. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánja kitünő és szilárd szerkezetű, 811 20-24

gőz- és járgányes plő-készítményei és számos első díjakkal kitüntetett szab. SCHLICK-féle 2 és 3 vasú ekéit, és szab mélyítő-ekéit, eredeti Schlick és Vidats-féle egyvasú ekéit talajmívelő eszközeit, horonált és rögtörő hengerelt valamint SCHLICK-féle szab. „Haladás” sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és darálók, szabad Jókay-féle „Hungaria” daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmajom-berendezések. Eredeti amerikai kévektől és marok-rakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható mezeli vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjuttányosabb árk.

Arjeggység kicánatra ingyen és bérmentve.

!! Legolcsóbb tankönyvek !!

az összes tanintézetek u. m. egyetem, gymnasium, real-, polgári, kereskedelmi és népiskolák, továbbá papnöveldek és képezdek részére mélyen leszállított áron kaphatók

Pfeifer Manó antiquar-könyvkereskedésében

Budapest, Egyetem-utca II. szám alatt. Tanodák különös kedvezményben részesülnek. Megrendelések ugyanazon napon pontosan eszközöltetnek. Egész könyvtárakat vagy egyes könyveket folyton vásárlók készpénzért vagy becserlőkért más könyvekért 917 1-2

Arjeggység ingyen és bérmentve!

Csak akkor valódi, ha Kneipp Sebestyén lelkész urnak aláírásával el van látva.

Első orvosi mech
Tricot- és fehérenemű gyára
Kapferer L. és társa. cégnek
Bécs, Hernals.

Kneipp Sebestyén lelkész Egészségi fehéreneműi.

Főraktár:
Nagy-Kanizsán **Irmter Józsefnél, Keszthelyen Mérei Ig.-nél,**
Kaposvárott **Lőr Mór és Testvérénél.**
868 11 12

CSIK JÓZSEF

első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: **BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakparti S.**

812 24-30

Bécs, 1878. Erdem-érem. Budapest, 1885. Nagy díszokl. Keszthely, 1889. N.-Pálánkán, 1887. Díszokl. Arany-érem. London, 1878. Díszokl. Bécs, 1877. Ezüst-érem. Bécs, 1878. Ezüst-érem. Bécs, 1888. Arany-érem. Bécs, 1889. Arany-érem. Bécs, 1890. Arany-érem.

csász. és kir. kirárolag szabadalm.

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 körsög ára 60 kr. 912 8-2 mindenkor kapható:

Fesselhofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

25°

árleszállítás a zöldszakarmány préseknél.

Blunt szabadalma mindenemű takarmány conserválásához azaz fű, here, csa amádé, répalevelek, stb. takarmány zöld és édes állapotban való eltartására

1000 darabnál

több van fölünk Ausztria-Magyarország és Németországban használatban.

Összes vasalkatrészek, egy pár emelty 2000 mázsa zöldsakarmányra most csak 75 forint.

Egy bömör tartalék bömörrel " " " 10 "

Használati útmutató, mely az eredményt biztosítja, ugyszintén prospectusok, ajándéki élelmények és bizonyítványok ingyen és bérmentve.

Legujabb találmány!

NORMAL EKE

áthelyezhető kerekállítással. Egyetlen két vasú eke, mely mint egy vasú mélyítő szántóéke vagy pedig combinálva, használható! — Egy kerék sem meg a szántóföldön! — Egyszerű constructio! — Nagyszerű munkavégzés. Kérjék pontos leírását és vizsgálják ezen találmányt.

As összes államokra szabadalmavazsa Jótállás és próbaidő,

PH. MAYFART & Co., Bécs 1, Taborstrasse 76.
Frankfurt a M. Berlin N.

gazdasági gépek gyára, vasöntőde és gőzhámor.

Spezialgyár, földmívelési gépek, borsajtók, gyümölcs hasznosítható gépek, assalókészülékek stb. dr. Ryder szabadalom

Megbízható sznyókök keresztetnek. 866 8-10

Keil Alajos-féle PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

legkütünőbb mázóoló-szer puha padló számára. 1 nagy palack ára 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 körsög ára 60 kr. 912 8-2 mindenkor kapható:

Fesselhofer Józsefnél Nagy-Kanizsán.

Fischel Fülöp

könyv- és papirkereskedésében

Nagy-Kanizsán, Városház-utca

kaphatók:

Nagy-Kanizsa összes tanintézteiben az 1891-92. tanévben bevezetett, egy Zalamegye községeiben használandó összes

TANKÖNYVEK,

valamint

IRÓ- és RAJZSZEREK, FÜZETEK, ugymint

a legfinomabb svájci és francia rajzszekők,

rajztablák, vonalzők és háromszögek,

ISKOLAI ZSEBTINTATARTÓK,

valódi chinai tuschok, festékek, fehér és színes rajzpapírok,

Hardtmuth- és Faber-féle rajzirónok, törlogumik,

továbbá:

CSINOS JEGYZŐKÖNYVEK,

gyakorlat- és jegyzetfüzetek,

csavaró-irónok, palatáblák, dobozos festékek,

ecsetek, írószerdobozok,

könyvhordók és iskolatáskák,

CSINOS EMLÉKKÖNYVEK

— nagy választékban a legolcsóbb árak mellett —

Legújabbban megjelent:

Tanulók zsebnaptára 40 kr.

Lányok naptára 50 kr.

Iskolakönyvek darabonként 20 krért, vászonba 30 krért köttetnek be.

„ZALA“

képes ingyenes melléklete.

Reményi Ede.

(Ausztriai)

Szavunk hegédművész korifeusai között kétségkívül mindenkor kiváló helyet fog Reményi Ede elfoglalni, a ki — mintán többszörös dícsőséggel bevezette az egész műveltség — legközelebb visszatért hazájába és bejárta azt nagy diadal-
mal.

Felettébb érdekes volna egybegyűjtve olvashatni egy ilyen művész élettörténetét s hiszszük, hogy az időszaki sajtó füljegyzései alapján csak a lényegesekkel is kőteteket lehetne megfűteni.

Reményi alig egy éves korában szüleiivel együtt Miskolcra, a hol született, Eger városába költözött át, iskoláit itt járta s mint alig 8-9 éves gyermek, az érseki székesegyház egyik karmestere, Bartman Józseftől nyerte első oktatását a hegédjátékban s mivelhogy zenei tehetsége csakhamar kitűnt, a különben egyéb tanulásokban is jeles ifjut 13 éves korában atyja egészen a művészi pályára szánta.

Egerváon akkori főpapja, Pyrker János László érsek, a tudományok és szépművészetek buzgó művelője, saját szobájában többször hallgatni játszani s hegédűs gyermekeket, pártfogásával lehetővé tette azt, hogy

Reményi a bécsi konzervatóriumba juttatott, mely intézetnek ugyanakkor Joachim József és Hellmesberger József is növendékei voltak, s mindhárman

a híres Böhm József tanártól nyerték oktatást.

A szünidők alatt Reményi minden évben az egri lyceum nagy szalonjában rendezett hangversenyen mutatá be a

sikerrel, hogy 1847-ben, Széchenyi István gróftól is ajánlatot nyervén, Párisba utazhatott s itt különösen a monarchia akkori nagykövete, Apponyi gróf estélyén a hallgatóságot játékaival egészen elragadtá.

A következő év tavaszán már Londonban találjuk az alig 17 éves ifju művészt, mint a „Her Majesty's Theatre“ operaház zenekarának szerződött első hegédűsét. Itthon azonban kiűtvén a szabadságharc, a lelkes magyar ifju hazasiétt, hogy előbb fegyverrel kezében, majd hegédűjével lelkesítve szolgálja a háza szent ügyét. Kezdetben a Klapka, majd Görgey által Klapkától ugyiszólván elcsenve, a két tábornok tőzskarának volt kedvenc tagja Reményi.

A világsi fegyverletétel után ő is száműzetésbe ment. Hamburg volt ezután az első város, a hol nagy folkarolás mellett is pedig száműzött magyarok foglaltatására, hangversenyeket adott; egy gazdag előkelő polgár ekkor annyira megszereté a fiatal magyar művészt, hogy örökre kívánta fogadni, de ő honfitársaival együtt Amerikába kelt át s még az Óceánon is a hajó termét, hogy hallhassák a művészt, többször hangversenyteremmé alakították át, nykép lezép összegeket hegédűlvén össze honfitársai részére.

De Amerika ez időtájt hosszasan nem kötötte le őt, visszatért tehát fél év múlva a kontinensre és pedig előbb Párisba, majd a decz. 2-iki államcsiny

REMÉNYI EDE.

játékban való haladását. A konzervatóriumban bevégezése után pedig előbb Győrött, majd Budapesten a „Gyűlöde“ és a nemzeti színházban lépett föl oly

után Németországba. Így került 1853-ban Liszt Ferenczhez Szász-Weimarba s a nagy mester oldala mellett tanulmányozván több mint egy évig, tőle egyenesen Londonba tért, a hol rövid idő alatt az angol királynő magán zenekarátja jutott, mint a királynő „solo hegédjé”.

Ez állásban bőven nyílt alkalmá arra is, hogy a brit szigetország nagy városait önálló hangversenyeivel fölkeresse; s a kritika pedig mindegyre magaslatiabb volt játéka iránt. Arca-képet bemutatta egy angol zenelap; életnagyságu medallionképe pedig a műkereskedések népszerű darabja lett.

Szabad idejét ez időtájt rendszeren Jersey szigetén Guerneseyben töltte, hol Hugo Viktor, az akkor szintén számított nagy költő, barátságára méltatta őt, a zseniális magyar művészt.

Igy mult el a dicsőség gyors szárnyán körülbelül 5 év, midőn 1859 végén Reményi édes anyja kérésére és August Antal b. helytartótanácsi elnök királyi zenebarát közbenjárására ő felsége, királyunk, kegyelmet adott Reményinek, a ki aztán 1860. év január 28-án Londonból egyenesen Budapestre utazott.

Ráday Géza gróf, a nemzeti színház akkori intendánsa még Londonból igen előnyös föltételek mellett, hat hangversenyre szerződte őt, de mindjárt az első föllépte után, midőn az entuziaszták s a fővárosnak valóban színéjéért képező ropogant nagy közönség színi nem akaró kívánataira a Rákóczi-induló, programmon kívül eljátszotta, Proffmann cs. k. reaktorfőnök a további föllépéstől megvonta az engedélyt s Reményit Budapestre internálta. Két hónapba került, míg újra szabad lett föllépnie.

Budapesti hangversenyzése befejezte után hálás szívvel a művészi először is Egerbe, majd szülővárosába Miskolcra vonzotta. Következett Kassa és pár éven át az ország csaknem minden városa, hol a testtel-jellekkel magyar művészt mindenütt tárt karokkal s kitüntetésekkel fogadták. Számos város díszpolgárára, sőt iparos czéhek is tisztelbeli mesterré választották meg s népszerűsége oly nagy lett, hogy az 1860 okt. 20-ig még fennálló Bach-korszaki beamersei s később a pillanatnyi alkotmányos éra után, a provizorium kormánya nem röstellé mint példátlanul vezénylen embert föllépleket alatt tartani a művészt.

Időközöként Budapestre visszavonult s 1861 jan. 6-án a filharmoniai hangversenyben, majd később kamara-estélyeken működött közre; a nemzeti lelkesedését pedig nemcsak hogy nem zsákmányolta ki, de sőt hangversenyei tisztá jövedelme nagyobb részeit helyi s nemzeti játékonczélokra fordította, úgy hogy önmaga — elmondhatni — mindig szegény ember maradt.

A Petőfi-szobor felállításának terve 1860 végén Halason fogalmazott meg lelkében s legott megindította erre nézve a mozgalmat, jövedelme tekintélyes részét azontul e czélra fordítván. Már szép összeg volt együtt gyűlöcsözöleg az Első hazai takarékpénztárban, midőn a tervet a provizorium kormánya szorgalmazottja; ama plauzibilis indítványával, hogy a pénz talán inkább Petőfi Sándor meg a akkor élő egyetlen fia: Zoltán támogatására fordíttassék, meghírsítani törekedtek; de Reményi nem tágitott s a kiegyezés (1867) után végleg megalakította e szobor-bizottságot, mely később (1882) az általa teremtett alapokon az emléket Budapesten csaknyag felállíthatá. Hogy ekkor Reményi már nem volt hazájában, az ismét nem egészen tőle függő körülménynek tulajdonítható.

1862-ben és 1863-ban Bécsben hangversenyzett; később Németország több városában: Berlin, München, Lépese, Jena, Weimarban adott minden tekintetben sikerült hangversenyeket; Berlinben az udvar előtt Meyerbeer zongorakísérete mellett játszott, s a művészeti nagy arany-éremmel tüntettek ki. Rendjelt adott neki a szász-meiningeni fejedelem is.

Majd Prágát s Cseh- és Morvaország több más zeneművelő városát kereste föl. Következő évben pedig Rómába ment, s ez útját Liszt Ferencz végezté, ki ott akkor a papi pályára lépett, következő évben ismételve Olaszország több más nagy városában is adott hangversenyeket.

1865-ben egyike volt ama tényezőknék, a kik odahatottak, hogy Liszt Ferencz, ki a cigányzenéről írt s tévesen magyarozott műve miatt igen népszerűtlen férfivá vált akkor hazafiai előtt, Magyarországra haza jöjjön s itt a „Zenede” 25 éves jubileumán korszakos művét: „Szent-Erzsébet” oratoriumát először itt bemutassa; nemcsak hogy kibékült ennek folytán vele a nemzet, de e szereplésre indító okán szolgált később annak, hogy Liszt Ferencz, a Németország által magának vindikált zene-hérosz, véglegesen hazajött s Budapesten állást fogadott el.

Reményi pedig rövidebb-hosszabb hangversenyuttra kelt Páris, Bruxelles, Utrecht stb. városokba, majd keletre indult s nagy sikerű bukaresi koncertjei után Konstantinápolyban, az európaiak mellett a török előkelő világot is számos hangversenyben gyönyörködtette. Abdul Aziz szultán előtt kétszer játszott, midőn a függöny által elválasztott melléktermekben a szultának is hallgatták játékát. Magától írta elő, hogy Medzsidi-rend lett e föllépések következménye. Konstantinápolyban első hangversenyét Ignatieff tábornok, orosz nagykövet vendégzereplőleg a követségi palota nagy termét ajánlotta föl, a hol csupán 10 frankos

dílesek állottak rendelkezésre s nagy számban megjelenő párisi előkelő hölgyek, diplomataék és pasáknak. Prokobra-Osten báró, Ausztria-Magyarország internuntiusa pedig azzal tüntette ki őt, hogy kúseretével együtt a palotájában hívta lakására.

Keleti útjából közvetlenül a koronázási ünnepélyek végezté tért haza Reményi, ki néhány körutat még ezután is tett a hazában, s az uralkodó család előtt is többször játszván, kitüntetésül a cs. és kir. kamara-zenesz czímet nyerte a királytól.

A hetvenes évek elején egy évig a nemzeti színház opera zenekarának rensenyestere volt; 1873-ban megünnölte a jeles magyar műkedvelő, zenesz. s szerző Fáy Antal művelt leányát, Gizellát verén feleségül; frigyüket a belvárosi parochiális templomban Rajnald Lajos kalorai érsek-bírcnok állta meg, s az áldás nem is maradt el, mert a művészt egy év mulva szép kettő gyermek: fű és leánykával örvendeztette meg neje, a kik a keresztelésben Tibor és Adrienne nevet nyertek.

Reményi még egyszer rándult ki Budapestről keletre, ezúttal Alexandriáig és Kairót keresvén föl, hol a khediv-palotájában is volt több hangversenye.

1876-ban azonban családjával együtt Párisba költözött állandó lakásra; min nagyobb hivatást önmagában érzi művészetében, azonban oda sem kétéle be magát kizárólag, de két év mulva előbb Londonba sietett Angliából egyenesen New Yorkba átutórlázván, mindjárt megkezdése után való napon, nov. 11-én ott óriási sikerrel föllépett.

A siker és lelkesedés fokozódott hat éven át az Egyesült-Államok valamennyi nagy városában, Canadában, Mexicóban és Havannában, honnan 1884 július végén Ausztrália felé indult és útközben a Sandwich szigeteket érintvén, a hol egy hónapig időzött, már okt. elején Sidneyben, Ausztrália legnagyobb kikötő városában ragadta el a közönséget begedűje varázsaival és a lehető legnagyobb sikerrel bejárta Ausztrália valamennyi nagyobb városát, Tazmaniát és Új-Szealand szigetét.

De a művész pihenést nem ismeri természeté már 1885 őszével Jáva szigetére vezette őt, hol a legnagyobb elragadtatással fogadták. Onnan Indiába, 1886 nyarán pedig Chinába, innen pedig Japánba vitorlázott, itt is, mint másutt, lelkesedést kelteve játékaival. Tokióban — a mi ott még soha elő nem fordult — abban a kitüntetésben részesült, hogy a Mikado nejevel együtt egy hangversenyen a páholyban megjelent. Onnan ismét Indiába, azután pedig Singapórhoz ment. Az utóbbi kikötő városából pedig egyenesen átszelt a nagy indiai óceánt s Maaritims szigetén kiszállva, St.-Louis kikötő városában paráslat lelkesedést idézett elő. A szigeteken gyöngyén 4 hónapig maradt. Majd 1887

Janus hónap az afrikai kontinensre
 nézve az ott Port Natal, Caprius,
 Kimberley, Grahamstown, Johannesburg
 és a többi nagyobb városban, egyáltalán
 az egész Cap gyarmatokon teljes a éret
 a legnagyobb sikerek közt állott.
 Végre föltámadt benne a vágy a víz
 Erővel vízmentlathatái. E czéltől 1890
 máj. 28-án gyors gőzövel Cap város-
 tól átnyúlva, már június 15-én Lon-
 donba érkezett meg, hol mint régóta
 ismeretes és nagyrabecsült művészt
 tiszták és azután Angol- és Skót-
 országokban ragadta el a nagy műértő
 közönséget. Az angolok és mint klasszi-
 kai művelődést különösen mint Bach-
 művészetét becsülik.

— az égi társakokorról a Mindenható
 szövegezt álmomban, s nem tellett bele
 egy puskalövésnyi és a Horoz-hegyre,
 onnét pedig egyenesen a mennyországba
 jutottam.

S itt kezdődik a dolog érdekes volta!
 Természetes, hogy az öreg Péter
 bácsi nem engedett mir nix, dir nix
 passzézozni, annál kevésbé, minthogy
 „parzvárszám” (a halottkém látleletét
 nevezik odafőn így) nem volt. Végre
 is lehetett valami jámbor vonás az
 ábrázolásban, mely könyörtelenre indi-
 totta a mennyből házmeztart s berítit,
 igen, becsmépzett a mennyországba.

Hogy én ott mit láttam, mit se: azt
 nem fogom elmondani. Nem, mintha
 azavamat vették volna, hogy titkot
 tartok, hisz odafőn is tudják, hogy
 éppen ennek ellenkezője tartozik melte-
 remhez, hanem egyszerűen az okból,
 hogy — elfelejtettem. Az egész dolog-
 ból csak annyira emlékezem, hogy
 bucsuzásomkor azt Péter így szőlt
 hozzám: — „Fiam! Praesumptuál szá-
 mómra egy félszázadé az „Ország-
 Világot”, itt van 8 frt, de el ne
 veszd! Idefőn kivázhatsz nyitott
 ajtandókor a kis Hébe „a hőbortos
 Tellusához”. — s megígérett, hogy sze-
 rezzem meg neki a Tellus hőbortját.
 Hát azt gondoltam, legokosabb lesz
 valamennyi földi újagot járatai. Meg
 is rándított azokat már január 1-én
 s kőrtök az „Ország-Világot” is (teszek
 csak utána nézetni kérem, hogy nem
 sültetett-e az öreg), de még én is a
 journalisták közé akarok állani s ír-
 gatait szeretnék szabad perczeimben
 az „Ország-Világot” tartom a legzsalon-
 képesletének. Azért hát fizess elő az
 én számmra egy példányt, hátha a
 hőbortos Tellus példányját egy újag-
 menyét elcseni, még mielőtt elobras-
 hatlan volna saját cikkimeit. Aztán
 meg szeretném lefőzni Mercurt, a ki
 nagyra van azzal, hogy a Lloydba ír.

Levelem közvetítésére pedig te vál-
 lakozol. Muszáj! — érted! A hono-
 rárámot, habár nálan is elkéne — de
 nekem adom. — (Kézem közt van tisz-
 telt szerkesztő ur a megbízó levél, hogy
 felvehessen!)

Eddig jutott az öreg ur, mikor vala-
 land hatalmas lökést érezek, menny-
 dörzvényeszerű ropogást hallók s én — a
 hódító égyben — felháradék. Sz. Péter
 levele pedig ott fektött előttem, külön-
 ben el se hánudn, hogy az égyben jár-
 tam. Káirova a horitőkre: „recommandirt
 — „Ország-Világ” tekintetes szerke-
 zőfőnöknek Bpest, utca
 szám.”

Tisztelt szerkesztő ur! Melléklete
 veszi a levelet felontathatni. Terve-
 vele amit akar, de a papírkönyvbe se
 dobja, mert Sz. Péterrel gyűlik meg
 a hája.

I. Levél.

Ezen első levélem rövid létezen. Két
 császárnét fogadtunk a mult héten s
 az ünnepi banketteknek még ma sincs
 vége. Épp most közeblti fel a német
 császárnét I. Napoleon, minfán előtte
 Brutus általános lelkesedéssel foglalt
 beszéltben saját kritikát gyakorolt a
 brazilai forradalom fölött s' azt aján-
 szolta, hogy Joneca generálit, ha fel-
 jön, Cromwellhez kell adni iskolába.

Kisné máno író volt a Hébe nektárja
 (nem tudom, mi a baja egyelő 6ta
 Hébének; csak nem tanult tán Magyar-
 országon „borkeszélet”!) a attól faj
 még most is a fejem. Azért hát jövő
 levelekre hagyom azt, amit az elsőbe
 szőltam: az itteni társadalmi viszonyok
 ismertetését.

Csak arra akarom még a tisztelt
 szerkesztő urat megkérni, tudama ve-
 lem egy pár divatúru-kereskedő címét,
 ahol — zselkendőket lehetne megren-
 delni. Egy pár „legújabb jóvívény”
 ugyanis valami újgyalvált, az influen-
 zákt hozta fel közeink a attól auktás
 lett még a hetedik mennyország is, a
 hova pedig annak idején még lepedő
 nélkül jutván be a földi halandók, nagy
 kerületet mutatkozott az emittett cikk
 iránt. Szeretnék Mercurnak, a kinek itt
 sokféle ízlete van, egy kis konkurren-
 ciát csinálni, mert az én gschäftem,
 amotta a tépervégelot idefőn megzser-
 tettek, nagyon rosszul megy. Ha ez
 újralátalom se fit be, lemegyek Buda-
 pestre házmeztartnak, ott azt halom
 még mindig a legnagyobb ur — a ház-
 meztart.

Mielőtt soraimat zárnam, még két
 friss süttöt újaggyal is szolgálhatok.
 Dollinger, aki most érkezett, még
 megérkezte napján brudert írott IX.
 Pius pápával. Az utóbbi bevallotta, hogy
 a pápák hát még lecsalhatatlanok, mert
 ő szentül azt látta, hogy Dollinger a
 pokolba jut, pedig lám melléje álltettek.
 Luther gőmbőlly ábrázata csak egy
 ragyogott s még Mohammed is, aki
 pedig 1876 óta sokat lével, s bujában
 a borivásra adta magát, szelégülten
 sünögatta é látrányra — próféta szaka-
 llált.

A másik hír, melyet ép most tele-
 fonoztak meg az alvilágból — az ördög-
 gök általános sztrájkját jelenti: Bér-
 félmensélet követelnek Sántától, a kinek
 az utóbbi években nagyzerőben ment
 rézrévny-rállalata, ugy hogy hallatlan
 dividendákat adott rézrévnyesének —
 a pokolba jutott elszikkasztott pénzek-
 ből. Ha Sántán egyhanár ki nem egyez-
 kedik velük, akkor nemcsak nem lesz
 mit írni az újagokba.

De azt házom, az ördög még ma se
 hagyja el a fajtáját.

Szives üdvözléssel.

Petrus

Levelek a mennyországból.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A minap az égyben jártam. Ne tesek
 rosszat gondolni! Sem szerelme-
 sem jutsa nem vagyok, mely többi
 gonunak bátralevőleg szabad astra-
 va nevének a mennyek birodalmában.

Egyszerű földi halandó vagyok, a ki
 minden este kapuzásuk előtt fekszik az
 ágyában, művek utána elmondotta est-
 mőpöt, s mi nálan a híres Jókai-főle-
 estma előtt is — édesretemre legyen
 hűbör — szokásban volt. (Házen
 Tusa kálmánt nem foglalom bele.)

S ez az estma, illetve annak elmu-
 lantása vitt az égybe, ami ugyan furcsa
 dolog, de az alvilágból könnyen meg-
 értendő.

A dolog nagy történet, hogy egy este
 a álmomat nem írom ki dükreztől
 immagam iránt — kapuzásuk után jöt-
 tem láza — megfelelő állapotban. Éj-
 lőlen áll lehetünk, mert emlékezem,
 hogy a Cerberus (ez krajczárt kapott,
 az utóközön pedig lámpával kellett
 kersni a gát).

Ágyba jutásom vízmentlathatái bizo-
 nyára nem érdeklik azt tiszelt szer-
 kesztő ur, de engedje meg, hogy egy
 érdekes megfigyélést közöljek önmé-
 lam tapasztalata, hogy a lelkiismeret-
 nek nagy befolyása van az álomra.
 Nagy ügy! Ez már régi mese! Hisz a
 regényekben a gonoszlevek álmát a
 lelkiismeret marokos álomképei teszik
 kínosai: de hír eddig nem láttam a
 regényeknek, még saját káramom, —
 dehogyan káram! — saját házomra
 megfigyéltem a valóságról.

Egyelőbb dolog, hogy az eddig
 még éjszépelt bizonyos estén az égy-
 másit megfigyéltem. Nos, — akár
 látam, akár nem: — álom leg-
 első képe egy égi társítg volt; most
 se tudom a pontos lény-e vagy mi, de
 amyi bizonyos, hogy meingem lett tőle
 (legedre faszos) vészé váltam.) Álmait
 s álom nézom, ráfőzöttél per auo-
 ditionem idearom, az égi társakokor

Bélni Merykés.

Honvág.

Fel-felzakad a csöggedő szivben
 Rég lelankadt szebb remények álma.
 Virulásban, megijedő szivben
 Szülőföldem mintha most is várná!
 Csalogató öles-kedves szóval
 Hol a honvágy újra meg-megszólal!
 Hol a kin is szivszongító álom,
 Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Nem borongott a villámos felhő,
 Örök mosoly, ragyogás az égen!
 Na sugáron leng a játzi szellő
 S virágok közt alszik, pihen szépen:
 Rengő virág, lágyan bongó ének
 Szivem vágya csak felétek téved!
 Hol a kin is szivszongító álom,
 Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Hol a mázó aranykalászt érlel
 S virágrojtos a zöld halom alja,
 Hol a tavasz nem küzd hideg télrel,
 Jaj szó nem rezg holdlag, vidám dallam,
 Hol a madár puha enyhe fényke
 Nem omlott be, nincsen összetépetve:
 Hol a kin is szivszongító álom,
 Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Hol a gyermeke ptyupajattyot kénvel
 Hahó rétek selymes sarján járva,
 S ingó sis közt bőlömbika zsenébel:
 Hova tévedt, merre van a párja?
 Hol az őstnek lombhullató csendje
 Virágot hogy s nem tép mindent rendre
 Hol a kin is szivszongító álom,
 Éjjel-nappal oda vissza vágyom.

Oh ne rejtél el szerőfnyes képed,
 Térsé holdként ne halványulj még el!
 Dér nyomon a rózsá től nem éled,
 Hogy mosolygom a merető ággal;
 Ah, de gondtól egyre lankad lelkem,
 Duszán csigán szédve, sírva csigán!
 Szélesedik a bodeszítő álom:
 Harpadt sár vár, abova én vágyom.

Lévy Mihály.

Mikor doktor lesz...

A poéták által annyira felmagasztalt s elcsépeelt aranyos ragyogása a napnak bizony nem igen jut el hozzánk; elveszti az színét, fényét, míg keresztül vergődik a por s füsttengeren, míg a nagy bérházak minden egyes kis zugába elküld egy-egy vékonyka sugarat. Pedig kifejtí a nap még teljes pompáját, lövel az izmos fényoszlopokat a földre ott, a hol nem kell megküzködni a sok akadálytal, ott, hol nem kell kerülő utakon járnia; ott, valahol messze... hol a testi-lelki fővárosai nem igen járt, hová nem is kívánczik, hisz erdőnek nézi azt a két szál korhadt akácfrát, melyek az udvar közepén nyomorognak; ligetben képzeli magát, ha virágosserép virul ablakában.

Megelégzik a látszattal; még pedig mindenben!

Ha valaki nagy port fel ver, úgy hogy ki sem látzik belőle; okos embernek tartják; könnyen elkiának el a síma külön s csu-

szos beszéden a nélkül, hogy megnéznék mi van a máz alatt; az ügyes képmutató sokra viheti, elég ha tisztességesnek vélik, nem kell, hogy az legyen. A látszat az most a fő!!

Honka szeplős arczocakája ég az igaztottságtól ide-oda tipeg; hol ki szalad a konyhába s megkavarja a rottyogó üstöt, melyből fojtó nyirkos pára száll fel; hol meg szerelmesen simogatja a

Honvagy

I.
 Készül a kelegye; egy része már ott fehérlik a vasalódeszkán, melyet két szék közé szorítottak, a máská meg kin föl a nagy üstben.

duzzadó fehérmémt s őszeszurkált fekete ujjával rózsaszínű csokrot köt rája, hogy tetézhetősebb legyen. Mennyi gondot okozot, míg őszeszerezették a vázmat, mennyit dolgoztak, míg elké-

szültek vele. De feledve van bű és munka; Ilonka boldog! És hogy tökéletes legyen öröme, összehívja a háznépét, hogy megmutassa nekik a ruhákat. Szeret ám a szegény ember is büszkel-

tiszthelyettes kurizált s vasárnapon kocsin szoktak kimenni a ligetbe.

A vén kisasszony szemei könnybe lábadtak a kelengyé láttára élénken emlékezett vissza arra az időre mikor ő

most is elvinné, ha áttérne protestans-hitre s . . . A régi nóta volt ez, melyet többé kevésbé minden hoppon maradt leány kitalál; s addig-addig hajtogat, míg maga is elhiszi, hogy ugy történt.

Az ágens neje műértően vizsgálja a stafirungot, nagyjában véve meg van elégedve, csak ott a himzés nem elég szép, itt meg kevés ráncz van a szoknyában, most bizony nagyon hordják a széles viganókat; multkor látta a háziur leányának kelengyéjét, ott olyan széles szoknyák voltak mint ez a kettő együttvéve ni!

Időközben bejött Ilonka mamája s erről-arról beszélgettek vigan ketten-hárman is egyszerre; midőn hirtelen felnyílt a szomszéd szoba ajtaja, s valaki kiszólt: „Kérem csendesebben, nem tudok dolgozni!”

Mint a megrettent iskolásgyermek, úgy halgattak el az asszonyok, Ilonka bocsánat kérően tekintett az ajtó felé s elfojtott hangon szólt:

„Lasabban beszéljünk, a doktor ur nem tanulhat!”

A konyhából belépődött szűrő chlörgöz úgy megülte a tüdőt, hogy alig bírtak lélekezni; az asszonyok nagyon kellemetlenül érezték magukat; rövid ideig suttogtak azután lábujjhegyen téelve távoztak.

Az ulvarról egy rosszul szelelő verki küldte fel rikoltó hangjait; Ilonka pénzt adott a verklisnek s elkülte.

„Nem szabad játszani a doktor ur dolgozik!”

II.

Vacsora után az öreg Rómann bement Gerberhez. Az i. óasztalon álló tanulólámpa gyéren világítja meg a szobát a fal mellett álló vaságy s szekrénynek csak homályos körvonalai látszottak; sűrű gomolyagokban igyekezett a tető felé, az asztal, az ágyterítő, a szőnyeg mind dohányszagot lehelt ki.

Rómann valami bevezető félét keresett; nem mert mindjárt belekapni abba, a miért tulajdonképen átjött.

„Nem zavarom, Gerber ur? Szeretnék pár szót magával beszélni.”

Gerber, a szigorú orvos, csak most fordítá hátra fejét, s anélkül, hogy szivarját kitétte volna szájából vontatoftan bocsátá ki a szavakat zárt fogsoral mögdi.

„Ab! maga az Rómann ur; csak tessék, hallgatom, bár most sok a dolgom.”

Rómann székét vont magának az író asztal mellé s leült.

Foghuzás előtt. Karvaly urasági rajza

kedni avval a műje van; neki is örömet okoz, ha megirigyelik érte!

Eljött a vén kisasszony a földszintről s az ágens felesége, kit úri hölgynek tartottak a házban, mert leányának egy

is oly boldog volt mint Ilonka, ha ő akkor nem lett volna ügyetlen, most nagyágos asszony lehetne; az egész dolog természetesen csak rajta múlt, mert Odön még most is imádja, még

„Ugy-e ez az utolsó szigorlata?“
 „Igen; holnap ilyenkor valószínűleg már doktor leszek.“
 „Milyen jó lesz! mennyit tanult, dolgozott míg elkészült. Emlékszik még, mikor hozzánk jött mint kosztos, azt hiszem akkor másodéves volt, már abba akarta hagyni az egész dolgot, csak a mi biztatásunkra, hogy majd segítjük, fogott ismét hozzá?“

„Emlékszem . . . emlékszem.“ morgogó kedvtelennül Gerber s szivarja hamuját egy koponyatetőbe ütötte, mely az ő hamutartója volt.

„Mi meg is tartottuk ígéretünket; kezünkön hordjuk, tiszteljük, becsüljük, s a legnagyobb örömünk, ha kedvében járhatunk; a világért sem engedte volna meg Ilonka vagy a feleségem, hogy valaha szükségét szenvedjen. Téli bizony akárhányszor nagyon szűken voltunk, megessett, hogy nem volt vacsoránk vagy fűtőt szobánk, de arra vigyáztunk, hogy magának legyen; a feleségem azt mondta mindig: „hideg szobában nem lehet tanulni; éhes gyomorral nem lehet dolgozni!“ Én kétszer annyit szaladgáltam, Ilonka meg üzletbe dolgozott, de azért megszereztük, a mi magának kellett. . . Az istenért, Gerber ur, ne higlye, hogy nehezteléseképen mondom; de jól esik az a tudat, hogy mi csináltunk magából embert.“

„A mit csináltak, — szolt hidegen Gerber“, azt a saját érdekében cselekedték. Kifanítottak emgem, hogy mint doktor elvegym Ilonkát.“

A haragos hang hallatára Rómann egyszerre meghunyászkodott.

„Igen doktor ur, nem tagadom, az volt mindig legfőbb vágyam, hogy Ilonkát nőül vegye, nemcsak az enyém, hanem mindnyájunké. Azért is jöttem át, hogy bővebben megbeszélhessük, mikor akarja megtartani az eljegyzést, mielőtt elutazik, vagy mitán visszajött?“

„Holnapután leutazom az anyámbhoz s lent maradok jövő hétig; mához két hétre megtarthatjuk, ha akarja. Beleegyezik?“

„Oh kérem mindenbe.“
 „. . . „Ah igaz Rómann ur majd elfelejtettem, elhozta a pénzt?“

„El; valamivel többet hoztam, mint a szigorlatra kell, hogy legyen mivel hazautaznia. Tessék!“

Gerber az átadott pénzt újra megolvasta és zsebébe tette.

III.

Hajnalodott. A hold mohón világítá meg védenzeit, az apró csillagokat, míg a tulsó oldalon látszott már a felkelő nap vérvörös palástja, melyvel elsöpri majd a védt védenzeivel együtt. A reggeli nedves lég ott hagyta nyomait a folyosó vaskorlátján, mely egész csillogó lett tőle. A leány egy hosszú kendőbe burkolva dideregve könyökölt a nedves korlátra s arczát

az udvaron égő gázláng fakón világítá meg.

Gerber dr. most lépett ki szobájából; a leány megszólta.

„Gerber ur?“

„Ugyan Ilon kisasszony, micsoda gondatlanság most kijönni, megfázhatik nagyon könnyen!“

„Bucszuzi akartam.“

„Hisz tegnap este már elbucszutunk; nekem most sietnem kell, mert lekések a vonatról.“

„Várjon Gerber ur, olyant akarok mondani, a mit tegnap este nem tehettem.“

„Kérem . . . kérem“ szolt Gerber türelmetlenül nézve órájára.

A leány szorosan a férfi elé lépett.

„Vissza jön a jövő héten, hogy megtartsuk eljegyzésünket?“

„Vissza, természetes, hogy vissza jövök.“

„Oh nyujtsa a kezét, nézzen a szemembe s úgy mondja, hogy eljön; kérem, esedezem nyugtasson meg; lássa ez csak szeszély tőlem, de oly izgatott vagyok, oly boldog vagyok, mert . . . mert . . . szeretem, mert a magáé lehetek!“

És a leány szenvedélyesen csókolgatta a feleje nyujtott kezét.

„Mit csinál Ilonka, ha valaki meglátná?“

„Tehát vissza jön?“

Gerber dr. nyugodtan nézett a leány szemébe.

„Vissza!“

„Ah, ugy viszontlátásra, viszontlátásra!“ szolt örömmel Ilonka.

—————

Két hét múlva Gerber dr. el is jegyezte magát — de Kerekes László szegedi földbirtokos leányával, ki 10.000 ft hozományt kap.

Agai Béla.

—————

A könyvnyomtatás.

Az írásbeli, szellemi közlekedés terén legfontosabb találmány: a könyvnyomtatás soha sem lett volna oly nagy jelentőségű, ha azt a papiros feltalálása meg nem előzte, annak tág terét nem egyengette volna; míg másrészt a kölcsönös hatást is el kell ismernünk, a mivel a könyvnyomtatás feltalálása a papirosgyártásra hatott. A papiros gép csakhamar téltelenségre lett volna kárhözátva, ha pár évvel később méltótársa nem szegődik melléje, tudniillik a nyomtató gép vagy gyorsajtó, mely épen oly gyorsan fogyasztja el a papírost, a mily hamar készül. E két gép oly szükségképeni kiegészítője egymásnak, mint egyik kéz a másiknak. Az emberi ész ezer meg ezer remek műve között a könyvajtó a legfontosabb, a mennyi-

ben nemcsak a mindennapi élet szükségleteinek szolgál, hanem a szellemi munkásságnak, a művelődésnek, a felvilágosultságnak és a polgárosodásnak is eszközlője. A mi jót, hasznos az emberi szellem éremit, azt a saját ezer nyelven hirdeti és mindnyájunk közös tulajdonává teszi. Sajtó nélkül semmiben sem haladtunk volna annyira, mint a hol ma állunk; a sajtó közvetíti az általános szellemi közlekedést, forgalmat s emeli azt folyton folyvást.

A mi a könyvnyomtatás eredetét illeti, arra nézve még ma hem lehet elégtelőt mondani, mert e részben a buvárlatok és nyomozások még folynak. A tudomány mai állása mellett azonban bizonyosnak látszik az, hogy a könyvnyomtatáshoz szükséges két tényező: a nyomtató sajtót és a mozgatható betűket a mainzi születésű Gutenberg János találta fel 1450 körül, a mennyiben tudniillik a táblákba metszett betűket szétfűrészelte és aztán tetszés szerint más és más szavak képzése czéljából újra összerakta. Az első sajtót is ő találta föl, mely igen hasonlított a szőlősajtóhoz; a mint ő volt az első, a ki a nyomtatásnál olajfestéket használt.

Gutenberg találmányának elterjedése után munka és fáradság közt megőregedve, csekély vagyonával nem versenyezhetett ellenfeleinek szerény munkásságával. Adolf nassauai választófejedelem 1456-ban „fontos szolgálatalért“ udvarnokká nevezte ki s évi kegyelemdíjat rendelt számára. Gutenberg aztán sajtójával Eltvillebe költözött Adolf udvarához, később azonban bérbe adta egész műhelyét. Meghalt 1467-ben kortársaitól alig ismerve és gyorsan elfeledve.

Gutenberg 1453-ban már közzétett némely kisebb nyomtatványokat, mint abécész táblákat, gyónóczédulákat, Donát kivonatokat, ugy hogy sajtóképe ez évvel kezdődik a mai módon nyomtatott könyvek sorozata. Az ugynevezett 42soros biblia 1455—56-ban készült el.

A később Schöffler által lényegesen javított találmány igen gyorsan terjedt el először szülő hazájában, Németországban, név szerint Bambergben, Kölnben, Strassburgban, Speierben; majd átszármaozott Olaszországba 1465-ben, Franciaországba és Svájcba 1470-ben. Ekkor Gereb László, budai prépost Hess Andrászt Olaszországból Budára hívta, hol ez az első hazai könyvnyomdát felállította Magyarországot még ez évben Németalföld, 1474-ben Anglia és Spanyolország 1475-ben Csehország követte a könyvnyomtatás meghonosításában; míg Bécsnek 1482-ből származik a legrégebb nyomtatványa, Krakóé 1491-ből, mely két város pedig annyiszor látott el bennünket szükségünkben, miután első

könyvnyomdánk rövid feunálás után megszűnt.

Országosra 1495-ben honosított meg a könyvnyomtatás, s Törökországban a zsidók titkolva 1490-ben állítottak fel egy könyvnyomdát, a könyvnyomtatás csak 1726-ban lett nyilvános. Mexikóban 1549, Siniában 1586, Északamerikában és pedig a mai Massachusetts Államban 1639-ben jött létre könyvnyomda.

A könyvnyomtatás első idejében a szép nyomtatásra és szép anyagra fordítottak a legnagyobb gondot. Azon idő tipografiai vállalatainak nagyszerűségét még ma is bámulják a szakemberök és gyűjtők méregdrágán vásárolják az első könyvnyomtatók műveit. Így például a Gutenberg műhelyében nyomtatott „Donatus” (iskolakönyv) egy példányért Angliában 1000 font sterlinget (10,000 forint) fizettek. A könyvnyomtatók már akkor mindenféle díszítésre gondoltak; így mindenféle színben, még arannyal és ezüsttel is nyomtattak; sőt Franciaországban egész könyvekre selymet használtak papirus helyett.

A könyvnyomtatás fejlődése nagy merőben és területen megakadt a 17-ik században a 30 éves háború viszonyosságai miatt; míg a 18-ik században két igen fontos találmány merült fel; az egyik Angolországban a vaskönyvnyomó sajtó, a másból később a 19-ik században a gyorsajtó fejlődött ki és a stereotypia feltalálása, úgy hogy ma a régi könyvnyomtatókat valamely nagyobb nyomdába elvezetnék, melyben egyetlenegy nagy gép naponként 10–15 ezer ívet nyomtat, ugyancsak bámulnának, mert ők legfeljebb csak 200 ívet voltak képesek nyomtatni naponként.

Történelmünk hallgat arról, hogy miért szűnt meg a mi Gereb által felállított magyar nyomdánk; mert Hess András halála nem elegendő ok. Hiszen Olasz- vagy Németország-ból lehetett volna magyar embert visszahívni. Abban az időben több hazánkba dolgozott és birt birtellel külföldön, a mint a nyomtatványokon levő neveinkből tudjuk. Így nyomtatott könyveket Nagyszében Tamás 1472. Mantában a később Modenában. Brassai András 1476 óta Velencében, Erdélyi Bernát Pádnában (1478), Magyar Péter Lyonban (1482), Feketealmi Márton 1484-ben, Garai Simon pedig 1491 óta Velencében, Bassy Cremonában (1494).

Nátyás király 1479-ben rendelet által elutasította az egyházakat miséskönyvek és breviáriumaik kinyomtatására, mire már 1480-ban megis indult azok kiadása, melyek külföldön nyomtattak, valamint 1486-iki nevezetes törvénykönyvünk is.

A budai könyvnyomda megszűnése

után jöttek a budai kiadó könyvnyomdások. Tudniillik külföldön a nyomtatók maguk voltak kiadványaik elárútolói s ezek bizományosokat tartottak, a kik a nyomtatványokat mindenféle terjesztették; külön könyvkereskedők, kik mindenféle kiadványt árultak, csak a XVI. század elején lettek.

A magyar irodalom az első nyomda megszűnése után felszázadig várt terjesztő eszközére, a hazai könyvnyomtatásra s benünket felszázadon át a külföldről tett függőkke e hiány s valóban ez idő alatt a pálos, dóm és karthausi barátok kézírataiban találhatjuk meg a könyvnyomtatás pótlékait.

Jött a reformáció s befejezte nálunk a középkort. A reformátorok mindenkéhez akartak szállani s ez általános és hatalmas mozgalomnak mulhatatlan szüksége volt az irodalom leghathatósabb terjesztő eszközére, a könyvnyomtatásra. Ez időszakban első nyomtatványaink szintén külföldön készültek. Komjáti Benedek Szt.-Pál levelei, Pesti Gábor Ozorai Imre művei 1533, 35 és 36-ban Krakóban és Bécsben jelentek meg. De már 1536-ban Nádasdi Tamás sárvári jószágán nyomdát állított fel Abádi Benedek vezetése alatt. Az erdélyi szászoknak már 1529-ben volt sajtójuk Nagyszébenben, később 1533 Honter János Brassóban állított fel nyomdát, Heltai Gáspár pedig, Hoffgreff nyomdászszal egyesülve, Kolozsváron jól felszerelt nyomdát rendezett be, melyben egy pár német és deák könyvön kívül számos magyar theologiai, költői és tudományos munka jelent meg.

Magyarországban a XVI-ik században több állandó és vándor-nyomda működött. Magyarországnak legnevezetesebb nyomdahelye volt egész a jelen század elejéig Debreczen, hol, mióta a Kassáról előzőtt Huszár Pál nyomdájával letelepedett, számos nagy terjedelmű és fontosságú munkát nyomtattak. A XVI. században Komlós András, a XVII-ikben Lipseci Réda Pál, a XVIII-ikban Margitai János voltak Debreczenben tevékeny könyvkiadók és nyomdászok.

Nálunk valamennyi könyvnyomda a reformációnak szolgált a katolikusok kénytelenek voltak munkáikat Bécsben nyomtatni, csak Szilvási-János katolikus szellemű vitairata lett e században Heltai örököséinél nyomatva.

1577-ben Telegdi, extergomi nagyprépost a bécsi jázsuiták évek óta szűnetelő nyomdáját megvette s azt nagyszombati házában felállította. Itt nyomtattak az első magyar naptárak, valamint első törvénytarunk is Mosóczi Zakariás által szerkesztve.

Manapság nyomdánk: a „Pallas”, Franklin, Athenaeum és a Pesti Rézválynyomda és más és más tekintetében vetélkednek a külfölddel ha kell, s ez jól van így; mert ha a

tiszta és nemes formáknak a szellemre való visszahatását nem tagadhatjuk, úgy a könyvnyomtatásnak a szépséggel való egyesüléséből szintén az izlésre és ennek után az érzésre is el nem maradható nemesítő hatást várhatunk. Haladunk a könyvnyomtatás terén is, az elvitatlanul a nyomdászaink méltó tiszteletre érdemesek. A legtöbb függ a nagy közönségtől, melynek irodalom-pártolása aztán közvetve könyvnyomtatásunk emelését is eredményezi; könyvnyomtatás és irodalom karöltve jár s édes mindnyájunknak nem csak tiszta szívünköl kivánnunk kell, hogy mindkettő virágoshassék az idők végéig, hanem tegye is meg mindenki a maga kötelességet s tőle telhetőleg pártolja a magyar irodalmat. Minden szellemi termék, minden könyv és lap egy-egy virága az irodalom terebélyes fájának, mely csak akkor gyümölcsözhet bőven, ha virágai vannak. A dér elhervasztja ugyan a reménnyel kecsegtető virágokat, vagy a vihar idő előtt leverheti azokat; de a virágatlan fára a napnak, a nyárnak áldásos melege sem varázsolhat gyümölcsöket! Ne feledjük el, hogy ezen szarokban: „Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül”, a korsoruk költő oly kötelességet mondott ki, mely alul magát kivonni senkinek sem szabad!

Nécz Sándor.

Nem sokáig élek én már.

Nem sokáig élek én már, meghalok.

Egbe vizik lelkemet az angyalok,

S letezik ott jó lsten kezébe,

Hogy azt fényes országába venné be.

Nézi, nézi a jó bátor lelkemet,

Mely ezen a földön annyit szenvedett...

S angyalokhoz így beszélt: csak néztek,

Milyen tisztán jött hozzám ez a lélek.

Vigyétek el őtet egy szép csillagra.

Mit a földön kiválasztott még, abba...

Hadd legyen meg az öröme szegénynek,

Hogy a földre minden éjjel lenézhet.

S láthatja ott az a kis lányt elget,

Kit földön olyan nagyon szeretett...

S ha majd a kis lány is elhervadna,

Ódaviszem hozzá ama csillagra.

Démény József.

Hétköznapok.

Csak vergődést lát örökké mindenütt a lelkem
A jóknak szent gyózedelmét tán hiába sejttem?
Gonoszságnak durva ajkán guny s habota reszket,
Ha az erény gyenge vállán hordja a keresztet;
Virág helyett vérsz tövis terem most az úton,
Júdás-zsándék, hogy minden szent Golgotára
jasson!

Bőszke gőg jár korsorokra dicsőségben, fényben,
Tiszta ezmény, szent törekvés letiporra ejlen;
Kéj lobol a vértanúknak letaposott sírján,
Nagy sötét van, de a pokol még nagyobb kíván!
Lázás arcot hervaszt, sáppaszt bönbe fulladt
mémor,
De azért csak zúg az orkán, egyre nő a tábor.

Megállt a nap Gibeonban sórnys csatát nézve,
Nem látja most hány tőr villog véres, gyilkos
kézbe!

Ragyogó fényt hintogtat szét a posványba, sárba,
Az erény még könyben létezik, mint a szegény árva.
Gonosz ládk, hej de azért tiszta leax az óltár
S igaz ajkuk megterem a gyózedelmi szóltár!

Lény Mihály.

LENA.

VITTORIO BERZIO REGÉNYSZ.

Olcsóbbí fordította: V. SZÉCS GÉZA.

(Folytatás.)

A szép polgárnégy egész nap a főiri, fényes társaságban maradt.

Úgy volt, hogy Borgolieto gróf nem jön el ezen a napon jegyese látogatására; azt írta, hogy kastélyában akadnak bizonyos elintézni való ügyei; a honnan csak estére fog hazatérni, s úgy lehet, el fogja a színházba kísérni a néket.

Ebéd után Elvira másik, fényes öltözképet véve magára, anyjával és Lenával kikocsikázott a korszóra, a mely épen tele volt fényes községgel.

Egyeszerre csak megpillantanak egy csinos, karcsú fiatal embert, egy pompás autót felül levon; s ez az ő kocsijuk felé közeledve, könnyű udvariassággal és mosolyogva köszönté őket. Elvira, a ki eddig nyugtalanul tekintgetett szerteszét, elpirult mélyen — nagyon mélyen és a köszöntést szíves keccsel viszonozva, odasugta Lenának:

— Ő az!

XII.

Lena gyötrelmei.

Borgolieto gróf, a ki még nem ismerte a Guglietti-lányt, első tekintetre valósággal megütközött — ennyi szépség láttára.

Hirtelen elragadtatás tükröződött vissza arcán, egész lényén; ezt azonban nem vette észre Elvira, csak Lena, a ki meglehetősen zavarba jött ugyan általa de azért — mi társaságtagadás — örült is neki, mert hízeltettnél hiúságának.

A gróf aztán a koci mellé csatlakozott, s azon az oldalon lovagolt tovább, a hol jegyese ült, kívül és a marquisnéval élénk társalgást folytatott; azonban tekintete többnyire Lenán pihent meg, kinek művészi tökélyű szépségét nem győzte eleget bámulni.

Federico keccsen lovagolt, izlésesen öltözködött és szellemesen társalgott. Valósággal könnyed és elegáns ur-ember volt, a kinek ugyancsak bőven kijuthatott része az asszonyok kegyéből; s ő a sok csáb és hízelté közt rendületlenül és nyugodtan meg tudott állani, a mi mind arra mutatott, hogy ő igazi világú, s kit nem könnyen lehet sodrából kihozni.

A koci és a gróf lassan épében haladtak; Federico a nékhöz haljva, s a két mosolygó leány arcát, — valóban kedves csoportozatot mutattak a nézőnek.

Mikor a szók és mosolyok kölcsönös kicserélése a legelőnőbb módon folyt, s mikor mindannyian a legjobb hangulatban voltak már, egyszerre váratlanul — színtőgy, mint valami vészmadár, a mikor lecsap — ép úgy jelent

még egyszerre a Lena sápadt arcát, epedő tekintetű ismeretlenje.

Ah, mit akart ő épen e pillanatban? Rossz sorsa volt, a mely idehozta. Szerette kerülni a zajos helyeket, s ezért járt legtöbbszörre a kocsiintón.

Red gondolt, egyedül reá, s ez a gondolat foglalta le minden idejét. Nem látott semmit, senkit mást, — mintha valami köd burkolta volna körül az érzeit: S mikor aztán ez a köd szétoszlik, lát egy csomó ünnepi hangulatban levő embert, látja a napot, a mely fényesen ragyog le, látja a szépen kéklő eget — és óh balsors! látja szívének egyetlen vágját, a mint jökevényen, mosolyogva társalog egy csinos ifjú gavalérral, a ki a kocsija mellett lovagol.

Lena azonnal ráismert, és bizonyos mély szemrehányást olvasott ki tekintetéből. Különös érzelmek hatották át e pillanatban keblét. Szerette volna, ha az ő szívének választottja is olyan könnyed, elegáns, vidám volna, mint az Elvira jegyese, a ki oly keccsen lovagolt kocsijuk mellett.

Némelykor a legzeldebb lelkű emberek is kegyetlenek. Lenának önkénytelenül is jól esett, ha kissé megszenvedtetni halvány imádóját; s ezért elkezdett ártatlanul kacérkodni a gróffal.

A kép szétfoszlott az Alberto szeméi elől; s ő csak nézett a tova haladott koci után, összeszorítva ökleit, sápadtan, akár csak egy halott.

— Ah, látni akarom még egyszer, — még csak egyetlen egyszer! — kiáltá — s aztán el fog dölni sorsom.

És sebesen arra felé indult, a merre a koci eltűnt.

Szegény Alberto! Szókva volt hozzá, hogy mindennap egy nyájas, szelid tekintet kapjon az imádott leánykától. Szüksége volt erre; egy barátságos mosolygás teljesen kibékítette önmagával, sorsával, s képessé tette a további küzdelemre.

Féltékeny volt reá — határtalanul féltékeny — a nélkül pedig, hogy bírta volna őt, vagy akár csak beszélt volna is vele. Érezte, hogy a ki olyan szép, mint Lena, mindenki szemet és figyelt vet rá, s minden oldalról kísértésekkel veszik körül. — S az a gondolat, hogy ő valaha a másé legyen, végtelenül kínozza, marcangolja szívét. Jóságos, szelid természetéből egészen kivetkőzött, ha szerelmére és annak tárgyára — nem! vétek volna e szó: istennőjére gondolt.

S ezen a napon — mikor Lenát a marquis-családdal kocsiháznál látta — nagy küzdelme volt önmaga-magával.

Véletlenül épen Turinban volt az a barát, a ki ékesszólásával majdnem rávette volt, hogy szerzetessé legyen ő is; s a ki sietett felkeresni az ő áhitatos, szorgalmas hallgatóját, hogy átöljele őt.

S ez alkalommal ismét feljöttak a régi álmok, — a régi lelkifurdalások benne.

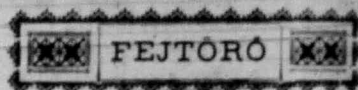
A barát nagyon csodálkozott, hogy ilyen világias öltözetben és hangulatban találja — s azonnal belátta, hogy a fiatal ember lelkében győzött a gyönyörök, az élvezetek — mondják a földi világ — szózata az égi, a szellemi szózat fölött, s azzal a szelid jószággal és atyai gyöngédséggel kezdte vallani, a mellyel oly annyira rendelkeznek a jezsuiták.

S természetesen nem maradtak szavai hatás nélkül.

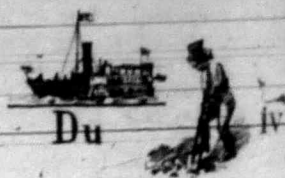
Alberto érzékenyülten, sirva borult a keblére, s megvallott neki mindent.

A szerzetesen nagy elkészeredés vett erőt ime; a sátán megint győzedelmeskedett egy nemes, tisztá lélek fölött! S aztán imát mormolt a szegény fiúért, a kit megrontott a gonosz.

(Folyt. köv.)

Képtalány.

Számrejtvény.

Bekő Belától.

30, 3, 11, 16, 30, 8, 85, 8	Dialkalkapokon olcsólat.
87, 42, 54	
43, 44, 28, 41, 42	Izletes gyümölcs.
49, 45, 14, 15, 22, 17	Ez a boro monja ki.
19, 21, 2, 54, 47, 50, 37, 81	Egy kedvelt hatlap
61, 25, 13, 20, 92	kezdőjének álmeze.
55, 36, 37, 81, 78	Honnak egy meggye.
65, 66, 73, 32, 29, 83	Cépezard államfőrle.
28, 27, 19, 54, 92	Hosszmerlek.
60, 73, 30, 74, 75, 76, 77	Másként adollevél.
1, 18, 40, 18, 78, 48, 12, 69	Helység Híharangyelen.
53, 64, 5	Férlellye.
24, 36, 30, 88, 80, 9, 30	Ma már versenytelen a le-
88, 92, 24, 30, 28, 70, 71	lefon.
20, 35, 46, 24, 82, 32	Honkiss-om'er, telce nyere
	székelyeknek van-ot.
64, 70, 91, 88	Éllető erőt ad a munká-
80, 35, 12, 54, 88	Ömörlek szep.
86, 28, 23	Tomonában látká-ot tépet.
70, 37, 47, 86, 46	Két sokat megvetett helyet.
54, 54, 80, 4	neca Postmegyében.
	Hovizsky tyaka egy kité-
	menyeknek elől vezetaka.

1-84.

A múlt számban közölt talányok megfejtései:

A képtalány: Az alföldön jöhásh hajár vagyok én.

A háromszög rejtvénye: Napoleon — Alvincz — Paróka — Orvos — Lilla — Fede — OR — N.